

การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สุภาภรณ์ เส็งขำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลัก
สูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

เมษายน 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

153.854

สธ ๖๘๓

๖๖

การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ

ของ

สุภาภรณ์ เสงี่ยม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการ
สูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

เมษายน 2545

๒149543

สุภาพรณ เล็งขำ. (2545), การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ, รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นและเปรียบเทียบความสอดคล้องขององค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็น นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรีจำนวน 1,192 คน ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2543 ซึ่งเลือกมาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถามบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 110 ข้อ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม เอสพีเอสเอส แบบวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก และหมุนแกนแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวกซ์ ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. บุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้องค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านใจกว้าง ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี และด้านความเกรงใจ ส่วนบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก็ได้องค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการประนีประนอม ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านความใจอ่อน และด้านความไว้วางใจผู้อื่น และบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งหมด ได้องค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านความใจกว้าง ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการประนีประนอม

2. บุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันอยู่ 4 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นใจตนเอง ด้านความต้องการให้สังคมยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น และด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายกับนักเรียนทั้งหมดมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันอยู่ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้สังคมยอมรับ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความใจกว้าง และบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงกับนักเรียนทั้งหมดมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันอยู่ 4 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นใจตนเอง ด้านความต้องการให้สังคมยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น และด้านการประนีประนอม

FACTOR ANALYSIS OF CONFORMITY PERSONALITY OF MATHAYOM
SUKSA 1STUDENTS, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN CHONBURI

AN ABSTRACT
BY
SUPAPORN SENGKHUM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

April 2002

Supaporn Sengkhum. (2002). *Factor Analysis of Conformity Personality of Mathayom Suksa 1 Students, General Education Department in Chonburi*. Master thesis, M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Aungkana Saiyos, Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

The purposes of this study was factor Analysis of Conformity's Personality of Mathayom suksa 1 Students and to compare The factor Analysis of Conformity's personality according to sex. The sample consisted of 1,192 Students of General Education Department in the first semester of 2001 academic year. These sample were selected by the stratified random sampling technique. The instrument of this study consisted of 110 items of conformity Personality Test. The Data were analyzed by SPSS for Windows using by principle component analysis and orthogonal rotated by varimax. The results of this study revealed that :

1. There were 7 Conformity's Personality factor for the boys : Self – Unconfidence, The need for Acceptance, Dependent, Open – mindedness, Human relation, To do follow Common practice and Respect deeply, and 7 Conformity's Personality factor for the girls ; Self – Unconfidence, Compromise, Dependent, Human relation, The need for Acceptance, Tender – minded and Trusting, and 6 Conformity's Personality factor for all students' of Mathayom suksa 1 ; Dependent, Open – mindedness, Self – Unconfidence, The need for Acceptance, Human relation and Compromise.

2. The Conformity's Personality analysed from the boys and the girls had the same 4 factor that were ; Self – Unconfidence, The need for Acceptance, Dependent and Human relation, the Conformity's Personality analysed from the boys and all students' of Mathayom Suksa 1 had the same 4 factor that were ; Self – Unconfidence, The need for Acceptance , Human relation, and Open – mindedness, and the Conformity's Personality analysed from the girls and all students' of Mathayom Suksa 1 had the same 4 factor that were ; Self – Unconfidence, The need for Acceptance, Dependent and Compromise.

ปริญญานิพนธ์

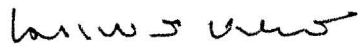
เรื่อง

การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี

ของ

นางสาวสุภาภรณ์ เส็งขำ

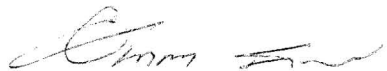
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ์ หะวานนท์)

วันที่ 29 เดือน เมษายน พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

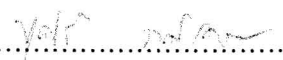
(รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ชวลิต รวยอาจิม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ชุศรี วงศ์รัตนนะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะการได้รับความอนุเคราะห์ความรู้ในด้านต่างๆ จาก รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ ประธานและกรรมการปริญญานิพนธ์ รวมทั้ง ดร. สุวพร เข้มเฮง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประवालพฤษ รองศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงศ์อินทร์ และ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตลอดจนอาจารย์ ชวลิต รวยอาจิณ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้กรุณาให้แนวคิด ชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือและปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีจาก ท่านผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์ ทุกๆท่านและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด ชลบุรีทุกๆคนอีกด้วย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอพระคุณทุกๆท่านเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านของผู้วิจัย

สุภาภรณ์ เส็งขำ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	6
ความหมายของบุคลิกภาพ.....	6
โครงสร้างของบุคลิกภาพ.....	7
จุดมุ่งหมายในการวัดบุคลิกภาพ.....	9
ทฤษฎีบุคลิกภาพ.....	9
การวัดบุคลิกภาพ.....	15
วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามผู้อื่น.....	22
ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่น.....	22
สาเหตุที่ทำให้เกิดการคล้อยตามผู้อื่น.....	23
ประเภทของการคล้อยตามผู้อื่น.....	24
ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่น.....	24
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามผู้อื่น.....	27
ลักษณะของการคล้อยตามผู้อื่น.....	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	33
ความหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	33
จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	33
ขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
งานวิจัยภายในประเทศ.....	35
งานวิจัยต่างประเทศ.....	38
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... ☒	42
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
เกณฑ์ในการให้คะแนน.....	45
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล..... ☒	45
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... ☒	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... ☒	68
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... ☒	69
อภิปรายผล..... ☒	69
ข้อเสนอแนะ..... ☒	70
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	76
ภาคผนวก ข คำดัชนีความสอดคล้อง.....	78
ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนก.....	84
ภาคผนวก ง คำสถิติพื้นฐาน.....	89
ภาคผนวก จ แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	92
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นจำแนกตามผู้ที่ทำการศึกษา.....	31
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
3 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมด.....	48
4 จำนวนองค์ประกอบ ค่าความร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนชาย.....	49
5 ข้อที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ขึ้นไปในองค์ประกอบเพียงองค์ประกอบ เดียวของนักเรียนชาย.....	50
6 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้และน้ำหนักองค์ประกอบของนักเรียนชาย.....	52
7 การตั้งชื่อองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย.....	53
8 จำนวนองค์ประกอบ ค่าความร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนหญิง.....	55
9 ข้อที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ขึ้นไปในองค์ประกอบเพียงองค์ประกอบเดียว ของนักเรียนหญิง.....	56
10 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้และน้ำหนักองค์ประกอบของนักเรียนหญิง.....	57
11 การตั้งชื่อองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิง.....	59
12 จำนวนองค์ประกอบ ค่าความร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนทั้งหมด.....	61
13 ข้อที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ขึ้นไปในองค์ประกอบเพียงองค์ประกอบเดียว ของนักเรียนทั้งหมด.....	62
14 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้และน้ำหนักองค์ประกอบของนักเรียนทั้งหมด.....	63
15 การตั้งชื่อองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนทั้งหมด.....	64
16 การเปรียบเทียบองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงและกับนักเรียนทั้งหมด.....	66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1..... 42

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์ทุกคนเมื่อเกิดมาก็ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่จะมีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นสังคม การมีชีวิตอยู่ในกลุ่มในสังคมนั้นก็จำเป็นจะต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่ม และสังคมนั้น อยู่ตลอดเวลาเพราะลักษณะของกลุ่มสังคม ก็คือการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผนของกลุ่มชนที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีทัศนคติและวิธีในการปฏิบัติคล้าย ๆ กัน ดังนั้นสังคมจึงมีอิทธิพลต่อมนุษย์ในหลาย ๆ ด้านตั้งแต่การก่อตั้งบุคลิกภาพ ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดก็จะได้เห็นว่าบุคคลแต่ละคนเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมหลาย ๆ ประเภท เมื่ออยู่ในกลุ่มหนึ่งบุคคลอาจมีการกระทำที่แตกต่างไปจากเดิมที่อยู่ในกลุ่มอื่น เนื่องจากกลุ่มสังคมมีอิทธิพลทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรมและทัศนคติ ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลุ่มสังคมต้องการให้บุคคลได้แสดงออกและมีความเชื่อที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นในแต่ละกลุ่มสังคมจะสร้างกฎสำหรับพฤติกรรมขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ปฏิบัติตามซึ่งกฎที่สร้างขึ้นมานี้จะเรียกว่า เกณฑ์มาตรฐานของสังคม (Social Norm) (Hoolland, M.K. 1974) เกณฑ์มาตรฐานนี้มีขึ้นก็เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นในสังคมซึ่งเกณฑ์ปกติของสังคมแต่ละสังคมก็อาจจะแตกต่างกันไป เมื่อบุคคลอยู่ในสังคมใด ก็มักจะต้องเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือเกณฑ์ปกติของสังคมของตนที่ตั้งขึ้นเสมอ นอกจากนี้พฤติกรรมบางอย่างของบุคคลยังได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและสังคมที่บุคคลนั้นกำเนิดอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสังคมของบุคคลนั้นอาจจะแตกต่างกันไป บุคคลบางคนอาจยอมให้สิ่งแวดล้อมและสังคม เข้ามามีบทบาทในชีวิตของเขา มากกว่าบุคคลอื่น ๆ เป็นเหตุให้การตอบสนองของเขาแตกต่างกันออกไป ด้วย ทั้งนี้ก็แล้วแต่สถานการณ์และบุคลิกภาพของเขา จะเห็นได้ว่าเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มของสังคมก็จะมีพฤติกรรมที่ต่างไปจากการอยู่ตามลำพังคนเดียว พฤติกรรมที่ต่างกันนี้ก็สืบเนื่องมาจากกฎเกณฑ์ของกลุ่มที่คาดหวังให้สมาชิกในกลุ่มมีพฤติกรรมตามที่กลุ่มกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจจะเป็นได้ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่จะต้องเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จึงเป็นความคาดหวังของกลุ่ม นั่นคือการคล้อยตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อสมาชิกในกลุ่มหรือที่เรียกว่า แรงกดดันของกลุ่ม ซึ่งแรงกดดันนี้จะทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรม การกระทำ และทัศนคติ ซึ่งการคล้อยตามนี้เป็นการแสดงถึงความเห็นพ้องกันของกลุ่ม เพราะบุคคลมีความต้องการที่จะให้กลุ่มยอมรับ เช่น วัยรุ่นมักมีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับตน (อัจฉรา กัลยาณชาติ. 2532 :1)

การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มและสังคมนั้นอาจทำให้เกิดได้ทั้งผลดีและผลเสียหากคล้อยตามในทางที่ถูกก็จะเกิดผลดี แต่ถ้าคล้อยตามในทางที่ผิดก็จะเกิดผลเสีย ดังที่ อีแวนส์ แมคแคนเดิลส์ (Evans and Mccandless. 1978) ได้เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ผลดีหรือผลเสียของพฤติกรรมการคล้อยตามของแต่ละบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับว่าเขาเลือกที่จะทำตามใคร และในเรื่องใด การคล้อยตามผู้นำที่ดีหรือการคล้อยตามมาตรฐานที่ดีของกลุ่มก็จะทำให้กลุ่มมีความเป็นเอกฉันท์ และทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ส่วนการไม่คล้อยตามค่านิยม กิจกรรมและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ย่อมทำให้กลุ่มไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการคล้อยตามจะเกิดผลเสียหากก็ต่อเมื่อ บุคคลคล้อยตามเพื่อให้สังคมยอมรับโดยที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยา ขาดความเป็นตัวของตัวเองหรือเมื่อคล้อยตามกลุ่มที่เป็นภัยต่อสังคม มอร์ดัน (Mouton.1956 : 339 - 347) ได้กล่าวไว้ว่า การคล้อยตามนี้เป็นปัญหาอย่างหนึ่งในจิตวิทยา ซึ่งบุคคลจะพยายามเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมที่แท้จริงของตนเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือผลสำเร็จในการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนโดยทั่วไปในสังคมในแต่ละบุคคล ก็จะมีลักษณะการคล้อยตามและระดับการคล้อยตามที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบอื่นๆ อิทธิพลของกลุ่ม ซึ่งอิทธิพลเหล่านี้จะมาถึงบุคคลโดยการส่งผ่านกลุ่มขนาดเล็กซึ่งอาจอยู่ในรูปครอบครัว กลุ่มเพื่อน ฯลฯ มีผู้ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการคล้อยตามและได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่นไว้หลายคนด้วยกัน คนแรกที่จะกล่าวถึงก็คือ มาสโลว์ (Maslow. 1958 : 51 – 56) มาสโลว์ได้ให้ความเห็นว่าบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่นอยู่เสมอมักเป็นผู้ที่ไม่รู้จักตนเองหรือไม่เข้าใจความรู้สึกอันแท้จริงของตนเอง บุคคลเหล่านี้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่หรือประสบกับปัญหาใดๆ ก็มักจะว่าวุ่น ท้อแท้ เพราะตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะทำอย่างไร และคนประเภทนี้มักจะดำเนินวิถีทางของตนตามผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ผู้บังคับบัญชาหรือตามแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี อีกคนหนึ่งที่กำลังกล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่นก็คือ แมคคิททริก (Mc Kittrich. 1967 : 39 – 40) แมคคิททริกได้เสนอว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมคล้อยตามความคิดเห็นของบุคคลอื่นย่อมขาดโอกาสที่จะใช้ความคิดสร้างสรรค์ และแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ซีเวอรี่, บริงแฮม และเชลเลนเคอร์ (Severy, Bringham & Schlenker. 1976) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า บุคคลที่ชอบคล้อยตามเป็นคนที่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองต่ำ เข้าใจตนเองตรงข้ามกับความเป็นจริงมักมีความวิตกกังวลสูงไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาและความเครียดด้วยตนเองได้ มีการเก็บกตปัญหา ไม่เต็มใจทำอะไรด้วย ตนเอง ทำอะไรต้องได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม เกรตรง เผด็จการ เชื่อฟังใจในลัทธิเดียว จิตใจอ่อนไหว ใจแคบ ซึ่งลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่นดังกล่าวนี้ คล้ายคลึงกับบุคลิกของคนไทยอย่างมาก ดังเช่นงานวิจัยของคณะนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาสังคม (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2514 : 8 – 19) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบไทยกับการพัฒนาประเทศ พบว่าลักษณะของคนไทยเป็นลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่น กล่าวคือคนไทยไม่กล้าที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสาธารณชน เกรงครัดต่อประเพณี เคารพผู้อาวุโส มีความรักพวกรักพ้องไม่กล้ากระทำในสิ่งที่แตกต่างจากพวกพ้อง ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาไมตรีหรือความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นเช่นเดียวกับงานวิจัยของคณะนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยา (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2524 : 8 – 15) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนไทยแล้วพบว่ามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกรงอกเกรงใจ ไม่มั่นใจในตนเอง ต้องพึ่งผู้นำมีลักษณะคล้อยตามกันซึ่งก็สอดคล้องกับความคิดเห็นของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 89 – 95) ที่ว่าสังคมไทยมีลักษณะสัมพันธ์กันแบบสังคมไมตรีสัมพันธ์ คือมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กัน ไม่ส่งเสริมให้พึ่งตนเอง ไม่รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่มีอิสระในด้านความคิด ไม่กล้าแสดงออกมีแต่จะคล้อยตามกัน

จากการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในการวัดลักษณะ ของการคล้อยตามนี้ยังไม่ชัดเจนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษบุคลิกภาพของการคล้อยตามว่ามีลักษณะใด จึงทำการศึกษาด้วยโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตาม ให้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น จำแนกตามนักเรียนชายนักเรียนหญิงและนักเรียนทั้งหมด
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายนักเรียนหญิงและนักเรียนทั้งหมด

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบลักษณะองค์ประกอบของบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งชายและหญิง อันจะเป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้ปกครองในการใช้เป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการคล้อยตาม ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเกี่ยวกับบุคลิกภาพด้านการคล้อยตามผู้อื่นได้อีกด้วย

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 33 โรงเรียน มีนักเรียนชายจำนวน 5,022 คน นักเรียนหญิงจำนวน 4,974 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 9,996 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,192 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ซึ่งจำแนกตามเพศชายและเพศหญิง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ลักษณะองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นที่วิเคราะห์ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดดเด่นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกแบบนั้นอยู่เป็นประจำกับสถานการณ์เฉพาะอย่างจนเกิดเป็นนิสัยถาวร
2. บุคลิกภาพด้านการคล้อยตามผู้อื่น หมายถึง บุคลิกภาพชอบที่จะหันเหพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เหมือนหรือคล้ายกับผู้อื่นและคนหมู่มาก ซึ่งมีการแสดงออกของลักษณะพฤติกรรมการคล้อยตามดังนี้
  - 2.1 ชอบเลียนแบบผู้อื่น
  - 2.2 เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย
  - 2.3 ตัดสินใจด้วยตนเองไม่ได้
  - 2.4 ทำตามกฎระเบียบประเพณี
  - 2.5 เกรงใจผู้อื่น
  - 2.6 เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส
  - 2.7 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - 2.8 กลัวและกังวลในการทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น
  - 2.9 ไม่คุยไม่อวดและยกตนข่มผู้อื่น
  - 2.10 รู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถ ประเมินตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง
  - 2.11 รักพวกพ้อง
  - 2.12 ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ
  - 2.13 ไม่อยากเด่นและไม่ต้องการเป็นผู้นำ
  - 2.14 ไม่ก้าวร้าว

- 2.15 เชื้อคนง่าย
- 2.16 ใจอ่อน
- 2.17 มีนิสัยประนีประนอม
- 2.18 ชอบขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น
- 2.19 ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
- 2.20 ยึดติดกับสิ่งเดิมๆ ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่ ✓
- 2.21 ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
- 2.22 ต้องการการสนับสนุนจากผู้อื่น
- 2.23 ชอบอยู่และทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม
- 2.24 ว้าวุ่นและท้อแท้เมื่อเผชิญกับปัญหา
- 2.25 ไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น
- 2.26 ไร้วางใจผู้อื่น ✓
- 2.27 เห็นอกเห็นใจและให้โอกาสผู้อื่น

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง วิธีการทางสถิติที่ช่วยจัดกลุ่ม ตัวแปรหลายๆตัวที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้คุณลักษณะที่ต้องการศึกษา โดยพิจารณาจากค่าไอเกน (Eigen Value) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ที่วิเคราะห์ได้

4. ค่าไอเกน (Eigen Value) หมายถึง ค่าที่แสดงถึงองค์ประกอบนั้นมีคุณลักษณะที่วัดในสิ่งเดียวกัน ซึ่งจะพิจารณาว่ามีกี่องค์ประกอบนั้นได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนเท่ากับหรือมากกว่า 1

5. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ โดยพิจารณาได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับหรือมากกว่า 0.30

6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไป ทางการวัดผลการศึกษาจำนวน 3 ท่านและทางด้านจิตวิทยา 2 ท่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

โครงสร้างของบุคลิกภาพ

จุดมุ่งหมายของบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพ

วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามผู้อื่น

ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่น

สาเหตุของการคล้อยตามผู้อื่น

ประเภทของการคล้อยตามผู้อื่น

ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามผู้อื่น

ลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ความหมายการวิเคราะห์องค์ประกอบ

จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ (Personality)

คำว่าบุคลิกภาพตามความหมายและความเข้าใจของบุคคลทั่วไป หมายถึงลักษณะท่าทาง การวางตัว ความรู้สึกที่เรามีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้มีบุคลิกดีก็จะทำตัวได้ถูกต้องตามกาลเทศะเป็นที่ยกย่องในสังคม ซึ่งนักจิตวิทยาต่างก็ได้ให้ความหมายในลักษณะต่างๆดังนี้

ม.ล. ต้อย ชูมสาย (2508 : 348) กล่าวว่าบุคลิกภาพคือกระสวนแห่งการรวมหน่วยอันหนึ่งอันประกอบด้วย รูปร่าง ลักษณะและพฤติกรรม ซึ่งเป็นเครื่องส่งนิสัยของคนคนหนึ่งและซึ่งทำให้คนอื่นกำหนดคุณค่าของคนนั้นไม่ใช่ด้วยพุทธิปัญญาหรือเขาวน

สุชา จันทน์เอม (2517 : 79) กล่าวว่าบุคลิกภาพหมายถึงคุณลักษณะต่างๆ ที่รวมกันในตัวบุคคลและวิธีการแสดงออกทางพฤติกรรมไม่จำเป็นว่าพฤติกรรมหรือคุณลักษณะเหล่านั้นจะต้องดีหรือไม่ดี ผิดหรือถูก

เตโช สวานานนท์ (2519 : 118) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของอาการตอบสนองต่างๆ ของร่างกาย และเป็นพัฒนาการในระยะยาวมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละบุคคล

ชม ภูมิภาค (2523 : 42) ได้ให้ความหมายว่าบุคลิกภาพคือการจัดระเบียบของแนวโน้มต่างๆ ขึ้นได้แก่ ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ ความรู้และทักษะตลอดจนการทำงานของร่างกายส่วนต่างๆด้วย

สวานา พรพัฒน์กุล (2525 : 295) ให้ความหมายบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของทั้งหมดของบุคคลแต่ละคน ที่สามารถมองเห็นจากภายนอกและซ่อนเร้นอยู่ภายใน เช่นรูปร่าง หน้าตา ท่าทางอากัปกริยา การพูด ความสนใจ ทัศนคติ

ฮิลการ์ต (Hilgard .1962 : 447) กล่าวว่าบุคลิกภาพคือแบบแห่งลักษณะของบุคคลและวิธีการแสดงออกซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล

อลพอร์ต (Allport .1967 : 263) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็นหมวดหมู่ของระบบทางจิตที่มีพลังในตัวบุคคลและเป็นตัวกำหนดการปรับตัวเองของแต่ละบุคคล

ล้วน สายยศ (2525 : 216) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะโดดเด่นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกแบบนั้นอยู่เป็นประจำกับสถานการณ์เฉพาะอย่างจนเกิดเป็นนิสัยถาวร

ดิง เมเยอร์ (Dinkmeyer.1967 : 309 – 310) กล่าวว่าบุคลิกภาพมีความหมายคลุมสภาวะทุกอย่างอันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคล นับตั้งแต่สภาวะทางความสามารถทางปัญญา ตลอดจนความสำเร็จ บุคลิกภาพมีความหมายครอบคลุมถึงสภาวะที่บุคคลเป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งที่หวังไว้ในอนาคตที่สำคัญคือ บุคลิกภาพนั้นครอบคลุมถึงวิธีการที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ รวมทั้งปฏิกิริยาโต้ตอบที่เขาต้องเผชิญด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการปรับตัวของแต่ละบุคคลในการเผชิญปัญหา หรือความคับข้องใจที่เกิดขึ้น ในทุกสถานการณ์ของชีวิตนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพด้วย

อานาสตาซี (Anastasi.1968 :11) มีความเห็นสอดคล้องกับ มัน (Munn.1966: 258)ว่าบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นผลรวมของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

เบอร์นาร์ด (Bernard.1970 : 502) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึงผลรวมทั้งหมดของลักษณะทางร่างกาย พฤติกรรม ตลอดจนความโน้มเอียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและศักยภาพในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

แคทเทล (Cattell .1970 : 2-3) ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพว่าเป็นสิ่งช่วยในการทำนายได้ว่าบุคคลจะทำอะไร ในสถานการณ์ที่กำหนดให้บุคลิกภาพเป็นเรื่องพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งที่เปิดเผยและที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน

แมคคอนเนล (Mc. Connell.1974 : 610) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออก เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ ทักษะ อารมณ์ ความสามารถด้านต่างๆ และเขาวินิจฉัย

มันซิงเกอร์ (Munsinger.1975 : 413) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นผลจากการเชื่อมโยงทางพันธุกรรม พัฒนาการทางร่างกายกับการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม แต่ผลส่วนใหญ่มาจากพันธุกรรม ยีนส์เป็นตัวกำหนดพัฒนาการทางเพศ อารมณ์และความก้าวร้าว

มอร์แกน (Morgan.1979 : 652) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึงรูปแบบที่แตกต่างกันไปของพฤติกรรม และความคิด ซึ่งเป็นคุณลักษณะประจำของแต่ละบุคคล

มอร์ริส (Morris. 1979 : 618) กล่าวว่าบุคลิกภาพหมายถึง รูปแบบของลักษณะต่างๆ (Traits) ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด และทักษะ

เวอร์นอน (บังอร ภาวภิรมย์ขวัญ.2526 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Vernon. 1680. *Social Psychology* : p.569) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าหมายถึง โครงสร้างสมมติ (Hypothetical Structure) ภายใต้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยๆหลายๆ พฤติกรรม และเป็นแบบแผนคุณลักษณะ (Characteristic Pattern) ของการกระทำต่างๆของแต่ละบุคคล

จากความหมายของบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพมิได้หมายถึง รูปร่างลักษณะหน้าตาท่าทาง ทรวดทรง หรือการแต่งกายเท่านั้นแต่หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่คนเราแสดงออกมาทางกิริยา ท่าทางตลอดจนลักษณะที่บ่งบอกถึงสภาพอารมณ์ และจิตใจด้านความรู้สึกความคิดที่แสดงออกทางการกระทำ ทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันเป็นผลเนื่องจากพันธุกรรม การเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม

โครงสร้างของบุคลิกภาพ

เชดคักดี โฆวาสิษฐ์ ได้ระบุไว้ว่าโครงสร้างของบุคลิกภาพโดยทั่วไป ประกอบด้วยโครงสร้างใหญ่ ๆ ดังนี้ (เชดคักดี โฆวาสิษฐ์. 2520 : 4 —5)

1. สติปัญญาหรือความสามารถพิเศษ (Intelligence or Ability) เป็นคุณสมบัติทางสมองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าบุคคลแต่ละคนสามารถทำอะไรได้บ้าง ถ้าบุคคลนั้นพยายามจะกระทำแยกได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 ความถนัดทางธรรมชาติเป็นการปฏิบัติที่แสดงถึงขีดความสามารถของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อไปปฏิบัติงานในระยะต่อไปซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านั้นอาจเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้หรือการฝึกทักษะ

1.2 ความสัมฤทธิ์ผลเป็นการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นได้เรียนรู้อะไรบ้างแล้วในการปฏิบัติงาน

2. อารมณ์ (Temperament) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับความรู้สึกของจิตใจที่โต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม เช่นความรู้สึกหงุดหงิด ความรู้สึกมั่นใจ ความรู้สึกกล้าหาญ เป็นต้น

3. แรงจูงใจ (Drive or motive) คุณสมบัติที่เกี่ยวกับแรงจูงใจนี้กิลฟอร์ด (Guildford) ได้แบ่งไว้ 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านความต้องการ (Need) เป็นความปรารถนาอย่างถาวรในสภาวะหรือเงื่อนไขเฉพาะอย่างของบุคคล เช่นต้องการเป็นจุดเด่น ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคมต้องการความสะดวกสบาย เป็นต้น

3.2 ด้านความสนใจ (Interest) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะติดตามสิ่งเร้าบางอย่าง เช่น การสนทนา งานฝีมือ เป็นต้น

3.3 ด้านเจตคติ (Attitude) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่พร้อมจะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของเขาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่มีเป้าหมายหรือนโยบายทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เจตคติต่อการคุมกำเนิดเพศศึกษา การเดินขบวน เป็นต้น ซึ่งเจตคติของบุคคลนี้มักจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการกระทำของบุคคล

4. พฤติกรรมหรือการแสดงออก (Behavior) เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าบางอย่างไม่ว่าสิ่งเร้านั้นจะเกิดภายในหรือภายนอกมาจูงใจหรือก่อให้เกิดความเครียดอันเป็นผลให้มนุษย์เกิดสภาวะที่เตรียมพร้อมเสมอที่จะแสดงพฤติกรรม

สถิติ วงศ์สุวรรณ (2540 : 8-9) ได้ทำการสรุปว่าโครงสร้างของบุคลิกภาพประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย เช่น รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ ลักษณะโครงสร้าง สัดส่วนสรีระ ล้วน นำเสียง สีตา ตาบอดสี โรคบางอย่าง สุขภาพความแข็งแรงหรือความอ่อนแอ
2. พัฒนาการทางสติปัญญาที่ได้แก่ ความฉลาด ความสามารถ ปฏิภาณไหวพริบ ความถนัดพรสวรรค์ของคนซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลมาจากพันธุกรรมร่วมกับบทบาทของสิ่งแวดล้อมประกอบกัน
3. ลักษณะทางใจ หมายถึงเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ เช่นความคล่องแคล่ว ร่าเริง อุนิสัย การตัดสินใจ ความจำ ความคิดอ่าน
4. ลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความรู้สึก และการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวมักเป็นลักษณะที่ถาวรและเปลี่ยนแปลงได้ยาก

สุนีย์ ชีรดากร (2524 : 28) ได้ระบุไว้ว่าโครงสร้างของบุคลิกภาพประกอบไปด้วยลักษณะดังนี้

1. ลักษณะทางกาย หมายถึง ขนาดของรูปร่าง หน้าตา สัดส่วน ผิวพรรณ อันเป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล
2. ลักษณะทางใจ หมายถึง ทักษะสติต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ความคล่องแคล่ว รื่นเริง ความจำ ความคิดอ่าน การตัดสินใจ อุนิสัย
3. ลักษณะทางสังคม หมายถึง ท่าทีการปฏิบัติต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
4. คนอื่นมีความรู้สึกต่อบุคคลซึ่งเกิดจากคุณลักษณะต่าง ๆ ของเขา ลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความรู้สึก และการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล ลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวมักเป็นลักษณะที่ถาวรและเปลี่ยนแปลงได้ยาก

นอกจากนี้ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ ก็ยังได้ถึงโครงสร้างของบุคลิกภาพไว้ 5 ประการดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 242)

1. การแสดงออกหรือการแสดงตัว (Extraversion) บุคลิกภาพของบุคคลพวกนี้ชอบการผจญภัยเข้าสังคม เปิดเผย ช่างพูด ตรงไปตรงมา ชอบเด่น ออกหน้าออกตา
2. มโนธรรมหรือความกลัวบาป (Conscientiousness) บุคลิกของบุคคลพวกนี้มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบ ยุติธรรม ใฝ่หาใจได้ พึ่งพาได้ กลัวต่อการทำบาป
3. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) บุคลิกของบุคคลพวกนี้มีความเป็นมิตรให้ความร่วมมือ สุภาพเรียบร้อย ให้ความอบอุ่น มีความอ่อนโยน
4. อารมณ์แปรปรวน (Neuroticism) บุคลิกของบุคคลพวกนี้คล้ายเป็นโรคประสาท โมโห ใจร้อน จีบจืด ไม่มั่นคง จิตใจวุ่นวาย
5. ด้านปัญญาหรือความคิด (Intellect หรือ Openness) บุคลิกของบุคคลพวกนี้จะเป็นคนฉลาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีเหตุมีผล

จุดมุ่งหมายในการวัดบุคลิกภาพ

เฟอร์กูสัน (เชตคักดี โฆวาสิณธ์. 2520 : 5; อ้างอิงมาจาก Ferguson.1981. *Statistical Analysis in Psychology and Education* : p. 215) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการวัดไว้ 3 ประการด้วยกันคือ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเพียงคนเดียว (Individual Behavior) เป็นการศึกษาที่พยายามจะอธิบาย ทำนายและควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพียงคนเดียว
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมรายกลุ่ม (Group Behavior) เป็นการศึกษาที่พยายามอธิบาย ทำนาย และควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเป็นรายกลุ่ม เช่นพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพของคนไทย คนจีนหรือชาวอเมริกัน เป็นต้น
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่ม (Individual Group Interaction) ซึ่งอาจแยกศึกษาได้ 2 แนวทางดังนี้คือ การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจากกลุ่ม (Effect of on Individual) และการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเนื่องมาจากบุคคลที่เป็นสมาชิก (Effect of Individual on Group)

โคลท์มันท์ (บังอร ภูวภิรมณ์. 2526 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Kleinmuntz.1967. *Personality development* : p. 356) ได้จัดแบ่งจุดมุ่งหมายของการวัดบุคลิกภาพ ตามลักษณะการประยุกต์ไว้ 4 แนวทางไว้ด้วยกันคือ

1. เพื่อวินิจฉัยโรค (Clinical Diagnosis) เป็นการใช้วัดเพื่อจัดประเภทบุคลิกภาพออกตามลักษณะของโรคจิตแบบต่างๆ
2. เพื่อแนะแนวและจิตบำบัด (Counseling and Psychotherapy) เป็นการศึกษาประเมินบุคลิกภาพ ทั้งก่อน ระหว่างและ/หรือภายหลังที่มีการแนะแนวแล้วทั้งนี้เพื่อที่จะแก้ไขปรับปรุงบุคลิกที่มีปัญหาหรือพัฒนาบุคลิกภาพให้มีการปรับตัวดีขึ้น ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะพิเศษต่างๆของบุคลิกให้พัฒนาและตรงยิ่งขึ้น
3. เพื่อเลือกสรรบุคคลเข้าทำงาน เป็นการใช้วัดเพื่อคัดเลือกบุคคลให้ได้ทำงานหรือฝึกงานที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด การกระทำเช่นนี้เป็นการเพิ่มกำลังคน (Manpower) ที่ได้ผลดีทางหนึ่ง
4. เพื่อการวิจัยทางบุคลิกภาพ การสอบวัดตามจุดมุ่งหมายนี้มักจะกระทำก่อนและหลังการทดลอง เพื่อเป็นการประเมินผลของการฝึกหรือการทดลองว่าส่งผลต่อบุคลิกภาพเช่นไร ตลอดจนเป็นการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยว่าดีมาก – น้อยเพียงใด นอกจากนี้การวิจัยทางบุคลิกภาพยังช่วยให้ได้ความรู้ที่ถูกต้อง เชื่อถือได้มารวบรวมสร้างเป็นทฤษฎีความรู้ใหม่ๆได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ นวลละออง สุภาผล (2527 : 8) ยังได้ระบุว่าจุดมุ่งหมายในการวัดบุคลิกภาพมี 2 ประการดังนี้

1. เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะในสาเหตุที่ว่าจะอะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลแต่ละคนมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน
2. เพื่อวิเคราะห์ความผิดปกติทางจิตระหว่างผู้ที่เป็นโรคจิต หรือโรคประสาทกับคนปกติ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ เป็นความพยายามที่จะอธิบายและสรุปลักษณะโครงสร้างและการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นระบบ แต่ละทฤษฎีจะมีหลักการ เหตุผลและความเชื่อมั่นเป็นของตนเองแตกต่างกันออกไปดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2542 : 219 – 238)

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีนี้จะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมทางด้านร่างกาย (Physical) และทางด้านสังคม (Social) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งในใจ ซึ่งเกิดในปัจจุบัน เป็นความขัดแย้งในใจที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ นักจิตวิทยาที่มองบุคลิกภาพในด้านนี้ ได้แก่

ฟรอยด์ (Freud) เชื่อว่า จิตใจของมนุษย์แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

อีดี (id) คือ สภาวะของจิตใจที่ต้องการแสวงหาความสุข ความพอใจ โดยปราศจากขอบเขตใดๆ

อีโก้ (ego) คือ การรู้จักตนเอง รู้ว่าตัวเองคือใคร เริ่มแยกตัวเองจากโลกภายนอกได้

ซูเปอร์อีโก้ (super ego) คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนให้ประพฤติตามศีลธรรมวัฒนธรรมที่ดี

ซูเปอร์อีโก้ ยังแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. มโนธรรม (Conscience) เป็นลักษณะแสดงการกระทำที่ป้องกันการกระทำผิดศีลธรรมหรือไม่ยอมประพฤติจริยธรรมที่เลว

2. อุดมคติ (Ego – ideal) เป็นแรงกระตุ้นที่จะประพฤติปฏิบัติจริยธรรมที่ยึดถือเฉพาะสิ่งที่เป็นความคาดหวังที่ตังใจเพื่อให้ตนเองประพฤติในสิ่งที่ตังใจ

แอดเลอร์ (Adler, 1969) เชื่อว่า การกระทำของบุคลิกภาพเกิดจากจิตสำนึก และสังคมมีอิทธิพลต่อมนุษย์ การดำเนินชีวิตของบุคคลจะต้องเกี่ยวพันกับสังคมตลอดเวลา และแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญทำให้ชีวิตสมบูรณ์เอาชนะอุปสรรคของตัวเอง เช่นเด็กที่เรียนไม่เก่งเอาชนะอุปสรรคด้วยการเป็นนักกีฬาเพื่อทดแทน แอดเลอร์ได้แบ่งแบบของบุคลิกภาพเป็น 4 แบบ คือ

1. ร่วมมือ – เสริมสร้าง (Active –Construction) เป็นพวกที่มีสุขภาพจิตดี มีอุดมคติ รักบ้านเห็นคุณค่าของสิ่งทั้งหลาย สามารถเผชิญหน้าได้ทั้งสิ่งมีประโยชน์และสิ่งที่ไม่ดีมีประโยชน์ มีความมั่นคงแน่วแน่ รักความเป็นมนุษย์ เอาชนะความยุ่งยากด้วยความคิดสร้างสรรค์และเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ

2. เฉยเมย – ทำลาย (Passive – Destruction) บุคลิกภาพตรงข้ามกับพวกที่ 1 จะมีพฤติกรรมต่อต้าน ซอภกล่าวโทษ หวังจะเอาจากคนอื่นอย่างเดียว ก้าวร้าวแบบเจียบๆ ลักษณะเป็นคนเจ้าทุกข์

3. เฉยเมย – เสริมสร้าง (Passive – Construction) บุคลิกภาพพวกนี้ประพฤติตัว ทำท่าทางแบบน่ารัก แสดงความนิยมเชื่อถือแบบง่ายๆ ให้แก่ตนเองมากกว่าจะมุ่งเพื่อความสำเร็จ

4. ร่วมมือ - ทำลาย (Active – Destruction) บุคลิกภาพพวกนี้เป็นพวกกวนประสาท ชอบก่อกวน กระทบกระทั่ง มีความโหดเหี้ยม เสเพล กดขี่ข่มเหง ชอบรบรบกวนชาวบ้าน

ฮอร์นีย์ (Horney, 1945) ได้เสนอบุคลิกภาพไว้ 3 แบบ คือ

1. บุคลิกภาพแบบยอม (Moving toward) เกิดจากการใช้อำนาจบาตรใหญ่มาบังคับ ทำให้เกิดบุคลิกภาพแบบไม่กล้าขัดใจใคร ทรานใดที่คนได้สิ่งพึงประสงค์ ขาดความจงรักภักดี บริสุทธิแต่ทำไปเพื่อต้องการผูกขาด

2. บุคลิกภาพแบบสู้ (Moving against) เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการมาบุคคลประเภทนี้ใช้อำนาจ โดยการรุกราน ไม่ไว้หน้าใคร อาจจะใช้วาจาหรือกำลังกาย เป็นบุคคลประเภทใครดีใครได้ ถือประโยชน์ตนเป็นใหญ่ คอยตักตวงประโยชน์จากผู้อื่น มักถือว่าตนเองมีอำนาจ

3. บุคลิกภาพแบบหนี (Moving away) บุคคลประเภทนี้ใช้วิธีถอยห่างจากปัญหาที่อยู่ลำพังเจียบๆ เป็นลักษณะถือตัว ซาเย็น ไม่ชอบคบค้ากับคนอื่น อยู่เจียบๆ คิดว่าตนเองไม่ประสบความสำเร็จ

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยนี้ต่างกับทฤษฎีแบ่งประเภท คือ นักจิตวิทยาทางด้านลักษณะนิสัยพยายามที่จะเสาะแสวงหารายชื่อที่สามารถใช้อธิบายอุปนิสัยของคนทั่วได้แล้วนำมาทำวิธีการที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) นักจิตวิทยากลุ่มนี้ ได้แก่ แคทเทล (Cattell) และแอลพอร์ต (Allport)

แอลพอร์ต (Allport) แบ่ง บุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. คุณลักษณะร่วม (Common Trait) เป็นคุณลักษณะนิสัยที่มีลักษณะเหมือนกับคนอื่นทั่วไป สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ คือ เป็นลักษณะที่เป็นตัวร่วมของแต่ละบุคคลนั่นเองเช่น ค่านิยมทางสังคม การเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ

2. คุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Disposition Trait) เป็นคุณลักษณะที่แสดงลักษณะเฉพาะ มีความเป็นเอกลักษณ์ มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล เป็นตัวที่ทำให้แต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด

2.1 ลักษณะร่วมธรรมดา (Coordinial Traits) เป็นลักษณะเด่นของบุคคลมีลักษณะเหนือลักษณะอื่นๆ ทั้งหมด

2.2 ลักษณะศูนย์กลางร่วม (Central Traits) เป็นลักษณะที่หลายคนมีร่วมกับคนอื่น

2.3 ลักษณะการตอบสนอง (Secondary Traits) เป็นทัศนคติของบุคคลในการตอบโต้สถานการณ์ต่างๆกัน

ทฤษฎีพื้นผิว และแหล่งของลักษณะต่างๆ (Surface and Source Trait Theory) ของแคทเทล (Cattell.1977 : 804) ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. คุณลักษณะพื้นผิว (Surface Traits) หมายถึงลักษณะที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวแปรที่แสดงพฤติกรรม ใช้การวิเคราะห์กลุ่ม ก็ทำให้เราสังเกตได้

2. คุณลักษณะมูลฐาน (Source Traits) หมายถึง ลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบขั้นสุดท้ายซึ่งได้ควบคุมตัวแปรในคุณลักษณะพื้นผิวแล้ว ซึ่งถือว่าลักษณะมูลฐานนี้เป็นโครงสร้างทางจิต และเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพ

ทฤษฎีของไอแซนค์ (Eysenck. 1970 :13 – 15) อธิบายว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยลักษณะพฤติกรรม 4 ระดับโดยเริ่มจากระดับการตอบสนองเฉพาะอย่างหลายๆ แบบที่คล้ายกันจะรวมกลุ่มขึ้นเป็นระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย แล้วการตอบสนองที่เป็นนิสัยคล้ายๆกันจะรวมกันเป็นลักษณะนิสัยระดับสุดท้าย คือ ลักษณะนิสัยที่รวมกลุ่มกันเป็นบุคลิกภาพต่างๆ ตามทฤษฎีของไอแซนค์ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่เกิดซ้ำๆกัน ของบุคคลจะก่อรูปขึ้นเป็นบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้น และปรากฏให้บุคคลอื่นสังเกตเห็นได้

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 7) ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลตามลักษณะ (Traits) ต่างๆ ได้ 7 ลักษณะและได้อธิบายความหมายของแต่ละลักษณะไว้ดังนี้

1. ทางด้านความสนใจ (Interests) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่างๆเช่นการไต่คว้าที่ การทำงานด้วยมือ ฯลฯ

2. ทางด้านความต้องการ (Needs) เป็นความปรารถนาที่มีอยู่ชั่วชีวิตของมนุษย์ เช่น ความต้องการยกย่องนับถือ ต้องการความสะดวกสบายและอื่นๆ

3. ทางด้านทัศนคติ (Attitudes) เป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือวัตถุสิ่งของ และความคิดเห็นเช่นทัศนคติต่ออาชีพรายได้ ทัศนคติต่อการคุมกำเนิด เป็นต้น

4. ทางด้านความถนัดตามธรรมชาติ (Aptitudes) เป็นเรื่องของความสามารถของบุคคลที่จะทำหรือปฏิบัติงานต่างๆ

5. ทางด้านสภาพทางอารมณ์ (Temperament) เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ร่าเริง แจ่มใส

6. ทางด้านสรีระวิทยา (Physiology) เป็นเรื่องของการทำงานของระบบอวัยวะต่างๆ เช่น การหายใจ การเผาผลาญอาหารในร่างกาย

7. ในด้านรูปร่างภายนอก (Morphology) เป็นเรื่องของโครงสร้างหรือรูปร่างของร่างกาย เช่นความสูง น้ำหนัก สีผิวของร่างกาย เป็นต้น

3. ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory) ทฤษฎีแบ่งประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับ การสังเกตโดยทั่วไป เพื่อมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับด้านตัวบุคคล นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับ การยอมรับเกี่ยวกับลักษณะหรือบุคลิกภาพภายนอกของบุคคลอีกด้วย ซึ่งนักจิตวิทยาคนนี้ได้แก่ จุง (Carl Jung) และเชลตอน (Sheldon)

จุง (Jung) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทเก็บตัว (Introvert) คือ มีลักษณะเคร่งเครียด มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานเชื่อมั่นในตนเอง ยึดถือตัวเองเป็นใหญ่ ขี้อายชอบอยู่ตามลำพังมากกว่าอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง เก็บความรู้สึก ชอบคิดชอบฝัน ปรับตัวยาก เห็นแก่ตัว ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น

2. ประเภทแสดงตัว (Extrovert) คือไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวในการปฏิบัติตนมีลักษณะเปิดเผย ชอบการเข้าสังคม สนุกสนาน อารมณ์ดี มีความเป็นมิตร สนใจสิ่งแวดล้อม ชอบอยู่ในหมู่เพื่อน ๆ ชอบการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ใหม่ๆ

3. ประเภทกลางๆ (Ambivert) มีลักษณะกลางๆ ระหว่าง 2 พวกแรก คือไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวมากเกินไป

เชลตอน (Sheldon, 1924 : 299 – 301) ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลตามรูปร่างลักษณะออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทอ้วน (Endomorphy) เป็นพวกที่มีรูปร่างอ้วน กลมป้อม ชอบความสบาย ชอบรับประทานอาหาร สนุกสนาน สังคมดี

2. ประเภทสมส่วน (Mesomorphy) เป็นพวกที่มีรูปร่างไม่อ้วนไม่ผอมจนเกินไปร่างกายแข็งแรงชอบออกกำลังกาย เล่นกีฬา กระฉับกระเฉง ชอบผจญภัย ตรงไป ตรงมา

3. ประเภทผอมบาง (Extomorphy) เป็นพวกที่มีรูปร่างผอมบาง ไม่ชอบสังคม อารมณ์อ่อนไหว ซ่างคิด อ่อนแอ และชอบอิสระเสรี

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) บุคลิกภาพเป็นผลรวมของการตอบสนองการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมภายนอกเหตุการณ์ข้างในตัวคน เช่น ความคิด ความรู้สึกและสิ่งกระตุ้น ไม่ต้องเอามาใช้มากนัก แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธในสิ่งที่มีอยู่ภายในเสียทีเดียว ทฤษฎีการเรียนรู้กล่าวว่า จะเข้าใจบุคลิกภาพได้ดีที่สุด โดยการมองเห็นของบุคคลในสภาพของสิ่งแวดล้อมบ้าง สกินเนอร์ (Skinner, 1975) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นผลรวมของการเรียนรู้แบบอย่างของพฤติกรรม ส่วนบันดูรา (Bandura, 1977) เน้นความจริงว่า การเรียนรู้และพฤติกรรมเลียนแบบได้โดยการรับรู้และสติปัญญา คนสร้างพลังภายในคนชอบเรียนรู้บ่อยๆ ไม่จำเป็นต้องมีการเสริมแรงกระตุ้นทางพฤติกรรม นั่นคือไม่จำเป็นต้องมีการให้รางวัลหรือลงโทษ ความสำคัญของการเรียนรู้ คือ กระบวนการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ (modeling) เราสามารถทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีการสังเกตการกระทำของคนอื่นแล้วสังเกตผลของการกระทำที่ตามมา ความก้าวร้าว ความกลัว พฤติกรรมทางเพศ และอารมณ์อื่นๆอีกมากมาย

5. ทฤษฎีปรากฏการณ์ (Phenomenological Theory) ทฤษฎีนี้มองความเป็นมนุษย์หรือตัวตน (Humanistic or Self) ผู้ที่มีชื่อเสียงในทฤษฎีนี้ คือ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) และคาร์ลโรเจอร์ (Carl Rogers)

มาสโลว์ ได้ระบุไว้ว่า มนุษย์ต้องการที่จะสนอง "ตน" ในด้านความต้องการขั้นต่ำจนถึงความต้องการสูงขึ้นไปตามลำดับ การที่มนุษย์จะพัฒนา "ตน" ให้สมบูรณ์นั้น จะต้องสนองความต้องการตามลำดับขั้นจนถึงขั้นที่

สามารถเข้าใจตนเอง และโลกอย่างถ่องแท้ (Self – Actualization) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญข้อหนึ่งของบุคลิกภาพที่ดี อันเป็นผลให้บุคคลเป็นผู้ที่ยอมรับตนเองเข้าใจตนเอง มองโลกในแง่ดีงามและพร้อมที่จะเผชิญปัญหาใหม่ๆในชีวิต

โรเจอร์ ได้ระบุไว้ว่า คนจะมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวตามความรู้สึกรู้สึกและการรับรู้ ซึ่งแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละบุคคล โรเจอร์เชื่อว่าการกระทำทุกอย่างของมนุษย์เป็นไปเพื่อรักษาภาพพจน์ของ “ตน” และพัฒนา “ตน” ให้สมบูรณ์

นอกจากนี้ก็มี นิภา นิธยาน (นิภา นิธยาน. 2530 : 9 –12 ; อ้างอิงมาจาก โสภา ชูพิกุลชัย. 2521. จิตวิทยาทั่วไป : 100 - 105) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่มีหลายทฤษฎีไว้ดังนี้

1.ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory) ทฤษฎีแบ่งประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับการศึกษา โดยทั่วไปเพื่อมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับด้านตัวบุคคล นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับที่ยอมรับเกี่ยวกับลักษณะหรือบุคลิกภาพภายนอก นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ เชลดอน (Sheldon) และจุง (Jung)

เชลดอน (Sheldon) ได้แบ่งบุคลิกภาพตามลักษณะทางร่างกายเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. พวกอ้วนกลม (Endomorphy) เป็นพวกที่มีรูปร่างอ้วน กลม ป้อมมักชอบความสบาย ชอบกินและชอบการเข้าสังคม
2. พวกกล้ามเนื้อ (Mesomorphy) เป็นพวกที่มีร่างกายสูงใหญ่ กล้ามเนื้อแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย มีพละนาถิยดี ทนทาน
3. พวกผอมบาง (Extomorphy) เป็นพวกที่มีร่างกายบอบบาง ผอม ความรู้สึกไว เป็นผู้ที่ไม่ชอบสังคม ขาดการออกกำลังกาย ไม่ทนทานและอ่อนแอ

จุง (Jung) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพไว้ 2 ประเภท คือ

1. บุคคลที่มีลักษณะเด่น และชอบสังคม (Extrovert) เป็นคนที่สร้างความเชื่อมั่นบนรากฐานของความจริงมีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม เป็นบุคคลที่เปิดเผยตัวไม่ชอบเก็บตัว
2. บุคคลประเภทเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เป็นคนที่เชื่อตนเองและทุกอย่างที่กระทำมักจะขึ้นอยู่กับตนเองเป็นส่วนใหญ่

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory) ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยนี้แตกต่างจากทฤษฎีแบ่งประเภท คือจะมุ่งอธิบายลักษณะบุคลิกภาพตามตำแหน่งตาราง ซึ่งแทนแต่ละลักษณะนิสัยหนึ่งของบุคลิกภาพหรืออาจกำหนดลงในตารางของความเชื่อมั่นในตนเองว่า เป็นอีกลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพก็ได้ นักจิตวิทยาทางด้านลักษณะนิสัยพยายามที่จะเสาะแสวงหารายชื่อที่สั้นๆที่จะสามารถใช้ในการอธิบายอุปนิสัยของคนทั่วไปในการที่จะตั้งชื่อลักษณะนิสัยให้สั้น และกระชับรัดแน่นทำได้โดยวิธีการที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ แคทเทล (Cattell) และแอลพอร์ต (Allport)

แคทเทล (Cattell. 1957 : 33) ได้จัดแบ่งบุคลิกภาพไว้หลายแบบตามลักษณะของบุคคล การหา ลักษณะที่ดีและเหมาะสมที่สุด เพื่อนิยามลักษณะของคนเรานั้นทำได้ยาก เพราะแต่ละคนมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แคทเทลมีความเห็นว่า บุคลิกภาพเปรียบเสมือนโครงสร้างที่สลับซับซ้อนเช่นเดียวกับโครงสร้างทางสมอง ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ลักษณะต่างๆ เป็น 2 ประเภท คือลักษณะทั่วไป (Common Trait) และลักษณะเฉพาะตัว (Unique Traits)

แอลพอร์ต (Allport) ได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆดังนี้

1. ลักษณะสามัญ (Common Trait) เป็นลักษณะที่เปรียบเทียบกันได้กับบุคคลทุกคนเช่น ค่านิยมทางสังคม ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น
2. ลักษณะเฉพาะของบุคคล (Personal Disposition Trait) เป็นลักษณะที่ทำให้มีบุคลิกภาพที่ต่างกัน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1 ลักษณะร่วมธรรมดา (Coordinial Traits) เป็นลักษณะเด่นของบุคคลมีลักษณะเหนือลักษณะอื่นๆ ทั้งหมด

2.2 ลักษณะศูนย์กลางร่วม (Central Traits) เป็นลักษณะที่หลายคนมีร่วมกัน

2.3 ลักษณะการตอบสนอง (Secondary Traits) เป็นทัศนคติของบุคคลในการตอบโต้สถานการณ์ต่างๆกัน

3. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Dynamic Theory) ทฤษฎีนี้จะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมทางด้านร่างกายและทางด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งในใจซึ่งเกิดในปัจจุบัน เป็นความขัดแย้งในใจที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ นักจิตวิทยาที่มองบุคลิกภาพในแง่นี้คือ ฟรอยด์ เขาเชื่อว่า จิตใจของมนุษย์แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 อิด (id) คือสภาวะของจิตใจที่ต้องการแสวงหาความสุข ความพอใจ โดยปราศจากขอบเขตใดๆ

3.2 อีโก้ (ego) คือ การรู้จักตนเอง รู้ว่าตัวเองคือใคร เริ่มแยกตัวเองจากโลกภายนอกได้

3.3 ซูเปอร์อีโก้ (super ego) คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนให้ประพฤติตามศีลธรรม วัฒนธรรมที่ดี

4. ทฤษฎีรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (Organismic Theory) ทฤษฎีนี้มุ่งจุดสนใจอยู่ที่การเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องทำการเข้าใจโดยส่วนรวม แยกเป็นส่วนๆไม่ได้ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะพัฒนาไปในทางที่ดี นักจิตวิทยาที่สำคัญคือ โรเจอร์ (Rogers) และมาสโลว์ (Maslow) โรเจอร์ ได้ระบุไว้ว่าคนจะมีปฏิกริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวตามความรู้สึกและการรับรู้ ซึ่งแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละบุคคล โรเจอร์เชื่อว่าการกระทำทุกอย่างของมนุษย์เป็นไปเพื่อรักษาภาพพจน์ของ "ตน" และพัฒนา "ตน" ให้สมบูรณ์

มาสโลว์ ได้ระบุไว้ว่า มนุษย์ต้องการที่จะสนอง "ตน" ในด้านความต้องการขั้นต่ำจนถึงความต้องการสูงขึ้นตามลำดับ การที่มนุษย์จะพัฒนา "ตน" ให้สมบูรณ์นั้น จะต้องสนองความต้องการตามลำดับขั้นจนถึงขั้นที่สามารถเข้าใจตนเอง และโลกอย่างต่อแท้ (Self – Actualization) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญข้อหนึ่งของบุคลิกภาพที่ดี อันเป็นผลให้บุคคลเป็นผู้ที่ยอมรับตนเอง เข้าใจตนเอง มองโลกในแง่ดีงามและพร้อมที่จะเผชิญปัญหาใหม่ๆในชีวิต

5. ทฤษฎีที่เน้นสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคม (Social Determinants) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรงนักจิตวิทยาที่สำคัญคือ แอดเลอร์ (Adler) ฟรอมม์ (Fromm) และสปริงเกอร์ (Spranger)

แอดเลอร์ (Adler) เชื่อว่า การกระทำของบุคลิกภาพเกิดจากจิตสำนึก และสังคมมีอิทธิพลต่อมนุษย์ การดำเนินชีวิตของบุคคลจะต้องเกี่ยวพันกับสังคมตลอดเวลา และแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ และสามารถเอาชนะปมด้อยของตนเองได้ เช่น เด็กที่เรียนไม่เก่งเอาชนะปมด้อยของตนเองด้วยการเป็นนักกีฬา เป็นการทดแทนเป็นต้น

ฟรอมม์ (Fromm) เชื่อว่าสังคมเป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติของบุคคลและการพัฒนาบุคลิกภาพขึ้นอยู่กับโอกาสที่สังคมเปิดให้ และได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. บุคคลประเภทยอมรับ (The Receptive Person) หมายถึงชอบรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นกันเอง ชอบสมาคม

2. บุคคลประเภทแสวงหา (The Exploitative) หมายถึงพวกที่ชอบแสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่น ชอบฉวยโอกาส

3. บุคคลประเภทคล้อยตามสังคม (The Marketing) หมายถึงพวกที่ชอบทำตามสังคม ทำตัวให้มีค่าต่อสังคม

พิธีพิถัน

4. บุคคลประเภทเคร่งครัด (The Hoarding) หมายถึงพวกที่เป็นคนประหยัด จู้จี้

การเปลี่ยนแปลง

5. บุคคลประเภทคิดค้น (The Productive) หมายถึงพวกที่ชอบคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ชอบ

สปริงเกอร์ (Spranger) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามความนิยมด้านต่าง ๆ 6 ประเภทดังนี้

1. พวกที่ยึดทฤษฎี ทำอะไรต้องมีเหตุผล มีหลักการ และมีระเบียบแบบแผน
2. พวกที่พึ่งเศรษฐกิจ คิดเล็กคิดน้อย ถือเอาความถูกต้อง ความมั่นคง มัธยัสถ์ในการเงิน
3. พวกที่นิยมการเมือง แสวงหาอำนาจ ยอมเสียสละเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ
4. พวกที่มีศิลปะ ถือเอาความงดงาม ความราบรื่นเป็นอุดมคติสูงสุดในการทำงาน
5. พวกที่นิยมสังคม ชอบอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง ชอบการสังคม
6. พวกเคร่งศาสนา ถือคำสอนของศาสนาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ยึดถือคติทางศาสนา

มาใช้ในการดำเนินชีวิต

การวัดบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและวัดได้ยาก เมื่อเทียบกับการวัดในสิ่งอื่นๆ แต่นักจิตวิทยาและนักวัดผลการศึกษาก็ได้พยายามศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิธีวัด และสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพให้ได้ผลที่เป็นมาตรฐานถูกต้องแม่นยำ และเชื่อถือได้ วิธีการวัดบุคลิกภาพมีหลายวิธีด้วยกัน ดังที่จิตริยา ไชยศรีพรหม (2527 : 10) ได้ระบุไว้ว่าการวัดบุคลิกภาพมีการใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพซึ่งเป็นแบบรายงานตนเองกันอย่างแพร่หลาย แต่เนื่องจากการวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและวัดได้ยากจึงจำเป็นต้องใช้การวัดวิธีอื่นๆเข้ามาผสมผสานด้วย ซึ่งวิธีการวัดบุคลิกภาพโดยทั่วๆไปอาจพอจะสรุปได้ 5 วิธีดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2542 : 258 – 284)

1. การสังเกต เป็นการเฝ้ามองดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย การสังเกตนั้นทำได้ยากเพราะไม่สามารถที่จะทำการสังเกตได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการสังเกตไว้ล่วงหน้า สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือผู้ที่ทำการสังเกตควรจะมีการรับรู้ที่ดีมีความแม่นยำและจดจำสิ่งที่สังเกตได้เป็นอย่างดี ในการวัดโดยวิธีการสังเกตจะทำได้ดี ถ้าสิ่งที่เราสังเกตแสดงพฤติกรรมออกมาจากความ เป็นจริงถ้าการแสดงพฤติกรรมเป็นการเสแสร้งผลการสังเกตก็จะเชื่อถือไม่ได้หรือถ้าผู้ที่เราส่งเกตไม่แสดงพฤติกรรมออกมาเราก็ไม่สามารถวัดอะไรได้เหมือนกัน ในการสังเกตที่ดีไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพราะทำให้ผลที่ได้จากการสังเกตคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนากันระหว่างบุคคลอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยผู้สัมภาษณ์จะเตรียมคำถามมาถามผู้ถูกสัมภาษณ์ และทำการจดบันทึกโดยที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่รู้ตัวว่าถูกทดสอบบุคลิกภาพการสัมภาษณ์นี้มีหลักการคล้ายๆกับการวิเคราะห์ตนเองต่างกันที่ว่าผู้ที่สัมภาษณ์นั้นจะตั้งคำถามให้เราติดตามเพื่อวิเคราะห์ตนเองโดยที่ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้จดบันทึกและประมาณค่าบุคลิกภาพด้วยตนเอง

3. การเขียนตอบ ในการเขียนตอบแบบนี้จะต้องมีตัวเร้าอาจเป็นข้อความหรือข้อความหรือสถานการณ์ภาพ หรือสถานการณ์เป็นภาษา แล้วแต่ความเหมาะสมในการนำเสนอ ตัวเร้าหรือตัวกระตุ้นนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะแต่ละคนจะได้รับตัวเร้าเหล่านี้ เขามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ก็จะตอบสนองออกมาด้วยตัวของเขาเอง บางที่เรียกว่าเป็นการรายงานตนเอง (Self – report) ออกมา เครื่องมือวัดแบบนี้มีชื่อหลายอย่างบางที่เรียกว่า แบบทดสอบ (tests) เช่นCalifornia Test of Personality (CTP) , Thematic Apperception Test (TAT) ฯลฯ บางที่เรียกว่าแบบสำรวจ (Inventory) เช่น Minnesota Multiphasic Personality Inventory , Jackson Personality Inventory ฯลฯ บางที่เรียกว่า แบบสอบถาม (Questionnaire) เช่น 16 Personality Factor Questionnaire , High School

Personality Questionnaire ฯลฯ บางทีเรียกว่ามาตราวัด (Scales) เช่น Piers – Harris Self - Concept Scales , Tennessee Self - Concept Scales ฯลฯ นอกจากนี้ยังใช้คำอื่นๆ อีก เช่น Checklist, Profile, Record, Forms, Schedules, Technique เป็นต้น ดังนั้นการใช้ชื่อเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ บางครั้งอาจจะใช้ลักษณะหรือวิธีการถามสิ่งเร้าของตนหนักไปในทางใดก็ใช้ชื่อนั้นตามสะดวก

4. การใช้จินตนาการ (Projective Technique) เป็นวิธีที่ผู้วัดได้จัดสิ่งเร้าขึ้นมาให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองซึ่ง Lawrence Frank (1993) นิยามว่าเป็นการเสนอสิ่งเร้าที่คลุมเครือ (ambiguous stimuli) เพื่อให้ผู้ตอบใช้จินตนาการอันเกิดจากสำนึกที่ซึมซับอยู่ในส่วนลึกของความรู้สึกในตัวคนแต่ละคน ว่าสิ่งเร้าเหล่านั้นมีความหมายอย่างไรต่อเขา ซึ่งแต่ละคนจะมีความรู้สึกต่อสิ่งเร้าที่คลุมเครือเหล่านั้นแตกต่างกัน การแสดงออกแสดงถึงโลกส่วนตัวหรือบุคลิกภาพของแต่ละคน (Aiken.1989) เทคนิคในการใช้จินตนาการนี้ สิ่งเร้าจะต้องเป็นแบบไม่มีโครงสร้างโดยตรงการตอบจึงตอบได้แบบเสรีตามความรู้สึกส่วนลึกในตัวของแต่ละบุคคล การแปลผลจึงยุ่งยากซับซ้อน แนวคิดนี้อาศัยทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาอธิบายในเรื่องของจิตใต้สำนึกของบุคคล

5. การใช้อุปกรณ์วัดทางกายภาพ (Physiological Measures) เนื่องจากมีความเชื่อว่าการแสดงบุคลิกภาพของบุคคลนั้นเกิดมาจากระบบของฮอร์โมน (hormones) ระบบของต่อมและระบบประสาทอัตโนมัติ (autonomic nervous system) การวัดทางกายภาพสามารถวัดอาการบางประการของระบบเหล่านั้น บางกรณีการตกใจกลัว แรงบันดาลโทสะ ทำให้ส่วนผสมของเลือดเปลี่ยนแปลง แม้แต่อัตราการหายใจยังสามารถวัดการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ได้ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนี้ทำให้นักจิตวิทยาสนใจมาตรวัดทางกายเพื่อทำนายด้านจิตใจ

นอกจากนี้แล้วก็มีผู้ที่เสนอวิธีการวัดบุคลิกภาพได้นำสนใจอีกคนหนึ่ง ก็คือวิลเลียม ซีรัสต์ยัวจา (2536 : 22-32) ได้ทำการเสนอวิธีการวัดบุคลิกภาพไว้ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการวัดพฤติกรรมที่เหมือนกับวัดพฤติกรรมของสัตว์ตามธรรมชาติใช้ค้นคว้าพฤติกรรมของสัตว์ เพราะไม่สามารถพูดกับสัตว์ได้ นักจิตวิทยาสังคมนำวิธีนี้มาใช้ในการศึกษาปฏิกิริยาโต้ตอบของมนุษย์ หรือพฤติกรรมที่รวบรวมเป็นข้อมูลขึ้นนี้ ถูกกระทำโดยนักจิตวิทยาสังคม ซึ่งมีสมมติฐานที่จะทดสอบไว้แล้ว และจะตีความข้อมูลที่ได้นั้นว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ดังนั้นพฤติกรรมที่ถูกสังเกตสามารถเลือกได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นคือจะสังเกตอะไรก็ต้องมีจุดมุ่งหมายก่อน

2. การสัมภาษณ์ (Interview) หมายถึงการสอบถามผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วยวาจา เพื่อต้องการคำตอบแล้วจดบันทึก หรืออัดเสียงเอาไว้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ภายหลัง ผู้สัมภาษณ์จะเข้าทำการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่กำหนดไว้แน่นอนแล้ว และมีคำถามต่าง ๆ อย่างละเอียดสมบูรณ์ ในบางกรณีก็อาจจะมีโครงสร้างเป็นมาตรฐานไว้แล้ว หรือในบางกรณีอาจทำการตั้งคำถามตามสถานการณ์ โดยที่ไม่ได้เตรียมคำถามไว้ก่อนล่วงหน้าก็ได้ เพียงแต่ตั้งหัวข้อแบบปลายเปิด และปล่อยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบออกมาภายใต้หัวข้อที่วางไว้

3. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นชุดของคำถามที่เกี่ยวกับความเป็นจริง ความเชื่อ ความรู้สึก หรือทัศนคติ สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ชนิดตามแบบของคำถาม ดังนี้

3.1 คำถามชนิดกำหนดคำตอบ (Fixed Alternative) เป็นคำถามที่ได้จัดเตรียมคำตอบไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดไว้

3.2 ประเภทเลือกตอบ (Multiple Choice) ให้เลือกตอบตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของตน

3.3 ประเภทประเมินค่า (Rating) กำหนดให้ตอบระหว่าง 2 คำตอบขึ้นไป (ส่วนมากไม่เกิน 7) ที่กระจายตามความมากน้อยของการ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย หรือความรู้สึกอื่นๆ เช่น เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.4 ประเภทให้ลำดับ (Ranking) เป็นการให้ผู้ตอบจัดลำดับตัวเลือกทั้งหมดตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ในแต่ละข้อ เช่น ให้จัดลำดับความน่าสนใจของวิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ฯลฯ

3.5 คำถามชนิดให้ตอบอย่างเสรี (Open-End) เป็นคำถามที่ไม่กำหนดโครงสร้างที่แน่นอน ผู้ตอบมีอิสระในการตอบตามแนว ความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติ มาตรฐานการประพฤติปฏิบัติตน

4. วิธีวัดอ้อม (Indirect Techniques) เป็นวิธีการหนึ่งในการศึกษาพฤติกรรมภายในของบุคคล ซึ่งอาจเป็นลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคลโดยที่ผู้นั้นไม่รู้ตัวและไม่อยากแสดงออกหรือเกรงว่าจะได้รับผลเสียจากการวัดนั้น เช่น อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ และบุคลิกลักษณะอื่นๆ ที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคล บุคคลนั้นไม่ทราบตัวตนเองมีอยู่ เพราะอาจจะอยู่ในใต้จิตสำนึกของเขา เช่น รักเพศเดียวกัน ความอิจฉาริษยาต่างๆ ในการวัดโดยวิธีนี้จะทำให้บุคคลแสดงคุณลักษณะที่ฝังลึกอยู่ในใจของเขาออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกต และวัดได้โดยการสร้างสถานการณ์ หรือใช้สิ่งเร้าที่คลุมเครือเป็นตัวกระตุ้น ถ้าสิ่งเร้ายิ่งคลุมเครือมากเท่าไร ผู้ตอบสนองก็จะแสดงความรู้สึก อารมณ์ ทศนคติ ที่มีอยู่ในตัวเขาออกมาเท่านั้น เพราะว่าสิ่งเร้าที่คลุมเครือนั้น จะทำให้ผู้ตอบสนองใช้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวตีความหมายของสิ่งเร้านั้น วิธีการวัดทางอ้อมนี้ในบางครั้งเรียกว่า "วิธีสะท้อนภาพ" (Projective Techniques) วิธีการวัดทางอ้อม แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

4.1 วิธีโยงความสัมพันธ์ (Association Techniques) วิธีนี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่ผู้ศึกษาเสนอให้กับลักษณะที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวผู้ถูกศึกษา โดยปกติแล้ว สิ่งเร้ามักจะเป็นภาพหยดหมึก รูปภาพ หรือถ้อยคำต่างๆ ส่วนการตอบสนองมักจะเป็นถ้อยคำ วิธีที่มีชื่อเสียงมากที่สุดก็คือ Rorschach Ink-blot Test ซึ่งถามผู้ถูกศึกษาว่า มองเห็นอะไรในภาพหยดหมึก รูปร่าง และสีต่างๆ เหล่านั้น วิธีนี้เป็นการเชื่อมโยงโดยใช้ภาพเป็นสิ่งเร้า ส่วนวิธีการโยงความสัมพันธ์ของคำนั้นเป็นการให้ผู้ถูกศึกษาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นคำ โดยผู้ศึกษาจะพูดคำคำหนึ่ง แล้วคำนั้นทำให้ผู้ถูกศึกษา คิดถึงอะไร เป็นสิ่งแรก ก็ให้รีบตอบออกมาอย่างรวดเร็ว ถ้าคำที่ใช้ขึ้นไปกระทบความรู้สึกที่ทำให้เขาไม่อยากตอบออกมา เขาก็จะใช้เวลานานในการคิดหาคำตอบมากกว่าคำที่เป็นกลาง เพราะเขาอาจจะพะวงกับการหาคำอื่นๆ มาแทนคำตอบตามความเป็นจริงในใจของเขา ซึ่งคำนั้นก็จะเป็นคำที่ทำให้ผู้ศึกษาทราบว่า เขามีลักษณะเป็นอย่างไร

4.2 วิธีการเล่าเรื่องจากภาพ (Story Telling) หรือวิธีการให้สร้างเรื่อง เป็นการให้ผู้ถูกศึกษาสร้างเรื่องราวจากสิ่งเร้า ที่เป็นภาพชัดเจน เช่นภาพใน TAT (Thematic Apperception Test) เป็นต้น การสร้างเรื่องราวขึ้นมา นั้น ผู้สร้างต้องอาศัย จินตนาการ ประสบการณ์ ความรู้สึก และลักษณะนิสัยของตนเข้ามาประกอบด้วย เพื่อให้ได้เรื่องราวที่สะท้อนถึงโครงสร้างทางบุคลิกภาพของเขา

4.3 วิธีการต่อให้จบประโยค (Sentence Completion) หรือเรียกว่าวิธีการเติมให้สมบูรณ์ก็ได้ส่วนมากในการใช้วิธีการนี้ ก็เพื่อศึกษาว่าบุคคลนั้นมีความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและทศนคติเป็นอย่างไร การเติมประโยคให้สมบูรณ์นี้ ไม่มีขอบเขตผู้ถูกศึกษาสามารถต่อเติมได้ตามใจปรารถนา แต่ผู้ศึกษาจะต้องมีประโยคมาตรฐานหลายๆ ประโยคที่เกี่ยวข้องและเป็นเรื่องเดียวกัน

5. วิธีการวัดแบบไม่รบกวน (Unobtrusive Measures) ปัญหาในการศึกษาก็คือการรู้สึกตัวของผู้ถูกศึกษา เมื่อไรที่ผู้ถูกศึกษารู้ตัว ผลที่ได้จากการวัดก็จะเบี่ยงเบนไปจากความจริง แม้ว่าผู้ศึกษาจะได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่เปิดเผยชื่อก็ตาม สิ่งนี้สามารถที่จะขจัดออกไปได้เพื่อที่จะให้ได้ผลที่เที่ยงตรงตามความเป็นจริง โดยใช้ "วิธีการวัดแบบไม่รบกวน" วิธีการวัดข้อมูลแบบไม่รบกวน เป็นการศึกษาร่องรอยของวัตถุต่างๆ ที่เกิดจากการกระทำของบุคคลและยังหลงเหลือให้เห็นอยู่ วิธีการวัดแบบไม่รบกวนนี้แบ่งออกเป็น 3 วิธีด้วยกัน ดังนี้

5.1 การวัดความสึกหรอ (Erosion Measure) คือการวัดความสึกหรอหรือการแตกหักของวัตถุต่างๆ อันเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์

5.2 การวัดร่องรอย (Trace Measures) คือการวัดปริมาณของวัตถุไร้ค่าที่มีอยู่ตามสถานที่ต่างๆ

เช่น ขยะมูลฝอย รอยมือ รอยเท้า ฯลฯ

5.3 การใช้นันทิกเหตุและประมวลข้อมูล (Archives) การบันทึกเรื่องราวที่ต่อเนื่องกันมาในสังคมนั้น เป็นการบันทึกลงในเอกสาร ซึ่งแม้ว่าการบันทึกนี้จะทำเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ แต่ก็สามารถนำผลของมันมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานได้

6. วิธีการวัดทางสรีระ (Physiological Measures) หมายถึงการใช้เครื่องไฟฟ้าหรือเครื่องจักรกล เพื่อช่วยในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งยากแก่การสังเกต หรือไม่สามารรถสังเกตได้เลยด้วยอวัยวะสัมผัสของมนุษย์ เครื่องมือชนิดนี้สามารถที่จะวัดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นปรนัยที่สุด โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการอัตโนมัติทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวัด โดยสิ่งที่วัดต้องมีลักษณะอย่างน้อย 2 อย่าง คือ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงต้องเป็นไปตามกฎทางกายภาพ และการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องอยู่ในรูปที่สังเกตและใช้เครื่องมือวัดได้ วิธีการวัดทางสรีระ มีดังนี้

6.1 การวัดความต้านทานกระแสไฟฟ้าที่ผิวหนัง เป็นการวัดสภาวะทางอารมณ์ซึ่งสัมพันธ์กับกระแสไฟฟ้าที่ผิวหนัง เมื่อมีความร้อนเกิดขึ้นบนฝ่ามือก็จะทำให้กระแสไฟฟ้าเกิดขึ้นได้ง่าย นอกจากนี้ความร้อนบนฝ่ามือยังทำให้ความต้านทานกระแสไฟฟ้าน้อยลงส่งผลให้กระแสไฟฟ้าบนผิวหนังมีมากขึ้น ซึ่งถ้าเรานำเครื่องมือที่ใช้วัดกระแสไฟฟ้าบนผิวหนังไปวัดก็จะสังเกตเห็นเข็มบนหน้าปัทม์เคลื่อนไปมา มากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับปริมาณการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลนั้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงความต้านทานกระแสไฟฟ้าที่ผิวหนังนี้ จึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ได้มีการใช้วิธีการวัดความต้านทานกระแสไฟฟ้าที่ผิวหนังกับการศึกษาทัศนคติของบุคคลที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ และนอกจากนี้ก็ยังใช้ในการตรวจการรับรู้ของบุคคลเมื่อมองเห็นคำต้องห้ามต่าง ๆ อีกด้วย

6.2 การขยายของช่องที่แสงผ่านเข้ามายังเลนส์ในลูกตา ในขณะที่เกิดอารมณ์มานตาที่ตาจะเปลี่ยนแปลงทำให้ช่องที่แสงผ่านมีขนาดใหญ่ขึ้นและแคบลง โดยเวลาที่บุคคลมีอารมณ์โกรธ หรือตื่นเต้นนั้นช่องที่แสงผ่านเข้ามายังเลนส์ในลูกตาก็จะขยายใหญ่ขึ้นและจะแคบลงเมื่อบุคคลเกิดความไม่สบายใจ

6.3 การวัดปริมาณของฮอโมนบางชนิดในเลือด ตามธรรมชาติการขับฮอโมนเข้าสู่สายเลือดก็มีผลต่อการทำงานของร่างกายอยู่แล้ว แต่เมื่อเกิดอารมณ์ขึ้นฮอโมนจากต่อมไร้ท่อจะถูกขับออกมามากกว่าปกติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในการวัดบุคลิกภาพนั้นมีวิธีการวัดมากมายวิธีด้วยกันทั้งการวัดทางตรงและการวัดทางอ้อม แต่ในการที่จะนำวิธีการวัดต่าง ๆ นี้ไปใช้ในการศึกษานั้น ผู้ที่ทำการศึกษาก็จะต้องทำการเลือกใช่วิธีที่เหมาะสมที่สุดในการศึกษาครั้งนั้น ๆ ของตน ซึ่งในการศึกษาแต่ละครั้งอาจจะใช้วิธีการวัดอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงวิธีเดียว หรืออาจใช้หลายวิธีมาผสมผสานกันเพื่อให้ได้ผลการวัดที่น่าเชื่อถือมากที่สุดก็ได้ และเนื่องจากพฤติกรรมกรรมการคล้อยตามที่ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวัดบุคลิกภาพนี้มาทำการวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นด้วย

วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

เครื่องมือในการวัดบุคลิกภาพมีอยู่หลายแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง การจินตนาการ การศึกษาประวัติ และการวัดทางสรีระวิทยา เป็นต้น ในที่นี้จะเน้นเครื่องมือวัดแบบรายงานตนเองเป็นส่วนใหญ่ ในการสร้างเครื่องมือแบบนี้มีวิธีสร้างดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2542 : 250 – 254)

1. โดยยึดทฤษฎีเป็นฐาน (Rational – Theoretical Approaches) วิธีการนี้ ต้องเริ่มจากการนิยามบุคลิกภาพให้เห็นชัดตามทฤษฎีที่ยึดถือ หรือลักษณะบุคคลที่ต้องการจะวัดเมื่อนิยามสิ่งที่จะวัดชัดเจน แล้วเขียนข้อสอบตามสิ่งที่นิยามไว้ อาจจะเป็นข้อความ สถานการณ์หรือภาพก็ได้ แล้วแต่ผู้ออกข้อสอบจะสนใจ เมื่อเขียนเสร็จแล้วนำไปศึกษาคุณภาพแล้วสามารถใช้สอบวัดทางบุคลิกภาพได้ ตัวอย่างแบบทดสอบที่สร้างตามวิธีนี้ มีดังนี้

1.1 มูนี พรอบเบลม เชคลิสต์ (Mooney Problem Checklist) สร้างขึ้นจากปัญหาต่างๆที่ได้จากการอภิปรายกลุ่ม และจากคำปรึกษาแนะนำเป็นรายบุคคล ข้อความในแบบทดสอบนี้ได้มาจากการเขียนปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 4000 คนบันทึกคำสัมภาษณ์ เวลาให้คำปรึกษาแนะแนวและแหล่งอื่นๆที่คล้ายกัน ปัญหาที่ถามจะแตกต่างกันตามระดับต่างๆ และสำหรับในระดับชั้นมัศึกษานั้นจะเป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับ ปัญหาสุขภาพ และการพัฒนาทางด้านร่างกาย การเงิน สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะการทำงาน กิจกรรมด้านสังคมสันนาการ ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเลือกคู่ครอง เพศ การแต่งงาน ครอบครัว ศิลปกรรม ศาสนา การปรับตัวในด้านการเรียน อนาคต วิชาชีพและการศึกษารวมทั้งหลักสูตร วิธีการสอนแบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบที่ไม่มีมาให้คะแนน ส่วนที่เน้นจะอยู่ที่ข้อความที่คาดว่าปัญหา ที่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตรงกับปัญหาของตนเอง

1.2 แคลิฟอร์เนีย เทสต์ ออฟ เพอร์ซันนอลลิตี (California Test of Personality) เป็นแบบทดสอบที่มี 5 ระดับ แต่ละระดับมี 2 รูปแบบ เหมาะสำหรับผู้ที่อยู่ระดับอนุบาลถึงมหาวิทยาลัย และผู้ใหญ่คะแนนที่ได้และการแปลความหมายของคะแนนมีลักษณะคล้ายกับแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพฉบับอื่นๆ หลักการสร้างจะเน้นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ โดยจะแยกคะแนนออกเป็น 12 หมวดได้แก่ความรู้สึถึงคุณค่าของตนเอง ความโน้มเอียงในการถอนตัวออกจากสังคม ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ในโรงเรียน คะแนนจากหมวดต่างๆนี้จะนำไปเป็นคะแนนรวมในการปรับตัว และคะแนนใน 2 หมวดนี้จะครอบคลุมบุคลิกภาพส่วนบุคคลและสังคม ส่วนเกณฑ์ปกติที่ใช้ในการประเมินมีทั้งหมด 15 ตารางด้วยกัน ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบนั้นใช้ชนิดความสอดคล้องภายในของคะแนนรวม และคะแนนรวมจาก 2 หมวดใหญ่ ซึ่งเป็นที่น่าเชื่อถือ แต่ความเชื่อมั่นในแต่ละคะแนนย่อยนั้นยังต่ำเกินไป

1.3 เอ็ดเวิร์ด เพอร์ซันนอล พรีเฟอเรนซ์ สเกลดูล (Edwards Personal Preference Schedule : EPPS) เป็นแบบทดสอบที่สร้างจาก ลักษณะความต้องการของบุคคลตามทฤษฎีของเมอร์เรย์ มีลักษณะเป็นข้อความ 210 คู่ ซึ่งมีการจับคู่ข้อความในแต่ละมาตรารวม 15 มาตรากับข้อความในมาตราอื่นๆอีก 14 มาตร และในแต่ละคู่ผู้ตอบจะเลือกข้อความหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับตนเองมากกว่าอีกหนึ่งข้อความ แบบทดสอบวัดความต้องการของบุคคล (EPPS) นั้นมีการตรวจสอบภายในอยู่หลายวิธีด้วยกัน ทั้งนี้ก็เพื่อความคงเส้นคงวาของผู้ตอบ จึงได้มีข้อความ 15 คู่ซ้ำในแบบทดสอบเดียวกัน และอีกวิธีหนึ่ง เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคู่กับข้อคู่ในแบบทดสอบความต้องการนี้ทั้งหมด 15 มาตร่า ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการให้คำปรึกษากับบุคคลทั่วไปและงานวิจัยต่างๆ ดังนั้นจึงได้นำไปหาเกณฑ์กับนักเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และเกณฑ์อีกชุดหนึ่งหากกับผู้ใหญ่ทั่วไป หากความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำมีค่าตั้งแต่ 0.74 ถึง 0.88 และแบบแบ่งครึ่งข้อสอบ มีค่าตั้งแต่ 0.60 ถึง 0.87

1.4 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของกอร์ดอน ชื่อ Gordon Personal Profile เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความสามารถในการปรับตัวและประสิทธิภาพของแต่ละบุคคล ในสถานการณ์ต่างๆ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่เป็นลักษณะที่เด่นชัดของบุคคล แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีอำนาจอิทธิพล (Ascendance)
2. ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility)
3. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotion Stability)
4. ด้านความสามารถในการเข้าสังคม (Sociability)

องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้ เป็นลักษณะที่มีความหมายทางด้านจิตวิทยา ซึ่งพบว่ามีผลสำคัญในการปรับตัว และประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในสถานการณ์ ด้านสังคม การศึกษา และอุตสาหกรรม ลักษณะของแบบทดสอบ ประกอบด้วยข้อความ 18 ชุด แต่ละชุดมี 4 ข้อความ แต่ละข้อความแทนลักษณะพฤติกรรมของบุคคลในแต่ละด้านโดยจะมีสองข้อความ เป็นทางบวก และอีกสองข้อความ เป็นทางลบ ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบว่าข้อ

ความใดมีลักษณะเหมือนตนมากที่สุดและข้อความใดมีลักษณะเหมือนตนน้อยที่สุด ซึ่งแบบทดสอบนี้มักจะใช้เป็นเครื่องมือที่ประกอบกับแบบทดสอบบุคลิกภาพของกอร์ดอน (Gordon Personal Inventory) ที่ใช้วัดคุณลักษณะ 4 ประการเสริมกันดังนี้

1. ความรอบคอบ (Cautiousness)
2. ความคิดริเริ่ม (Original)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Personal Relation)
4. ความแข็งขัน (Vigor)

2. โดยยึดเกณฑ์จำแนกสิ่งที่รู้ได้ (Empirical Approach) การสร้างแบบทดสอบโดยวิธีนี้ขั้นแรกสร้างตามวิธีที่ 1 ก่อนว่าจะวัดอะไร อิงทฤษฎีหรือความเชื่อใด และรูปแบบจะเป็นลักษณะไหน เมื่อได้เป็นข้อสอบแล้ว หลักการสำคัญของวิธีนี้ก็คือนำคำถามที่เขียนรู้ได้อย่างไรว่าข้อนั้นๆ วัดจำแนกสิ่งนั้นได้จริง จึงจำเป็นต้องหาเกณฑ์ให้สามารถมาอธิบายได้ว่า ข้อนี้ถ้าคนทำได้คะแนนสูงจะวัดบุคลิกภาพแบบนั้นได้แน่ ถ้าคนทำได้คะแนนต่ำจะวัดบุคลิกภาพแบบนั้นไม่ได้ เกณฑ์ที่นิยมใช้พิจารณาจึงเป็นเกณฑ์ที่รู้จักแน่ (Known group) เช่น กลุ่มโรคประสาทกับกลุ่มปกติ กลุ่มเชื้อสายกับกลุ่มทุจริต ฯลฯ ถ้าหากเกณฑ์ว่าข้อนั้นจำแนกสองกลุ่มได้ดี ก็จะเป็นการสร้างด้วยวิธีนี้ ตัวอย่างแบบทดสอบที่สร้างตามเกณฑ์ ก็เช่นแบบทดสอบมินเนโซต้า (Minnesota Multiphasic Personality Inventory : MMPI) เป็นแบบทดสอบที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดในการรักษาผู้ป่วยทางโรคจิตแบบทดสอบฉบับนี้ประกอบด้วยข้อความบอกเล่า จำนวน 550 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบ ตอบว่า "จริง" "ไม่จริง" และ "ไม่แน่ใจ" ข้อคำถามจะครอบคลุมเนื้อหาต่างๆ คือ สุขภาพอาการไซโคโซมาติก (Psychosomatic Symptoms) ความผิดปกติทางประสาท เพศ ศาสนา การเมืองและสังคมการศึกษา อาชีพ ครอบครัว และการแต่งงาน

3. โดยยึดการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis Approach)

วิธีการนี้ บางทีเรียกว่า แบบสร้างความคงเส้นคงวภายใน (Internal Consistency Approach) ในการสร้างเริ่มจากแบบที่ 1 เหมือนกัน ผู้สร้างจะต้องเริ่มต้น จากการหาคำถามจากจำนวนมากๆ เกี่ยวกับลักษณะทางบุคลิกภาพ แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อแยกว่าข้อใดอยู่ในกลุ่มหรือองค์ประกอบใด เพื่อดูความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการกำหนดลักษณะขององค์ประกอบของบุคลิกภาพในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งมีแบบทดสอบหลายแบบทดสอบด้วยกันที่สร้างขึ้นด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบนี้ เช่น

3.1 กิลฟอร์ด – ซิมเมอร์แมน เซอร์เวย์ (Guilford – Zimmerman Temperament Survey) แบบทดสอบนี้แบ่งลักษณะต่างๆออกเป็น ดังนี้

1. กิจกรรมทั่วไป (G – General Activity)
2. การเคร่งครัด (R – Restraint)
3. การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (A – Ascendance)
4. การเข้าสังคม (S – Sociability)
5. ความมั่นคงทางอารมณ์ (E – Emotional Stability)
6. ความเป็นปรนัย (O – Objectivity)
7. การมีไมตรี (F – Friendly)
8. การมีความคิด (T – Thoughtfulness)
9. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P – Personal Relation)
10. ความเป็นชาย (M – Masculinity)

ข้อคำถามในแบบทดสอบนี้จะ เป็นเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับผู้ตอบโดยตรงใช้กับนักเรียนระดับเกรด 12 – 16 และผู้ใหญ่ มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.75 ถึง 0.85

3.2 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของ แคทเทล (Cattell) ชื่อ The Sixteen Personal Factor Questionnaire (16 PF) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยวิธีการทางสถิติประกอบการวิเคราะห์หองค์ประกอบทางลักษณะนิสัยแจกแจงออกเป็นลักษณะนิสัยประเภทผิวเผินของบุคคลที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก เช่น หัวดี ชอบอิสระ อดทน ซึ่งเป็นชุดลักษณะนิสัยประเภทผิวเผินที่เข้ากลุ่มกัน และมีค่าสหสัมพันธ์สูงในกลุ่มเดียวกัน จากนั้น แคทเทลได้รวบรวมลักษณะนิสัยประเภทผิวเผินที่ศึกษา นำมาจัดหมวดหมู่ให้แคบลงไปอีก โดยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบลักษณะส่วนผิวเผินหลายๆ ลักษณะที่เกาะกลุ่มกันรวมกันสรุปเรียกว่า ลักษณะซ่อนเร้น อันได้แก่ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นต้นตอจริง ซึ่งมีอยู่เพียง 16 ประเภท ดังนี้

องค์ประกอบ A คือ ส้ารวมกับชอบออกสังคม (Reserve VS Outgoing)

องค์ประกอบ B คือ สติปัญญา (Intelligence)

องค์ประกอบ C คือ อารมณ์อ่อนไหวกับอารมณ์มั่นคง (Affected Feeling VS

Emotional Stable)

องค์ประกอบ E คือ ถ่อมตนกับถือตนเป็นใหญ่ (Submissiveness VS Domiance)

องค์ประกอบ F คือ ระมัดระวังกับทำตัวตามสบาย(Impulsiveness VS Prudence)

องค์ประกอบ G คือ ไม่ทำตามกฎกับซื่อตรงต่อหน้าที่ (Expedience VS

Consciectiousness)

องค์ประกอบ H คือ ขี้อายกับกล้าสังคม (Shy VS Venturesome)

องค์ประกอบ I คือ ใจอ่อนกับใจแข็ง(Tough-Mindedness VS Tender-

Mindedness)

องค์ประกอบ L คือ ไว้ใจคนกับหวาดระแวง (Trusting VS Suspicious)

องค์ประกอบ M คือ เพ้อฝันกับจริงจัง (Imsginative VS Practical)

องค์ประกอบ N คือ ตรงไปตรงมากับมีเล่ห์เหลี่ยม (Forthrightness VS

Shrewdness)

องค์ประกอบ O คือ ประสาหมั่นคงกับหวาดกลัว (Placidness VS

Apprehansiveness)

องค์ประกอบ Q₁ คือ ชอบของใหม่กับนอกรีต (Conservatism VS Radicalism)

องค์ประกอบ Q₂ คือ พึ่งตนเองกับตามกลุ่ม(Self – Sufficiency VS Group

Adherence)

องค์ประกอบ Q₃ คือ ควบคุมตนเองกับปล่อยปละละเลย (high Self – Concept

Control VS Low Self Discipline)

องค์ประกอบ Q₄ คือ เคร่งเครียดกับสบายๆ (Tense VS Relaxed)

แบบทดสอบชุดนี้ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก 3 ตัวเลือก โดยให้ตรงกับลักษณะนิสัยของผู้ตอบมากที่สุด โดยจะมีคะแนนเป็น 0, 1, 2 คะแนน แบบทดสอบนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามผู้อื่น

ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่น

การคล้อยตามผู้อื่น (Conformity) เป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งทางจิตวิทยาซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายไว้มากมายแตกต่างกัน ดังนี้

ดร.ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2517 : 177) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่าเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อาจจะเป็นไปตามทิศทางและความเชื่อของตนจึงคล้อยตามกัน หรืออาจจะป็นไปตามความคิดและความเชื่อของตนแต่ดั้งเดิมแต่เห็นด้วยจึงคล้อยตาม หรืออาจไม่เป็นไปตามทัศนคติและความเชื่อของตนและไม่เห็นด้วยแต่ก็คล้อยตาม

นงนิต ธรรมสารสมบัติ (2518 : 12) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจากอิทธิพลของกลุ่ม ที่แสดงออกมาให้เหมือนหรือคล้ายกับคนหมู่มาก โดยที่พฤติกรรมนั้นอาจไม่ตรงกับความจริงใจของตน

จินตนา ก้อนเพชร (2523 : 34) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่าหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความต้องการของกลุ่ม

ปริศนา ศรีพลประพันธ์ (2527 : 9 – 10) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่า หมายถึงส่วนหนึ่งของนิสัย หรือธรรมชาติของมนุษย์ เป็นความรู้สึกที่มีแนวโน้มในการทำอะไรตามที่คนอื่นทำ และเป็นขบวนการทางจิตวิทยาสังคม ซึ่งสามารถอธิบายพฤติกรรมทางสังคมได้

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 118) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่าเกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ที่มีผลทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะพัฒนาความคิด ความเชื่อ พฤติกรรมของตนให้สอดคล้องและคล้ายคลึง กับความคิด ความเชื่อและการกระทำของคนอื่นๆในกลุ่ม

อัจฉรา กัลยาณชาติ (2532 : 6) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่าหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกคล้อยตามกลุ่ม

กมลรัตน์ หล้าสูงค์ (2537 : 90-91) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่า หมายถึงการทำตามอย่าง การเลียนแบบ การปฏิบัติตามคำสั่ง การถูกชักจูง การเห็นด้วยและการถูกแรงกดดันจากกลุ่มให้แสดงพฤติกรรม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2532 : 81) กล่าวว่า “การคล้อยตามผู้อื่น หมายถึงการทำตามอย่าง การเลียนแบบหรือลัทธิเอาอย่าง การปฏิบัติตามคำสั่ง การถูกชักจูง การเห็นด้วยและการถูกกดดันจากกลุ่ม

แอสซ์ (Asch. 1957 : 450) ได้อธิบายว่าการคล้อยตามผู้อื่น คือลักษณะที่บุคคลขาดความเป็นอิสระของตนเองในการแสดงพฤติกรรม หากแต่แสดงพฤติกรรมเหมือนหรือคล้อยตามผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากตนเองต้องขึ้นอยู่กับผู้อื่น (ดูทฤษฎี พฤติกรรมของมนุษย์ ของ Asch. 1957 : 450)

ครัทช์ฟิลด์ (Crutchfield. 1955 : 191 – 198) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่น ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทัศนคติ ค่านิยม อันเนื่องมาจากอิทธิพลของกลุ่ม

ไคสเลอร์ และไคสเลอร์ (Kiesler and Kiesler. 1969 : 2 – 3) กล่าวว่า การคล้อยตามผู้อื่นเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความเชื่อไปตามกลุ่ม

แอลเลน (Allen. 1969 : 541) กล่าวว่า “พฤติกรรมของการคล้อยตาม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความเชื่อให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่ม”

เบลกิน และสกายเดล (Belkin and Skydell. 1979 : 445,484) ได้กล่าวว่า การคล้อยตามผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลปรับพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของคนอื่นๆในกลุ่ม หรือยินยอมทำตามความต้องการของกลุ่ม

วิลลิส (Willis. 1965 : 373) ได้กล่าวถึงการคล้อยตามผู้อื่นว่า หมายถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม

โจน (Jones. 1979 : 298) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามผู้อื่นว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่ทำไปเพราะแรงกดดันของผู้อื่น หรือแรงกดดันของกลุ่ม

ฮอลแลนเดอร์ (Hallander. 1976 : 484) ได้ให้ความหมายของการคล้อยตามว่าเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อที่จะให้ได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากผู้อื่น

จากความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรการคล้อยตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยขอสรุปไว้ว่า พฤติกรรมการคล้อยตาม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของกลุ่ม เพื่อการยอมรับและการรักษาสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งนี้อาจจะเปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดในใจก็ได้ ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลบางพวก ซึ่งจะมีลักษณะคล้อยตามกลุ่มอยู่เสมอไม่ว่าจะเรื่องอะไร โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เช่น ความกดดันของกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม ลักษณะสถานการณ์ ที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมไปคล้อยตามผู้อื่น

สาเหตุที่ทำให้เกิดการคล้อยตามผู้อื่น

สรวงศรี วิชัยรัช (สรวงศรี วิชัยรัช. 2527 : 118) ได้กล่าวถึง สาเหตุสำคัญที่ทำให้คนเรากล้อยตามผู้อื่นว่า คือความต้องการเป็นสมาชิกกลุ่ม ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือต้องการให้กลุ่มยอมรับ คนเราทุกคนต้องการจะให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเหมือนๆ กับที่เขาปฏิบัติต่อคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ไม่มีใครต้องการให้คนอื่น ๆ ระวังภัยจูดหมิ่นเหยียดหยาม หรือปฏิบัติต่อตนเหมือนกันคนที่ไม่ใช่สมาชิกของกลุ่มเดียวกัน ความต้องการดังกล่าว จะทำให้บุคคลต้องปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามปทัสถาน กฎเกณฑ์และค่านิยมของกลุ่ม เพราะเวลาที่บุคคลมีความคิดเห็นหรือการกระทำในทางที่เบี่ยงเบนไปจากความคิดเห็นและกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ก็จะมีปฏิกิริยาจากคนอื่น ๆ ในทางที่ทำให้บุคคลได้รับรู้ว่ากลุ่มต้องการให้เขาปฏิบัติตามแนวทางที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ ปทัสถาน และการคาดหวังของกลุ่ม โดยอาจมีการสื่อความหมายเพื่อเกลี้ยกล่อม ชักจูงใจให้บุคคลคล้อยตาม หรืออาจมีการตัดสินบน คือให้บางสิ่งบางอย่างล่อใจให้บุคคลคล้อยตาม และถ้าบุคคลยังคงยึดมั่นกับความคิดเห็นหรือการกระทำเดิมของเขา กลุ่มก็จะมีปฏิกิริยาในทางไม่ยอมรับ เช่น วางเฉยไม่สนใจ หรือมีการลงโทษ เช่น การพูดเสียดสีเปรียบเปรยให้เจ็บใจ กลั่นแกล้ง หรือขับออกจากความเป็นสมาชิก เป็นต้น สถานการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ปรารถนา ดังนั้นคนเราจึงต้องรับความคิดและการกระทำของตนให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์และความต้องการของกลุ่ม ในบางครั้ง เราก็ต้องการที่จะปฏิบัติตามแนวทางของกลุ่ม แต่เราไม่ทราบถึงกฎเกณฑ์และปทัสถานที่เป็นแนวทางสำหรับสมาชิกในกลุ่ม หรือไม่มีความรู้ ว่า ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ เราควรจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร และไม่รู้ว่าจะถามใครด้วย กรณีเช่นนี้ มักจะเกิดเมื่อเราเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มใหม่ ๆ หรือต้องเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มที่เราไม่คุ้นเคย ในสภาพดังกล่าวเรามักช่วยตัวเอง โดยสังเกตว่า คนอื่น ๆ ในกลุ่มเขาปฏิบัติกันอย่างไร ก็เลียนแบบหรือปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ไม่แตกต่างไปจากสมาชิกคนอื่น ๆ และเพื่อให้ได้การยอมรับจากกลุ่ม แสงสุรีย์ สำอางค์กุล (2527 : 279) ได้ระบุไว้ว่า การที่บุคคลในบุคคลหนึ่งคล้อยตามผู้อื่นนั้น เป็นเพราะอิทธิพลของขบวนการสำคัญ 2 อย่าง เป็นสาเหตุพื้นฐานที่สำคัญดังนี้

1. อิทธิพลจากปทัสถาน เมื่อบุคคลปฏิบัติคล้อยตามความคาดหวังของกลุ่มก็ทำให้กลุ่มพอใจ ผลลัพธ์ก็คือ ผู้ที่คล้อยตามได้รับการยอมรับและความชอบจากกลุ่ม ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดไม่เห็นด้วยกับปทัสถานของกลุ่ม กลุ่มก็มักจะมองว่าเป็นคนแหวกแนวและถูกทอดทิ้งได้

2. อิทธิพลของการได้รับความรู้จากข่าวสารต่าง ๆ เนื่องจากธรรมชาติของคนเป็นสัตว์สังคมจึงปิดหูปิดตาเลยไม่ได้ บุคคลอื่น ๆ หรือสมาชิกกลุ่มเดียวกันเป็นแหล่งข่าวสารและความรอบรู้มากมายที่จะช่วยสนองความต้องการทางสังคมเพื่อลดความอึดอัดใจ โดยเฉพาะเมื่อบุคคลพบสถานการณ์คลุมเครือ หรือไม่คุ้นเคยกับบางสิ่งบางอย่าง หรือกรณีที่ว่า "เข้าเมืองตาหลิว ให้หลิวตาตาม" นั่นก็เป็นการกระทำโดยทำตามข้อมูลที่รับรู้ได้เห็นจากกลุ่มใหม่ที่เราเข้าไป เพื่อความอบอุ่นใจและไม่ถูกเพ่งเล็ง

จากสาเหตุที่ทำให้เกิดการคล้อยตามผู้อื่นที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่ามีสาเหตุหลายอย่างด้วยกันที่ทำให้บุคคลเกิดการคล้อยตามผู้อื่น ซึ่งมีทั้งสาเหตุที่เกิดจากตัวบุคคลคือบุคลิกภาพของบุคคล และสาเหตุที่เกิดจากกฎเกณฑ์ของกลุ่มและปทัสถานของกลุ่ม แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะสาเหตุที่เกิดจากบุคลิกภาพของบุคคลเท่านั้น

ประเภทของการคล้อยตามผู้อื่น

ไคลส์เลอร์ (Kiesler and Kiesler, 1969 : 41 – 45) ได้แบ่งประเภทของการคล้อยตามผู้อื่นออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ดังนี้

1. การคล้อยตามผู้อื่นแบบยอมตาม (Compliance) เป็นการกระทำตามกลุ่มโดยไม่เชื่อตามกลุ่ม หรือมีความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่ม บุคคลที่คล้อยตามแบบยอมตามนี้จะแสดงความคิดเห็นหรือกระทำตรงกันข้ามกับกลุ่มทันทีที่ไม่ได้เผชิญหน้ากับกลุ่ม หรือไม่การกดดันของกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นการยอมตามเพื่อต้องการรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากการถูกลงโทษ การที่บุคคลไม่เห็นด้วยกับกลุ่มแต่แสดงถึงการคล้อยตามกลุ่มแบบยอมตามนั้นมักจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการดังต่อไปนี้

1.1 ความต้องการให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย การที่กลุ่มจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นในสภาพการณ์ที่มีการให้รางวัลกับกลุ่มที่มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ บุคคลที่มีความคิดเห็นที่ถูกต้อง แต่แตกต่างจากสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มที่เห็นตรงกันนั้นไม่สามารถเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผิดของสมาชิกส่วนใหญ่ได้ ต้องเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองให้เหมือนกลุ่มโดยยอมผิดตามกลุ่ม

1.2 ความต้องการให้สมาชิกในกลุ่มชอบ ทั้งนี้บุคคลรู้ว่าสมาชิกในกลุ่มชอบบุคคลความคิดเห็นและการกระทำที่คล้อยคลึงกันตน

1.3 ความต้องการที่จะคงความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม

1.4 ความต้องการการถูกต้องทั้งการกระทำและการแสดงความคิดเห็น ซึ่งถ้าบุคคลไม่แน่ใจในการกระทำของตน บุคคลจะใส่ใจและเปรียบเทียบพฤติกรรมของตนกับสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม เพื่อได้รับการถูกต้อง ทั้งนี้บุคคลจะเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มีสถานภาพและความสามารถเท่าเทียมกัน

2. การคล้อยตามผู้อื่นแบบยอมรับ (Acceptance) เป็นการกระทำตามกลุ่มและมีความเชื่อตามกลุ่มด้วย ดังนั้นบุคคลที่คล้อยตามแบบยอมรับจะไม่เพียงทำตามการคาดหวังของสมาชิกในกลุ่มเท่านั้นแต่จะเปลี่ยนความคิดเห็นและเหตุผลโดยส่วนตัวตามกลุ่มด้วย

จากประเภทของการคล้อยตามผู้อื่นที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่ามีทั้งการคล้อยตามผู้อื่น แบบยอมตามและการคล้อยตามผู้อื่นแบบยอมรับมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นก็คือ บุคคลอาจเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อของตนให้เหมือนกลุ่มภายหลังกระทำพฤติกรรม ดังนั้นการคล้อยตามผู้อื่นแบบยอมตามอาจทำให้เกิดการคล้อยตามผู้อื่นแบบยอมรับ และถ้าบุคคลมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนมักจะเห็นพ้องกับพฤติกรรมที่ตนกระทำนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มคล้อยตามผู้อื่นในลักษณะโดยรวมทั้งการคล้อยตามผู้อื่นแบบยอมตามและการคล้อยตามผู้อื่นแบบยอมรับ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่น

ในบางครั้งที่บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจ แสดงพฤติกรรมโดยไม่ต้องกังวลกับปฏิกิริยาของกลุ่ม แต่บุคคลก็สมัครใจที่จะเลือกปฏิบัติ ตามแนวทางของกลุ่ม หรือคล้อยตามกลุ่ม และในบางครั้งบุคคลก็อาจตัดสินใจตามความคิด และความเชื่อของตนเองซึ่งแตกต่างไปจากกลุ่ม ทั้งๆที่ทราบว่า กลุ่มต้องการให้ตนคิด และปฏิบัติอย่างไร รวมทั้งทราบด้วยว่าคนอื่น ๆ ก็ถือปฏิบัติตามแนวทางการคาดหวังของกลุ่ม การที่บุคคลจะคล้อยตามกลุ่ม

หรือไม่ มากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง วัฒนา ศรีสัตย์วาจา (2536 : 160-187) ได้ทำการแบ่งปัจจัยที่ทำให้บุคคลคล้อยตามผู้อื่นนั้น ออกเป็น 2 แนวทางตามลักษณะบางอย่างที่ร่วมกัน แนวแรกก็คือการคล้อยตามผู้อื่นที่เกิดจากแรงผลักดันของกลุ่ม ไปยังสมาชิกแต่ละคน แรงผลักดันนี้เกิดจากลักษณะของกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อถือหรือไว้วางใจของบุคคลและลักษณะของสถานการณ์ที่เป็นตัวกำหนดระดับความรู้สึกของบุคคลว่าเป็นอิสระหรือไม่ ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการตัดสินใจเดิมของบุคคล ส่วนแนวที่สองก็คือ แรงจูงใจและพฤติกรรมภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะทางบุคลิกภาพของบุคคลในการศึกษาบุคลิกภาพกับการคล้อยตามจะพิจารณาลักษณะที่มั่นคง (Consistency) ของบุคคลมากกว่าพิจารณาลักษณะของสถานการณ์ กระตุ้นหรือมาตรฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อทดสอบลักษณะทางบุคลิกภาพต่าง ๆ ที่อาจมีผลต่อการคล้อยตามผู้อื่น ปัจจัยต่างๆทั้งหมดมีดังนี้

1. กลัวความเบี่ยงเบน (Fear of Deviance) ความกลัวการเบี่ยงเบนเป็นปัจจัยพื้นฐานในเกือบทุกสถานการณ์ทางสังคม คนเราไม่ต้องการที่จะทำตัวให้เด่นแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ แต่ต้องการที่จะทำตัวให้เหมือน ๆ กับคนอื่น ๆ ฉะนั้นการที่บุคคลต้องเผชิญกับการไม่เห็นด้วยของกลุ่มก็ย่อมทำให้ผู้นั้นเกิดการลังเลใจ ที่จะทำตัวเบี่ยงเบนออกไป เพราะนอกจากจะไม่ต้องการทำตัวให้เด่นแตกต่างจากผู้อื่นแล้ว บุคคลยังต้องการที่จะให้กลุ่มชอบเขา ปฏิบัติเขาในลักษณะที่ดีและยอมรับเขา เขากลัวว่าถ้าเขาไม่เห็นด้วยกับกลุ่มแล้ว กลุ่มก็จะไม่พอใจเขา แสดงความเกลียดชังเขา และคิดว่าเขาเป็นคนนอกคอก ผิดแผกไปจากคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เมื่อตระหนักถึงผลที่จะตามมาในภายหลังดังกล่าวนี้แล้วบุคคลก็มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามกลุ่มมากกว่าจะเบี่ยงเบนออกไป จากการศึกษานี้ของ ฟรีดแมน และคูบ (Freedman and Doob, 1968 : 256) พบว่า ความกลัวการเบี่ยงเบนนี้ ทำให้บุคคลเกิดการคล้อยตามผู้อื่น ในการที่ทุกคนรู้สึกสภาพของตนเองดี และรู้ว่าอะไรผิดอะไรถูกจริง ๆ แล้วเขาอาจจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่น ๆ แต่การแสดงออกนั้นเหมือนกับว่าเขาเห็นด้วยกับกลุ่ม ด้วยเหตุนี้ทำให้บุคคลเกิดความขัดแย้งในใจขึ้น ผลเชื่อมโยงที่เกี่ยวกับความกลัวการเบี่ยงเบนและการขาดความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองนี้ จะเป็นสาเหตุอยู่เสมอที่ทำให้บางคนคล้อยตามกลุ่ม

2. ข้อมูลและความไว้วางใจ (Information and Trust) บุคคลอื่นๆ อาจเป็นแหล่งข่าว หรือให้ข้อมูลแก่เรา มีหลายครั้งที่คนอื่นรู้เรื่องบางเรื่องแต่เราไม่รู้ ดังนั้นเมื่อเขาพูดและเราทำตามเขาก็อาจได้รับผลดี หรือประโยชน์จากเขาก็ได้ ผู้ที่ไม่รู้จะทำตามผู้ที่มีรู้ เช่น นิสิตบางคนที่ทำข้อสอบไม่ได้ ก็จะลอกข้อสอบของผู้อื่น โดยไม่คำนึงว่าผู้นั้นจะทำถูกหรือไม่ และถ้าหากรู้ว่าคนที่ตนลอกเป็นผู้ที่มีความสามารถและไว้วางใจได้ในวิชานั้น ผู้ลอกก็จะลอกอย่างเต็มใจและเชื่อมั่นในคำตอบ ดังนั้นคนเราจะทำในสิ่งที่ผู้อื่นเขาทำกันถ้าเราไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ยิ่งเรามีความไว้วางใจความคิดเห็นของสมาชิกอื่นๆ และไม่ไว้วางใจตัวเราและข้อมูลของเรามากเท่าใด การคล้อยตามก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

3. ความเอกฉันท์ของกลุ่ม (Group Unanimity) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการคล้อยตามก็คือความเป็นเอกฉันท์ของกลุ่มที่มีต่อความคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลบางคนต้องเผชิญกับการตัดสินใจอย่างเป็นเอกฉันท์ของกลุ่ม ในขณะที่เขาไม่เห็นด้วยก็เท่ากับว่า เขาตกอยู่ภายใต้ความกดดันที่รุนแรงที่จะทำให้คล้อยตามกลุ่มจากการทดลองของ แอสช์ (Asch, 1951 : 347) พบว่าการคล้อยตามจะมีประมาณร้อยละ 35 เมื่อให้บุคคล 1 คนเผชิญกับกลุ่มที่มีความเป็นเอกฉันท์ (แกล้งตอบคำถามผิดเหมือนกัน) กลุ่มที่ขาดความเป็นเอกฉันท์ ปริมาณการคล้อยตามจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด นั่นคือเมื่อมีคนในกลุ่มแม้เพียงคนเดียวเท่านั้นที่ทลายความเป็นเอกฉันท์ของกลุ่ม การคล้อยตามก็จะลดเหลือประมาณ 1 ใน 4 ของระดับปกติ ไม่ว่าขนาดของกลุ่มจะเล็กหรือใหญ่ก็ตาม

4. ขนาดของกลุ่ม (Group Size) ถ้ามีคน 2 คนอยู่ในห้องเดียวกันแล้วคนหนึ่งพูดขึ้นว่าเย็นสบายดีจริงซึ่งจริง ๆ แล้วอากาศในห้องนั้นร้อนมากเป็นไปไม่ได้ที่คนที่สองจะเห็นคล้อยตามคนแรกเพราะไม่ตรงกับความจริง

เป็นจริง เขารู้สึกร้อนและยืนยันว่าอากาศนั้นร้อนจริงแต่ก็จะพูดเพียงว่าอากาศค่อนข้างจะร้อน แต่ถ้ามีคนอยู่ในห้องนั้น 5 คนแล้ว 4 คนพูดว่าอากาศในห้องเย็นสบายดี ผลก็จะเปลี่ยนไปอย่างชัดเจนถึงแม้อีกคนหนึ่งจะรู้สึกร้อน แต่เขาก็จะสงสัยในความรู้สึกของตนเอง และคิดว่าเป็นไปไม่ได้ที่คนทั้ง 4 คนจะรับรู้ผิดพลาดเหมือนกัน ดังนั้นถ้าเขาได้รับคำถามว่าเขาารู้สึกอย่างไรเขาก็จะไม่แน่ใจ แต่ก็จะมีแนวโน้มค่อนข้างมากที่จะพูดว่าห้องนี้เย็นสบายเหมือนกับคนทั้ง 4 ที่อยู่ในห้องเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกอร์ราดและคณะ (Gerard and others, 1968 : 79-82) ที่พบว่าเมื่อขนาดของสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้นจนถึงระดับหนึ่ง การคล้อยตามจะมีแนวโน้มสูงขึ้นตามด้วย

5. ความชำนาญการของกลุ่ม (Expert of Group) ลักษณะอื่นๆของกลุ่มที่มีผลต่อการคล้อยตามก็คือ ความชำนาญการของสมาชิกภายในกลุ่ม ยิ่งสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนมีความชำนาญการมากเท่าใด บุคคลก็ยิ่งไว้วางใจและถือเอาความคิดเห็นของพวกเขาว่าเป็นที่มีค่ามากขึ้นเท่านั้น

6. ความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคล (Individual Self-Confidence) บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีการรับรู้ตนเองอย่างถูกต้อง รับรู้ในความสามารถและศักยภาพของตน ทำให้มั่นใจในความคิดเห็นของตน ไม่คล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่น จึงเกิดการคล้อยตามกลุ่มต่ำ

7. ความสามัคคีของกลุ่ม (Group Cohesiveness) เป็นลักษณะที่สำคัญอีกลักษณะหนึ่งที่มีผลต่อการคล้อยตาม จะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลกับกลุ่มด้วย กล่าวคือสมาชิกรู้สึกใกล้ชิดกับกลุ่มหรือไม่ เขาต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มมากน้อยแค่ไหน ถ้าสมาชิกรู้สึกใกล้ชิดหรือต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มมาก ก็จะทำให้รู้สึกรวมอยู่ในกลุ่ม และทำให้ต้องการคงความเป็นสมาชิกในกลุ่มไว้ สมาชิกจะมีความจงรักภักดีต่อกลุ่มมากเท่าใด ความสามัคคีของกลุ่มก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ความสามัคคีของกลุ่มยิ่งมากขึ้นเท่าใดก็จะนำไปสู่การคล้อยตามมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงาน เพื่อให้ได้รางวัลหรือสิ่งตอบแทนที่มีค่า จะทำให้กลุ่มคล้อยตามกันมากกว่าที่ปราศจากรางวัล หรือมีค่าน้อยกว่าเพราะการที่กลุ่มพิจารณาว่างานนั้นสำคัญ หรือมีคุณค่าในตัวมันเองสูงก็จะทำให้เกิดการคล้อยตามในหมู่สมาชิกมากกว่าที่งานนั้นมีค่าหรือคุณค่าในตัวมันเองน้อย ยิ่งกว่านี้แล้วสมาชิกจะคล้อยตามกันมากขึ้น ในกลุ่มที่มีน้ำใจต่อกัน

8. เชื้อชาติ (Nationalities) ในการทดลองของนักจิตวิทยาสังคมหลายท่าน พบว่า คนที่มีเชื้อชาติต่างกันจะมีการคล้อยตามต่างกันด้วย และจากการที่มิลแกรม (Milgram, 1961 : 243) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปริมาณการคล้อยตามระหว่างชาวฝรั่งเศสกับชาวเยอรมัน พบว่าในหลายสถานการณ์ชาวเยอรมันมีการคล้อยตามมากกว่าชาวฝรั่งเศส จากปรากฏการณ์นี้พอจะมองเห็นว่า ชีวิตของชาวฝรั่งเศสนั้นจะให้ความสำคัญกับประเพณีที่สืบทอดกันมาโดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกมั่นคงนี้อาจมีผลทำให้ชาวฝรั่งเศสคล้อยตามได้น้อยกว่าชาวเยอรมัน ซึ่งมีสำนึกมั่นคงต่อความรับผิดชอบทางสังคม และการเลียนแบบคนส่วนใหญ่ในกลุ่มเป็นสำคัญ

9. ความแตกต่างระหว่างเพศ (Sex Differences) จากการศึกษาของนักจิตวิทยาหลายคนพบว่า เพศหญิงคล้อยตามมากกว่าเพศชาย ดังเช่นจูเลียน และผู้ร่วมงาน (Julian et al. 1966 : 152) พบว่าเพศหญิงคล้อยตามร้อยละ 35 ในขณะที่เพศชายคล้อยตามเพียงร้อยละ 22 เท่านั้น ตัวเลขเหล่านี้เป็นตัวแทนปริมาณการคล้อยตามของเพศหญิง และเพศชาย การค้นพบเช่นนี้พอเป็นหลักฐานที่สามารถอธิบายได้ว่า วัฒนธรรมอาจเป็นตัวกำหนดให้เพศหญิง เป็นคนว่านอนสอนง่ายและอ่อนน้อมมากกว่าบุคลิกภาพลักษณะอื่นๆ จึงทำให้เพศหญิงคล้อยตามมากกว่าเพศชาย

จากปัจจัยที่ทำให้เกิดการคล้อยตามผู้อื่นที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการคล้อยตามผู้อื่นนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัยด้วยกัน ทั้งปัจจัยภายนอก เช่น สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ปัจจัยภายใน เช่น เพศ บุคลิกภาพของบุคคล เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะที่มั่นคงของบุคคลเท่านั้นไม่พิจารณาถึงลักษณะของกลุ่มหรือสถานการณ์ต่างๆที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการคล้อยตามผู้อื่น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามผู้อื่น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการคล้อยตามผู้อื่นที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคล (A General Theory of Interpersonal Behavior) แบส (Bass, 1961: 54 - 70) ได้เสนอทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคลซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมคล้อยตามผู้อื่นแตกต่างกันไว้ 5 องค์ประกอบ คือกลุ่มบุคคลที่ผู้คล้อยตามเกี่ยวข้องกับตัว สภาพของเรื่องที่จะคล้อยตาม ความแตกต่างของบุคคลในพฤติกรรมกรรมการคล้อยตาม องค์ประกอบทางบุคลิกภาพและสภาพสิ่งแวดล้อมแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 กลุ่มบุคคลที่ผู้คล้อยตามผู้อื่นเกี่ยวข้องกับตัวถ้ากลุ่มเป็นที่รักใคร่ชอบพอและเชื่อถือของผู้คล้อยตาม โอกาสคล้อยตามจะมีมากขึ้นด้วย และยังวัตถุประสงค์ของกลุ่มชัดเจนสมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตั้งวัตถุประสงค์นั้น โอกาสคล้อยตามก็จะยิ่งมากขึ้นด้วย ถ้ากลุ่มจำนวนมาก และความเห็นของกลุ่มเป็นไปในทำนองเดียวกันหมด การคล้อยตามก็จะมีมากขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ขนาดของกลุ่มก็มีผลกับการคล้อยตามด้วยเหมือนกัน กลุ่มที่มีขนาดต่างกัน การคล้อยตามจะแตกต่างกัน ถ้าจำนวนสมาชิกในกลุ่มเพิ่มมากขึ้นก็จะมีผลทำให้บุคคลเกิด พฤติกรรมคล้อยตามผู้อื่นมากขึ้นด้วย และภายในกลุ่มขนาดเดียวกัน ปริมาณการคล้อยตามผู้อื่นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่ม ผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดีจะสามารถชักจูงและก่อให้เกิดแรงศรัทธาต่อสมาชิกในการเชื่อฟังและปฏิบัติตามได้ดีในกรณีนี้การคล้อยตามก็จะมีมาก

1.2 สภาพของเรื่องที่จะคล้อยตามผู้อื่น ถ้าสิ่งที่จะคล้อยตามผู้อื่นสามารถให้ผลประโยชน์แก่ผู้คล้อยตาม เช่น รางวัล คำชมเชย การคล้อยตามจะมีมากขึ้นแต่ถ้าบุคคลได้รับการบอกวางงานที่ให้นั้นจะแสดงถึงระดับสติปัญญาและความสามารถของผู้ทำ การคล้อยตามผู้อื่นอาจจะไม่เกิดขึ้น แม้ว่าจะได้รับสัญญาว่าจะได้รับรางวัลสำหรับการคล้อยตาม ดังนั้นถ้าบุคคลสามารถพิจารณาจนเห็นเด่นชัดว่าสิ่งที่ถูกต้อนั้นคือ อย่างไร การคล้อยตามจะน้อยลงแต่ถ้ายังคลุมเครือตัดสินใจยาก การคล้อยตามจะมีมากขึ้น

1.3 ความแตกต่างระหว่างบุคคลในพฤติกรรมกรรมการคล้อยตามผู้อื่น ความแตกต่างนี้คือความแตกต่างระหว่างเพศ มักจะพบว่าในสภาพแวดล้อมอย่างเดียวกัน เพศหญิงมีแนวโน้มจะทำตามมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงไม่ชอบการขัดแย้ง หัวอ่อน ไม่เข้มแข็ง และไม่เป็นผู้เฒ่าเหมือนเพศชาย ความแตกต่างระหว่างอายุก็มีส่วนต่อการคล้อยตามเช่นกัน ผู้ที่มีอายุน้อยมีโอกาสคล้อยตามบุคคลในวัยเดียวกันได้ง่ายกว่าที่ผู้ที่มีอายุมากจะคล้อยตามบุคคลในวัยเดียวกัน เนื่องจากผู้ที่มีอายุน้อยมักมีความรู้และประสบการณ์ด้านต่างๆ น้อย และผู้ที่มีอายุน้อยมีโอกาสถูกชักจูงจากผู้ที่มีอายุมากกว่าได้ง่ายด้วย ในด้านความสามารถของบุคคลก็มีผลต่อการคล้อยตามด้วย บุคคลที่มีระดับความสามารถต่ำ หรือไม่ค่อยเฉลียวฉลาด มักจะเป็นผู้คล้อยตามผู้อื่นเสมอ นอกจากนี้แล้ว สถานภาพทางสังคมของบุคคลก็ส่งผลต่อการคล้อยตามด้วย บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่ามักจะคล้อยตามบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า เพราะบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมสูงจะทำให้คนอื่นในสังคมเกิดความรู้สึกยกย่องนับถือ เชื่อฟังความคิดเห็นของเขามากกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมต่ำ

1.4 ประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต และความสำเร็จที่เคยได้รับ รวมถึงการตัดสินใจของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอ้อมในอดีตมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามผู้อื่นได้ง่าย ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอดีตเขาจะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่าคล้อยตามผู้อื่น เพราะความสำเร็จที่ประสบมาทำให้เขามีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือและคล้อยตามผู้อื่นได้ง่าย การอบรมเลี้ยงดูมีส่วนทำให้บุคคลมีพฤติกรรมกรรมการคล้อยตามผู้อื่นเช่นกัน บุคคลที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเผด็จการจากพ่อแม่ไม่ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นด้วยตัวเองจะมีพฤติกรรมคล้อยตามผู้อื่นได้ง่าย

1.5 องค์ประกอบทางบุคลิกภาพ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตัวเองสูงจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นน้อยกว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตัวเองต่ำ เพราะบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อในความคิดเห็นของตนมีลักษณะเป็นผู้นำและความวิตกกังวลก็มีผลทำให้ระดับการคล้อยตามต่างกันด้วย บุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีความรู้สึกที่จะคล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่นมากกว่าที่จะมีความรู้สึกต่อต้าน เพราะบุคคลเหล่านี้พยายามที่จะคล้อยตาม เพื่อที่จะขจัดความกลัวและการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำ

1.6 สภาพของสิ่งแวดล้อม ในสภาพการณ์ที่ซับซ้อนที่ต้องการการตัดสินใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว บุคคลจะคล้อยตามผู้อื่นมากขึ้น ทั้งนี้เพราะบุคคลจะใช้กลุ่มช่วยในการตัดสินใจ ถ้าการแสดงพฤติกรรม จำเป็นต้องแสดงออกในที่เปิดเผย และมีผู้อื่นรับรู้มากการคล้อยตามผู้อื่นก็จะมากขึ้นด้วย แต่ถ้าเป็นการแสดงความคิดเห็นแบบลับ มีผู้อื่นรับรู้น้อยการคล้อยตามผู้อื่นก็จะลดน้อยลง

2. ทฤษฎีการควบคุมพฤติกรรม (Theories of Acquired Behavior Dispositions) แคมเบล (Campbell, 1961) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งกล่าวถึงกฎของการคล้อยตามไว้ว่า ในสภาพการณ์ที่เกิดความขัดแย้งระหว่างข้อมูลที่บุคคลได้รับกับข้อมูลจากสังคม ถ้าบุคคลให้ความสำคัญต่อข้อมูลจากสังคมมาก หรือมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ก็จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามสูง กฎของการคล้อยตามมี 5 ข้อดังนี้

2.1 การเรียนรู้และความสามารถ บุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองมากจะมีการคล้อยตามผู้อื่นน้อย บุคคลที่ได้รับความสำเร็จในอดีตก็จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามน้อย บุคคลจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นสูงขึ้น ถ้างานที่ให้ทำนั้นยาก ดังนั้นบุคคลจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นลดลง เมื่อเขามีความรู้เกี่ยวกับงานนั้นเป็นอย่างดี จึงทำให้บุคคลที่มีอายุมากขึ้น มีการคล้อยตามลดลง ยิ่งบุคคลมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ในการแก้ปัญหามากขึ้น การคล้อยตามก็จะลดลงไปด้วย บุคคลที่เคยได้รับรางวัลในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การตอบสนองต่าง ๆ จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นลดลง เมื่ออยู่ในสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกับที่ผ่านมา บุคคลที่มีสภาพทางสังคมสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และมีความต้องการผลสัมฤทธิ์ในงานที่ทำสูงจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นต่ำ

2.2 การรับรู้ในสถานการณ์ที่การรับรู้กระจ่างชัดบุคคลจะมีพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นลดลง แต่ถ้าบุคคลสายตาสั้นก็จะมีพฤติกรรมการคล้อยตามสูง ในการตัดสินใจข้อมูลจากความจำจะทำให้บุคคลมีการคล้อยตามผู้อื่นสูงกว่า เมื่อให้ตัดสินใจข้อมูลที่เสนอให้เห็นอยู่ตลอดเวลา

2.3 การเรียนรู้จากการสังเกต ถ้าบุคคลสังเกตผู้ที่เป็นแบบอย่างปฏิบัติพฤติกรรมใดแล้วได้รับรางวัลหรือรอดพ้นจากการลงโทษบุคคลนั้นก็จะมีพฤติกรรมที่ผู้ที่เป็นแบบอย่างมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างได้รับรางวัลมากขึ้นผู้สังเกตจะคล้อยตามพฤติกรรมของผู้ที่เป็นแบบอย่างที่มีสติปัญญา เจลีย์วจลาด ได้ประสบความสำเร็จและอยู่ในสถานภาพทางสังคมสูงมากกว่าแบบอย่างที่มีลักษณะตรงกันข้าม ถ้าผู้ที่เป็นแบบอย่างเป็นผู้ชำนาญการจะทำให้ผู้สังเกตคล้อยตามได้มากกว่า แบบอย่างที่ไม่ใช่ผู้ชำนาญการ

2.4 การตอบสนองการเลียนแบบที่ได้รับแรงเสริม ผู้สังเกตที่ได้รับรางวัลบ่อย ๆ สม่ำเสมอเมื่อเลียนแบบตัวอย่างผู้สังเกตจะมีการเลียนแบบมากขึ้น ถ้าผู้ที่เป็นแบบอย่างได้รับรางวัลมากขึ้นผู้สังเกตก็จะมีพฤติกรรมคล้อยตามสูงขึ้นด้วย แต่ถ้าผู้ที่เป็นแบบอย่างได้รับการลงโทษ มากขึ้นเท่าใดผู้สังเกตจะมีการคล้อยตามลดลงเท่านั้น

2.5 การแนะนำด้วยวาจา บุคคลที่ได้รับรางวัลในอดีตเมื่อปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้สื่อสารบุคคลนั้นก็จะปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้สื่อสารมากขึ้น

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคล้อยตามที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นของแต่ละบุคคลนั้นจะมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างด้วยกัน ทั้งองค์ประกอบของกลุ่มของ

บุคคลที่ผู้คล้อยตามเกี่ยวข้องกับ สภาพของเรื่องที่จะคล้อยตามผู้อื่น ความแตกต่างของบุคคล องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบทางด้านบุคลิกภาพของบุคคล

ลักษณะของการคล้อยตามผู้อื่น

ลักษณะของการคล้อยตามผู้อื่นมีผู้ที่ได้ทำการศึกษาและกล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่นไว้หลายท่านด้วยกันดังนี้

✓ ครูซไฟด์ (Crutchfield. 1955 : 191-198) ได้เสนอลักษณะของผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นดังนี้

1. เป็นผู้น้อยและยอมรับต่อผู้ที่ใช้อำนาจหน้าที่
2. ชอบคล้อยตาม และมีพฤติกรรมตามที่คนอื่นกำหนดให้
3. ไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. สามารถควบคุม ยับยั้ง หักห้าม ความรู้สึกต่อสิ่งที่ไม่ต้องการได้สูง
5. ไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญได้
6. สามารถพูดคุยกับผู้อื่นได้ง่าย
7. ท้อแท้ง่ายเมื่อพบกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
8. เชื่อคนง่าย

✓ มาสโลว์ (Maslow.1958 : 339-340) ได้กล่าวว่าผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

1. ไม่ทำในสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น
2. ว้าวุ่น ท้อแท้ เมื่อเผชิญกับปัญหา
3. ตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเองไม่ได้
4. ดำเนินวิถีทางของตนตามผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ผู้บังคับบัญชา
5. ทำตามแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี
6. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
7. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. เห็นอกเห็นใจและให้โอกาสผู้อื่นเสมอ
9. ไม่ชอบอยู่คนเดียวต้องอยู่เป็นกลุ่ม

แอปเพลและโมลเลอร์ (Appley and Moeller.1963 : 284-290) พบว่าบุคคลที่คล้อยตามผู้อื่นมีลักษณะดังนี้

1. ไม่ต้องการเป็นผู้นำ
2. ไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น
3. มีนิสัยประนีประนอม
4. ไม่ก้าวร้าว
5. ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง
6. ไม่ยอมทำอะไรด้วยตนเอง
7. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
8. เชื่อผู้อื่น

แคทเทล (Cattell. 1962 : 25) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่ขึ้นอยู่กับหมู่คณะไว้ดังนี้

1. ไม่ถือเอาความคิดของตนเองเป็นใหญ่
2. ต้องการการสนับสนุนจากผู้อื่น
3. รักพวกพ้อง

4. ไม่คุยโม้อวดและยกตนข่มผู้อื่น
5. ยึดติดอยู่กับสิ่งเดิม ๆ ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่
6. มีความวิตกกังวลในการเข้าสังคมสูง
7. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
8. ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ

ราสแมน (Riesman. 1969 : 103-104) ได้ระบุถึงลักษณะของผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นไว้ดังนี้

1. กลัวผู้อื่นไม่ยอมรับตนเอง
2. ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี
3. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. เกรงใจผู้อื่น
5. รู้สึกอายเมื่อไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
6. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
7. ไร้ใจคน
8. ไม่ภาคภูมิใจในตนเอง
9. สุภาพอ่อนน้อม ไม่ก้าวร้าว

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525 :87) ได้กล่าวว่าผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นมีลักษณะดังนี้

1. ชอบเลียนแบบผู้อื่น
2. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ที่มีอิทธิพลหรือผู้มีอำนาจ
3. ไม่มีความมั่นใจในตนเอง
4. คล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่นง่าย
5. ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด
6. กลัวและกังวลในการทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น
7. เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่
8. ไม่คุยโม้อวดตนเอง
9. ต้องการให้ผู้อื่นสนับสนุน
10. ไม่อยากเด่น
11. ชอบอยู่กันเป็นกลุ่ม

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 35-42) ผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นมีลักษณะดังนี้

1. เคารพยำเกรงผู้อาวุโส
2. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นโต้แย้งคนอื่น
3. มีความเกรงใจ
4. ใจเชื่อฟังและปฏิบัติตามความคิดเห็นและทำตามผู้ใหญ่
5. ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่
6. ขาดความกล้าในการตัดสินใจ
7. ยอมรับการเป็นผู้นำของคนอื่น
8. ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย

สถิต นิยมญาติ (2524 : 23-24) ได้ระบุลักษณะผู้ที่ชอบคล้อยตามผู้อื่นไว้ดังนี้

1. มีความไวเนื้อเชื่อใจผู้อื่น

2. มีความรู้สึกวิตกกังวลต่อความไม่คล้ายคลึงกับผู้อื่น
3. มีความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนเอง
4. รักพวกพ้อง
5. ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง
6. อ่อนน้อมต่อมตน
7. เลียนแบบผู้ที่ตนชื่นชอบ
8. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

จากลักษณะของบุคคลที่คล้ายตามผู้อื่นข้างต้นนำมาทำการรวบรวมและทำการแจกแจงเพื่อหาลักษณะที่จะนำมาใช้ศึกษาในการศึกษาค้นคว้า ได้แสดงไว้ในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ลักษณะพฤติกรรมของการคล้ายตามผู้อื่นจำแนกตามผู้ที่ทำการศึกษาค้นคว้า

ลักษณะ	ค รุ ช ไฟต์	มา ส โลว์	แ อ ป เพล	แ ค ท เทล	ร า ส แมน	สงวน	วีรยุทธ	สติด
ชอบเลียนแบบผู้อื่น		/				/		/
เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	/				/		/	
ตัดสินใจด้วยตนเองไม่ได้	/	/					/	
ทำตามกฎระเบียบประเพณี		/						
เกรงใจผู้อื่น	/				/		/	
เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส						/	/	
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	/	/		/	/			
กลัวและกังวลในการทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น		/		/				/
ไม่คุยไม่โอ้อวดและยกตนข่มผู้อื่น				/		/		
รู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถและ ประเมินตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง			/		/			
รักพวกพ้อง				/				/
ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ					/			/
ไม่อยากเด่นและไม่ต้องการเป็นผู้นำ			/			/		
ไม่ก้าวร้าว			/		/			
เชื่องนง่าย	/		/					
ใจอ่อน			/					
มีนิสัยประนีประนอม			/					
ชอบขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น				/			/	
ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น		/	/		/			
ยึดติดกับสิ่งเดิมๆ ไม่มีความคิดแปลกใหม่				/			/	

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะ	ค รุ ช ไฟต์	ม า ส โลว์	แ อ ป เพล	แ ค ท เทล	ร า ส แมน	สงวน	วิริยบุต	สถิต
ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง				/		/		
ต้องการการสนับสนุนจากผู้อื่น		/				/		
ชอบอยู่และทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม	/							
ว่าวุ่นและท้อแท้เมื่อเผชิญกับปัญหา			/					
ไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น				/				
ไว้วางใจผู้อื่น								
เห็นอกเห็นใจและให้โอกาสผู้อื่น		/						

จากตาราง 1 สามารถสรุปลักษณะของบุคคลที่คล้ายตามผู้อื่นที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดังนี้

1. ชอบเลียนแบบผู้อื่น
2. เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย
3. ตัดสินใจด้วยตนเองไม่ได้
4. ทำตามกฎระเบียบประเพณี
5. เกรงใจผู้อื่น
6. เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส
7. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. กลัวและกังวลในการทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น
9. ไม่คุยโม้โอ้อวดและยกตนข่มผู้อื่น
10. รู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถประเมินตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง
11. รักพวกพ้อง
12. ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ
13. ไม่อยากเด่นและไม่ต้องการเป็นผู้นำ
14. ไม่ก้าวร้าว
15. เชื่อคนง่าย
16. ใจอ่อน
17. มีนิสัยประนีประนอม
18. ชอบขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น
19. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
20. ยึดติดกับสิ่งเดิมๆ ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่
21. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
22. ต้องการการสนับสนุนจากผู้อื่น
23. ชอบอยู่และทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม
24. ว่าวุ่นและท้อแท้เมื่อเผชิญกับปัญหา

25. ไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น
26. ใ่ว่างใจผู้อื่น
27. เห็นอกเห็นใจและให้โอกาสผู้อื่น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ความหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง วิธีการสถิติที่ช่วยค้นหาลักษณะของตัวแปรหลาย ๆ ตัวที่มีสหสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นการลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลงเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจซึ่งทำให้สามารถให้คำจำกัดความของตัวแปรชัดเจนยิ่งขึ้น ช่วยตัดสินใจว่าควรศึกษาตัวแปรใดบ้างและตัวแปรใดเกี่ยวข้องกับตัวแปรใด ดังที่ ล้วนสายยศ และ อังคณา สายยศ (ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 263– 264) ได้กล่าวว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการที่จะต้องคำนวณหาสหสัมพันธ์ภายใน (Intercorrelation) ของข้อสอบแต่ละข้อหรือแบบทดสอบย่อย (Subtest) แต่ละฉบับจากนั้นจึงหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เพื่อพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อหรือแบบทดสอบย่อยแต่ละฉบับวัดองค์ประกอบเดียวกัน หรือไม่ถ้าผลปรากฏว่าคำนวณน้ำหนักองค์ประกอบแล้ววัดในองค์ประกอบเดียวกัน ก็แสดงว่าแบบทดสอบนั้นมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง นอกจากนี้ ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (ม.ป.ป.:11 – 12) ก็ยังได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ด้วยว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบยึดหลักที่ว่าตัวแปรหรือข้อมูลต่าง ๆ นั้นความสัมพันธ์กันก็เนื่องมาจากตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้มีองค์ประกอบร่วมกัน(Common Factor) สังเกตได้จากการจัดกลุ่มของตัวแปรหรือค่าของตัวสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจับกลุ่มของตัวแปรซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผนข้อมูลทำให้หาองค์ประกอบร่วมข้อตัวแปรได้ และสามารถหาน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรของแต่ละตัวได้ ซึ่งค่าน้ำหนักขององค์ประกอบนี้สามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนกับองค์ประกอบนั้น อันแสดงถึงขนาด (Magnitude) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบจึงเป็นวิธีทางสถิติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอชุดของตัวแปรหลายตัว ที่สัมพันธ์ในรูปแบบของตัวแปรสมมติ (Factor) ที่มีจำนวนน้อยลง

จุดหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ มีหลักใหญ่ ๆ ที่ต้องการอยู่ 2 ลักษณะคือ “มีความง่ายเชิงสถิติและมีความหมายในเนื้อหาจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบจำแนกได้ดังนี้ (อุทุมพร ทองอุทัย. 2524 : 15)

1. ช่วยบรรยายเกี่ยวกับโดเมน (Domain) ที่ต้องการศึกษา
2. ช่วยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา
3. ช่วยจัดประเภทของตัวแปร
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วม (Functional Relations) ระหว่างตัวแปร
5. วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบ (Factorial Structures) ของตัวแปรที่เป็นเกณฑ์ และระบุตัวแปรที่เป็นประโยชน์ในสมการถดถอย
6. เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของตนเองกับของผู้อื่น
7. ลดข้อมูลให้น้อยลงเพื่อให้ลักษณะร่วมที่ซ่อนอยู่
8. ใช้ในการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)
9. ช่วยในการสร้างแบบวัดลักษณะต่าง ๆ

ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบอาจแบ่งได้ 3 ขั้นตอนดังนี้ (อุทุมพร ทองอุทัย. 2524 : 313-315)

1. เตรียมเมตริกสหสัมพันธ์ ขั้นแรกของการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ การคำนวณความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะเป็นสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation between the Variables) ซึ่งเรียกว่าแบบ R หรือความสัมพันธ์ระหว่างคนหรือวัตถุ (Association between individuals or case) ซึ่งเรียกว่าแบบ Q

1. การสกัดตัวประกอบในระยะแรกเป็นการค้นคว้าหาตัวประกอบในระยะต้นซึ่งใช้เทคนิคการสกัดตัวประกอบ เช่นวิธีตัวประกอบสำคัญ ฯลฯ ซึ่งวิธีสกัดตัวประกอบนี้ก็คือ การแปลงรูปสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรให้เป็นสหสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบกับตัวแปร โดยที่ตัวประกอบที่เป็นอิสระต่อกัน (Orthogonal Factors) ในขั้นนี้เป็นการลดขนาดของเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ($n \times n$) ให้เป็นขนาด ($m \times n$)

2. การหมุนแกนเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิเคราะห์องค์ประกอบไม่ว่าจะได้ตัวประกอบตามกำหนดหรือตามอ้างอิงก็ต้องทำการหมุนแกนตัวประกอบ การหมุนแกนมีเกณฑ์ต่างๆหลายแบบ ซึ่งทำให้ผลที่ได้รับหรือโครงสร้างของรูปแบบแตกต่างกันออกไป ปัญหาที่สำคัญของการหมุนแกนคือจะหมุนแบบบอลโรทอนอลหรือแบบออบลิคตามปกติแล้วมักจะมีจุดมุ่งหมายที่ตรงกันคือเพื่อให้ได้รูปแบบตัวประกอบที่มีความหมายและแปลความหมายได้ง่าย ตัวประกอบแบบบอลโรทอนอล จัดกระทำในเชิงคณิตศาสตร์ได้ง่าย ในขณะที่ตัวประกอบแบบออบลิคใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น ถ้าทำการหมุนแกนแบบบอลโรทอนอล ควรบ่งชี้ไว้บนตารางด้วย หรือบอกชื่อวิธีการหมุนแกน เช่น แวริแมกซ์ หรือควอติแมกซ์ สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2535 : 1-56) ได้เสนอขั้นตอนในการวิเคราะห์ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นตัวแปรต่อเนื่องหลาย ๆ ตัวแปรที่เก็บจากตัวอย่างกลุ่มเสนอข้อมูลในลักษณะของเมตริกเรียกว่า " เมตริกของข้อมูล" (data matrix)

2. การสกัดตัวประกอบ (Extracting initial factor) มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาจำนวนตัวประกอบรวมที่น้อยที่สุดระหว่างตัวแปร วิธีการสกัดองค์ประกอบมีหลายวิธีเช่น

- Principal Component Analysis (PC)
- Least Square Analysis (LS)
- Maximum Likelihood
- Alpha Factoring
- Image

3. การหมุนแกน (Rotation) วิธีการหมุนแกนมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาวิธีที่ง่ายในการอธิบายองค์ประกอบ โดยคงจำนวนองค์ประกอบและค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนที่อยู่เป็นกลุ่ม (Communalities) ไว้คงเดิม ในการศึกษาเพื่อหาจำนวนองค์ประกอบรวมนั้นจะหมุนแกนโดยวิธีใดก็ได้ และไม่ต้องคำนึงถึงว่าแฟคเตอร์จะมีสหสัมพันธ์หรือไม่ หนังสือบางเล่มจะบอกว่าควรใช้ออโรทอนอล (Orthogonal) มากกว่าออบลิค (Oblique) นั้นเพราะว่าออโรทอนอล (Orthogonal) เข้าใจง่ายและแปลผลได้ง่ายกว่า วิธีที่ใช้ในการหมุนแกนนั้นมี 2 วิธีดังนี้

3.1 ออโรทอนอล (Orthogonal) องค์ประกอบรวมต่างๆไม่สัมพันธ์กันมี 3 วิธี ดังนี้

3.1.1 ควอริแมกซ์ (Quartimax) เป็นการหมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนแถวให้

ง่ายขึ้น

3.1.2 แวริแมกซ์ (Varimax) เป็นการหมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนคอลัมน์ให้

ง่ายขึ้น คือให้เกิดความแปรผันของคอลัมน์ใน Factor Pattern Matrix

3.1.3 อีควอแมกซ์ (Equimax) เป็นการใช่วิธีประนีประนอมระหว่างควอริแมกซ์ (Quartimax) กับแควริแมกซ์ (Varimax)

3.2 ออบลิค (Oblique) มี 2 วิธีหลักคือ

3.2.1 ออบลิมิน (Oblimin) หมุนแกนโดยยึด reference axes

3.2.2 ออบลิแมกซ์ (Oblimax) หมุนแกนโดยไม่ใช้ reference axes

แต่ใช้รูปแบบเมตริกซ์หมุนแกนเช่นเดียวกับควอริแมกซ์ ออโรโกนอน (Quartimax Orthogona)

4. การสร้างมาตราองค์ประกอบ (Factor Scale) จุดประสงค์ในการสร้างมาตราองค์ประกอบมี 2 ประการ ดังนี้

4.1 เพื่อค้นหามิติของข้อมูลสังเกต

1.2 เพื่อนำองค์ประกอบรวมบางองค์ประกอบไปใช้ในการค้นคว้าต่อไปโดยทั่วไปในการวิเคราะห์องค์ประกอบจะใช้มาตราการสร้างองค์ประกอบเพื่อจะศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบต่อไป วิธีการสร้างมาตราองค์ประกอบอาจทำได้หลายวิธีเช่น

1. ใช้การถดถอย (Regression)
2. ใช้เกณฑ์ (Least Square)
3. วิธีของบาร์ทเลส (Bartless)
4. ใช้หลักของออโรโกนอน (Orthogonality Constraints)
5. ใช้ผลรวมของค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าสูงในตัวแปรสังเกตต่าง ๆ
6. สร้างส่วนประกอบสำคัญ (Principal Component Scale)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมีดังต่อไปนี้ งานวิจัยภายในประเทศ จากการศึกษา งานวิจัยภายในประเทศที่ผ่านมา มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้หลายท่านด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอไว้ดังนี้

จันทนา เลือดกรุงศรี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบความทันสมัยด้านจิตใจของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 จากเขตเมืองและชานเมืองจำนวน 963 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามวัดความทันสมัยด้านจิตใจที่สร้างตามแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ตจำนวน 56 ข้อ แต่ละข้อกำหนดน้ำหนักความรู้สึกไว้ 5 ระดับ และแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8813 พบว่าครูที่สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองกับครูที่สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชานเมืองมีความทันสมัยด้านจิตใจไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบความทันสมัยด้านจิตใจของครู จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นกลุ่มเดียว โดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ และหมุนแกนแบบออโรโกนอน วิธีแควริแมกซ์ ได้องค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 8 องค์ประกอบมีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 51.3 % คือ 1) มองโลกในแง่ดี 2) ให้ความสนใจสังคม 3) ยอมรับการเปลี่ยนแปลง 4) ไม่ยึดถือโชคกลาง 5) ยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ 6) มีลักษณะประชาธิปไตย 7) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 8) ยอมรับบทบาทสตรี มีจำนวนตัวแปร (ข้อความ) ทั้งสิ้น 45 ตัวแปร

กัลยา สุวรรณรอด (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,077 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ

นี้ เป็นแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองที่สร้างขึ้นตามแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ท โดยกำหนดน้ำหนักความรู้สึกไว้ 4 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ผลการศึกษาพบว่าได้องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ชัดเจนเพียง 6 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความเป็นผู้นำ และความอดทน มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 44.5 % องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชาย มี 5 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลาและความเป็นผู้นำ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 43.8 % ส่วนองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหญิง มี 3 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองและความซื่อสัตย์ มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 47.9 % ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ หาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าเท่ากับ .9198

จूरรัตน์ นันทยทวิกุล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 1,075 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นตามวิธีของลิเคิร์ท โดยกำหนดน้ำหนักของพฤติกรรมเป็น 4 ระดับ จำนวน 104 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานครไม่ว่าจะพิจารณาโดยรวมหรือแยกตามเพศมีองค์ประกอบของความรับผิดชอบ 7 องค์ประกอบคือ ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสังคม และความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .9618 ทั้งนี้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ค่าร่วมกันของตัวแปรตั้งแต่ .46881 ถึง .70530 มีความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 58.1 % ส่วนในการวิเคราะห์องค์ประกอบของนักเรียนชายได้ค่าร่วมกันของตัวแปรตั้งแต่ .55186 ถึง .73792 มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 64.4 % และในการวิเคราะห์องค์ประกอบของนักเรียนหญิง ได้ค่าร่วมกันของตัวแปรตั้งแต่ .52173 ถึง .73008 มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 63.9%

สุพรรณิ จันทร์วิเศษ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,815 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองที่สร้างตามแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิทจำนวน 60 ข้อผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของจังหวัดสุรินทร์มี 9 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเองความล้มเหลว สมรรถภาพแห่งตน ความอดทน และคุณธรรมแห่งตน ทั้ง 9 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนสะสม 49.60% องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์มี 7 องค์ประกอบ คือความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเอง ความอดทน และการปฏิเสธตนเอง ทั้ง 7 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนสะสม 52.2 % องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มี 10 องค์ประกอบ คือความสำเร็จแห่งตน ความสัมพันธ์ของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเอง ความล้มเหลว สมรรถภาพแห่งตน สุขแห่งตน ความท้อแท้ และความเชื่อมั่นในตนเองทั้ง 10 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนสะสม 53.7 %

พิณภา ภูมิอมร (2538 : 82 - 84) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,509 คน เครื่อง

มือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตมี 7 องค์ประกอบ คือสัมพันธภาพ มองโลกในแง่ดี ความเชื่อมั่นในตนเอง เจตคติต่อตนเอง สมรรถภาพในการทำงาน การมีเหตุมีผล และกล้าเผชิญความจริง ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตเมื่อจำแนกตามระดับชั้นพบว่าองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) องค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) องค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง) ไม่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง) องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) และ องค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพร แต่เกษม (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1,164 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลจากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมมี 3 องค์ประกอบคือ ความใจกว้าง ความเห็นอกเห็นใจ และความรับผิดชอบ มีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 40.2 % ของความแปรปรวนทั้งหมด องค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จำแนกตามเขตการแบ่งพื้นที่ของกรุงเทพมหานครซึ่งแบ่งตามเขตชั้นนอกและเขตชั้นใน มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบเท่ากันคือ ความใจกว้าง การติดต่อสื่อสาร ความรับผิดชอบ และการควบคุมตนเองมีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 40.7%,40.6 % ของความแปรปรวนทั้งหมดตามลำดับแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8653

กรองเงิน วีระวงศ์สุวรรณ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และทำการเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จและนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนอัครสังฆมณฑล กรุงเทพ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 934 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดความเป็นผู้นำ จำนวน 81 สถานการณ์ทำการสกัดองค์ประกอบ ได้ 4 องค์ประกอบ คือ ความคิดสร้างสรรค์ ความยุติธรรม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความใจกว้าง มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 41.2 % ของความแปรปรวนทั้งหมด และจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด 36 สถานการณ์ มีความเชื่อมั่น 0.8915 การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จและนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน พบว่า ในองค์ประกอบ 1 (ด้านความคิดสร้างสรรค์) องค์ประกอบ 3 (ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง) และองค์ประกอบ 4 (ด้านความใจกว้าง) คะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จต่ำกว่าคะแนนของนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในองค์ประกอบ 2 (ด้านความยุติธรรม) พบว่า คะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะสูงกว่าคะแนนของนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภาวดี ทรพรหม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นนักบริการที่ดีของพนักงานธนาคารประจำธนาคาร กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานธนาคารของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ทั่วประเทศ จำนวน 934 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดคุณลักษณะการเป็นนักบริการที่ดี ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะการเป็นนักบริการที่ดี ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างพนักงานธนาคารที่จบสายการศึกษารัฐกิจ และกลุ่มตัวอย่างพนักงานธนาคารที่ไม่ได้จบสายการศึกษารัฐกิจ เท่ากับ .89 ,.90 และ .88 ตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่า มีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 29.3 % ,28.8 % ของความแปรปรวนทั้งหมดตามลำดับ มีจำนวน 4 องค์ประกอบ คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ จิตสำนึกในการบริการ มนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ และคุณลักษณะการเป็นนักบริการที่ดีของพนักงานธนาคารที่ไม่ได้จบสายการศึกษารัฐกิจ มีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 35.0 % ของความแปรปรวนทั้งหมด มีจำนวน 5 องค์ประกอบ คือความมั่นคงทางอารมณ์ จิตสำนึกในการบริการ มนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่

สุภาณี อินทรอักษร. (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทัศนะของอาจารย์และทัศนะของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ผู้ทำการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 500 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,200 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 84 ข้อ ได้ผลการวิจัยดังนี้ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในทัศนะของอาจารย์ ต้ององค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความมีเหตุผล ด้านการตัดสินใจ ด้านความใจกว้าง ด้านอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และด้านความน่าเชื่อถือ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักเรียนได้ 8 องค์ประกอบ คือด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเสียสละ ด้านความใจกว้าง ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการตัดสินใจ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งทัศนะของอาจารย์และนักเรียนมีเหมือนกัน 4 องค์ประกอบคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ด้านการตัดสินใจ และด้านความใจกว้าง ส่วนองค์ประกอบที่ต่างกันนั้นในทัศนะของอาจารย์จะมีองค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความมีเหตุผล ด้านอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และด้านความน่าเชื่อถือ ส่วนในทัศนะของนักเรียนจะมีองค์ประกอบด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านความเป็นผู้นำ

งานวิจัยต่างประเทศ สำหรับงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นก็มิได้ให้ความสนใจและทำการศึกษาไว้หลายท่านด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเสนอไว้ดังนี้

ราชแมน อเมอร์นิก และ อรันยา (Rachman Amernic and Aranya. 1981) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของการค้นหาตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นชาวแคนาดาจำนวน 2,626 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามการค้นหาตนเองจำนวน 260 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นด้านกิจกรรม 65 ข้อ ด้านความสามารถ 64 ข้อ ด้านความสนใจ 78 ข้อ ด้านการประเมินค่าตนเอง 53 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการค้นหาตนเองมีทั้งหมด 6 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ด้านความเป็นจริง ด้านการสอบสวน ด้านการกระทำอย่างประณีต ด้านสังคม ด้านการกล้าได้กล้าเสีย ด้านการทำตามสมัยนิยม

เวอดแมน โคลซ และโคราชซินี (Waldman Crouse and Corazzini. 1982) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมในหอพักของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิง ที่พักอยู่ในมหาวิทยาลัยโคโลราโด จำนวนทั้งหมด 472 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมในหอพักของมหาวิทยาลัย จำนวน 100 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมในหอพักมีทั้งหมด 10 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ด้านความลำบาก ด้านการสะท้อนอารมณ์ ด้านความเป็นอิสระ ด้านการปรับตัวเข้ากับกฎของหอพัก ด้านการแข่งขัน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความมีสติปัญญา ด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านนักเรียนที่มีอิทธิพล และด้านการเปลี่ยนแปลง

เรนซ์ และ แอนโทเนียล (Range and Antonelli. 1990) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบในการฆ่าตัวตายของนักเรียนมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น จากมหาวิทยาลัยขนาดกลางทางตอนใต้ของรัฐมิสซิสซิปปี จำนวน 308 คน เป็นเพศชาย 119 คน และเพศหญิง 166 คน ส่วนอีก 23 คนไม่ได้ระบุเพศ มีอายุเฉลี่ย 20 ปี เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบชุดมีแบบทดสอบ 6 ฉบับด้วยกัน คือแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย แบบทดสอบวัดเหตุผลในการมีชีวิตอยู่แบบทดสอบวัดความผิดหวัง แบบทดสอบวัดความคิดในการฆ่าตัวตาย แบบทดสอบวัดการฆ่าตัวตายเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ แบบทดสอบวัดความน่าจะเป็นในการฆ่าตัวตาย แบบทดสอบวัดคะแนนความคิดฆ่าตัวตาย ผลจากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบในการฆ่าตัวตายของนักศึกษามหาวิทยาลัยมีด้วยกัน 4 องค์ประกอบคือ ความคิดทางลบ ความมีเหตุผลในการมีชีวิต ความสับสนในตนเอง ความต้องการในการฆ่าตัวตาย

โวดาโนวิช และ แคส (Vodanovich and Kass. 1990) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของความเบื่อหน่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยทางทิศตะวันตกของรัฐฟลอริดา จำนวน 385 คน เป็นเพศชาย 126 คนและเป็นเพศหญิง 256 คน ส่วนอีก 3 คนไม่ได้ระบุเพศมีอายุเฉลี่ย 25 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบทดสอบวัดความเบื่อหน่ายที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความเบื่อหน่ายมีทั้งหมด 5 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ด้านสิ่งเร้าภายนอก สิ่งเร้าภายใน การสะท้อนอารมณ์ การรู้เวลา และการถูกบีบบังคับ

เวอดแมน โกลซ และโคราชซินี (Waldman Crouse and Corazzini. 1982) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมในหอพักของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิงที่พักอยู่ในมหาวิทยาลัยโคโลราโดจำนวนทั้งหมด 472 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมในหอพักของมหาวิทยาลัย จำนวน 100 ข้อ ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมในหอพักมีทั้งหมด 10 องค์ประกอบด้วยกัน คือด้านความลำบาก ด้านการสะท้อนอารมณ์ ด้านความเป็นอิสระ ด้านการปรับตัวเข้ากับกฎของหอพัก ด้านการแข่งขัน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความมีสติปัญญา ด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านนักเรียนที่มีอิทธิพล และด้านการเปลี่ยนแปลง

อมายเซอร์เรียลลี และ อีเวส (Amysuereilly and Eaves. 2000) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบทดสอบมินเนโซตา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กชาวแมกซิกันที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จำนวน 168 คน เป็นเพศชาย 97 คน และเพศหญิง 71 คน โดยทำการแบ่งระดับอายุออกเป็น 4 ระดับด้วยกัน คือ ระดับอายุตั้งแต่ 1 เดือนถึง 3 เดือน , 4 เดือนถึง 7 เดือน , 8 เดือนถึง 11 เดือน และ 12 เดือนถึง 15 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบทดสอบมินเนโซตา ซึ่งมีทั้งหมด 15 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจ 3 ด้าน ด้านภาษา 3 ด้าน ด้านการรายงานของผู้ปกครอง 6 ด้าน และด้านการสัมพันธ์กับคนในสังคมอีก 3 ด้าน จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของแบบทดสอบมินเนโซตามีทั้งหมด 5 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น ด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย ด้านการประสานงานของร่างกาย ด้านทักษะในการใช้ตาและมือ ด้านความเข้าใจในความสัมพันธ์ของบุคคล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเห็นได้ว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบทำให้สามารถจับกลุ่มตัวแปรย่อยๆ ออกมาเป็นคุณลักษณะที่ทำให้มองเห็นส่วนประกอบหรือโครงสร้างของคุณลักษณะได้ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น เพื่อจะได้ทราบส่วนประกอบหรือโครงสร้างของบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นว่า ประกอบไปด้วยด้านใดบ้าง

สมมติฐานการวิจัย

1. องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมด มีมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ
2. ลักษณะองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นที่วิเคราะห์ได้จากนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมดมีลักษณะที่สอดคล้องกันอย่างน้อยหนึ่งองค์ประกอบ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชายและหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชลบุรี มีจำนวน 9,996 คน จากโรงเรียน 33 โรงเรียนโดยแบ่งโรงเรียนเป็น 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 6 โรงเรียน 79 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 5 โรงเรียน 51 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 14 โรงเรียน 66 ห้องเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 8 โรงเรียน 16 ห้องเรียนรวมทั้งหมด 33 โรงเรียน 202 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชายและหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชลบุรี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการประมาณกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$) ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 260 ; อิงมาจาก Yamane. 1967 : 886 – 887) แต่เนื่องจากการวิเคราะห์หอคี่ประกอบควรใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละตั้งแต่ 500 คนขึ้นไปจึงจะดี (ส.วาสนา ประवालพฤษ. ม.ป.ป.) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,192 คนโดยทำการสุ่มห้องเรียนมาจากแต่ละขนาดโรงเรียน ขนาดละ 12 % ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 27 ห้องเรียน มีนักเรียนชายจำนวน 594 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 598 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 1,192 คนซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. แบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด คือโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจากการสำรวจมีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 6 โรงเรียน 79 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 5 โรงเรียน 51 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 14 โรงเรียน 66 ห้องเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 8 โรงเรียน 16 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 33 โรงเรียน 202 ห้องเรียน

2. สุ่มห้องเรียนในแต่ละขนาดมา 12% ได้จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 27 ห้องเรียน เป็นห้องเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 10 ห้องเรียน ขนาดใหญ่ 6 ห้องเรียน ขนาดกลาง 8 ห้องเรียน และขนาดเล็ก 3 ห้องเรียน ซึ่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

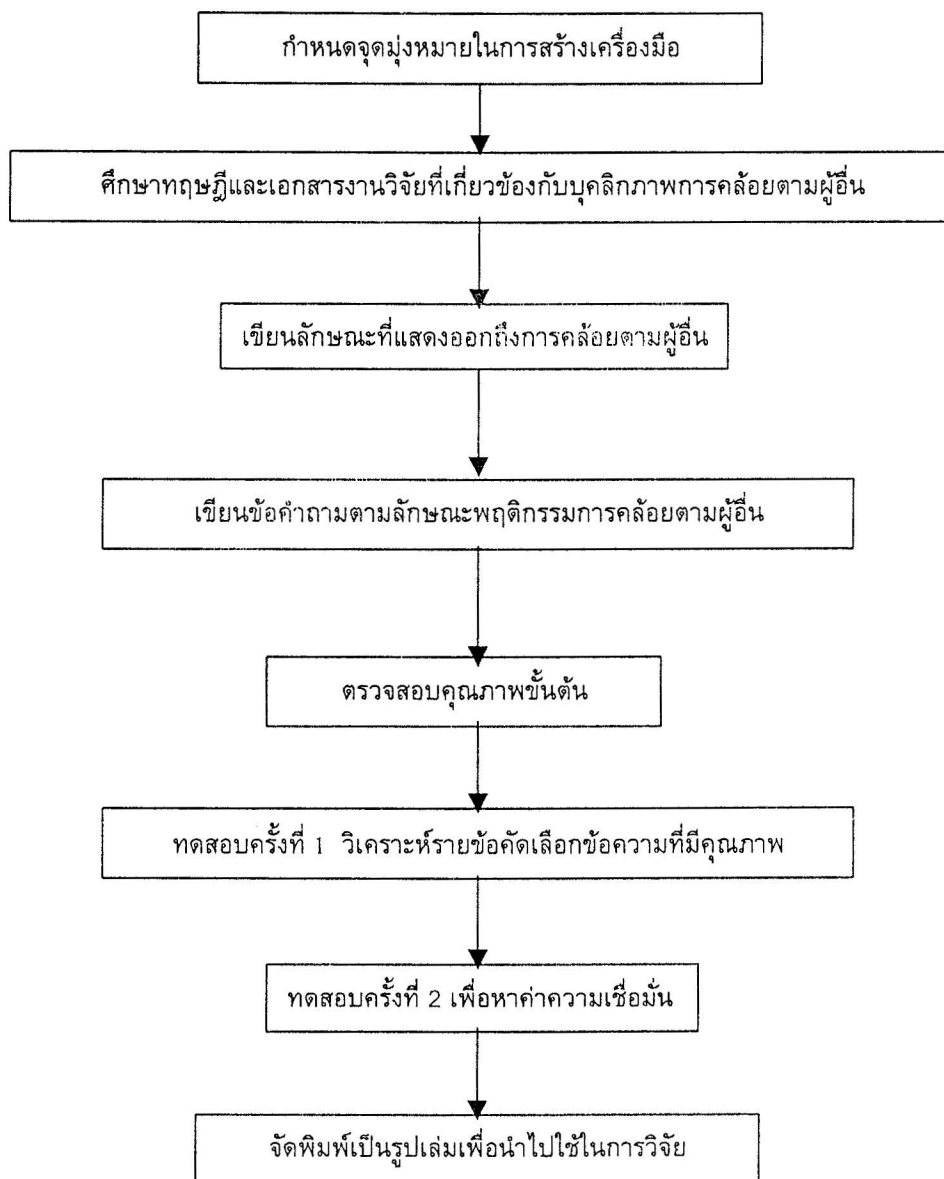
ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	น.ร.ชาย (คน)	น.ร.หญิง (คน)	รวม (ห้องเรียน)
ใหญ่พิเศษ	พนัสพิทยาคาร	46	57	103 (2)
	ชลกันยานุกูล	7	46	53 (1)
	ชลราษฎรอำรุง	43	4	47 (1)
	ชลบุรี "สุขบท"	40	51	91 (2)
	โพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร	46	48	94 (2)
	สิงห์สมุทร	54	44	99 (2)
ใหญ่	สัตหีบพิทยาคม	21	23	44 (1)
	ศรีราชา	13	24	37 (1)
	บ้านสวน (จันอนุสรณ์)	57	39	96 (2)
	บางละมุง	27	19	46 (1)
	บ้านมิ่ง "อุตสาหกรรม"	21	24	45 (1)
กลาง	บ่อทองวงจันทร์วิทยา	18	21	39 (1)
	อ่างศิลาพิทยาคม	25	16	41 (1)
	ทุ่งเหียงพิทยาคม	22	20	42 (1)
	หัวถนนวิทยา	23	19	42 (1)
	แสนสุข	18	25	43 (1)
	พานทอง	32	56	88 (2)
	คลองกิ่ววิทยา	26	19	45 (1)
เล็ก	บึงศรีราชาพิทยาคม	16	19	35 (1)
	หนองใหญ่ศรีวราหาวิทยาลัย	15	17	32 (1)
	จุฬาภรณ์ราชวิทยาลัย	14	24	38 (1)
	รวม	594	598	1,192 (27)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น ซึ่งประกอบไปด้วยการแสดงออกของลักษณะพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นเป็นพฤติกรรม 27 พฤติกรรม จำนวน 110 ข้อความ

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จากภาพประกอบ 2 มีรายละเอียดของขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามของนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพการคล้อยตามของนักเรียนชายและหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทำการศึกษาและค้นคว้าจากวารสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. กำหนดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการคล้อยตามผู้อื่น ดังที่ได้กล่าวไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ

4. เขียนข้อความวัดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการคล้อยตามผู้อื่น เพื่อวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกพฤติกรรมละ 5 ข้อความ ได้ข้อความทั้งหมดจำนวน 135 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น 135 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งนักจิตวิทยาจำนวน 2 ท่านและนักวัดผลทางการศึกษาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 124 ข้อความและมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จำนวน 200 คนเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2544 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่า t ทดสอบนัยสำคัญ ระหว่างกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ที่จำแนกตามเทคนิค 25 % พบว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนก t อยู่ระหว่าง 0.24 – 10.43 ทำการคัดเลือกข้อความไว้จำนวน 110 ข้อความ โดยมีค่าอำนาจจำแนก t อยู่ระหว่าง 2.05 – 10.43 และมีข้อความที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 14 ข้อความ

7. นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกและปรับปรุงจากการทดสอบครั้งที่ 1 มาทำการทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียน 21 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 1,192 คนนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นเท่ากับ 0.8327

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ลักษณะของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ในการตอบแบบสอบถามนั้นให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงว่านักเรียนปฏิบัติตามข้อความแต่ละข้อความมากน้อยเพียงใด ซึ่งในแต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือ คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงที่นักเรียนได้ปฏิบัติ วิธีการตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบของแบบทดสอบที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริงเพียงคำตอบเดียว

ลักษณะพฤติกรรม	ข้อความ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ส่วนใหญ่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ เลย
1. ชอบเลียนแบบผู้อื่น	01) ข้าพเจ้าชอบแต่งตัวตามแฟชั่น 02) ข้าพเจ้าจะตัดผมทรงเดียวกับดารานักแสดงที่ชื่นชอบ 03) ข้าพเจ้าชอบทำอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง 04) ข้าพเจ้าตอบคำถามตามที่เข้าใจไม่ตอบตามผู้อื่น				
2. เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	05) ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างไม่ลำบากใจ 06) ข้าพเจ้าสามารถทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว 07) ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยกับคนแปลกหน้า 08) ข้าพเจ้าไม่ชอบยิ้มและทักทายผู้อื่น				
3. ตัดสินใจด้วยตนเองไม่ได้	09) ข้าพเจ้าให้ผู้ปกครองตัดสินใจในการศึกษาต่อ 10) ข้าพเจ้าต้องปรึกษาเพื่อนก่อนตัดสินใจซื้อของ 11) ข้าพเจ้าเลือกวิชาเรียนเลือกเสรีด้วยตนเอง 12) ข้าพเจ้าเรียนไม่เก่งจึงตัดสินใจสมัครเรียนพิเศษ				
4. ทำตามกฎระเบียบประเพณี	13) ข้าพเจ้าไม่เคยหนีเรียน 14) ข้าพเจ้าจะทำความเคารพอาจารย์เมื่อได้พบเห็น 15) ข้าพเจ้าชอบใช้น้ำผสมสีสาดกันในวันสงกรานต์ 16) ข้าพเจ้าจะไปเรียนเทียนที่วัดทุกวันเข้าพรรษา				
5. เกรงใจผู้อื่น ฯลฯ	17) ข้าพเจ้ามักระวังคำพูดไม่ให้กระทบกระเทือนใจผู้อื่น 18) ข้าพเจ้าจะไม่ทำในสิ่งที่ผู้อื่นไม่ชอบ 19) ข้าพเจ้าจะตำหนิเพื่อนตรงๆถ้าเพื่อนทำผิด 20) ข้าพเจ้าจะท้วงติงเมื่อเห็นอาจารย์เขียนหนังสือผิด				

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นนี้ มีเกณฑ์ของคะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก

ผู้ที่ตอบปฏิบัติเป็นประจำให้	3 คะแนน
ผู้ที่ตอบส่วนใหญ่ปฏิบัติให้	2 คะแนน
ผู้ที่ตอบปฏิบัติเป็นบางครั้งให้	1 คะแนน
ผู้ที่ตอบไม่ปฏิบัติเลยให้	0 คะแนน

ข้อความทางลบ

ผู้ที่ตอบปฏิบัติเป็นประจำให้	0 คะแนน
ผู้ที่ตอบส่วนใหญ่ปฏิบัติให้	1 คะแนน
ผู้ที่ตอบปฏิบัติเป็นบางครั้งให้	2 คะแนน
ผู้ที่ตอบไม่ปฏิบัติเลยให้	3 คะแนน

การแปลความหมาย

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แปลว่ามีบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นมาก

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 1.50–2.49 แปลว่ามีบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นค่อนข้างมาก

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50–1.49 แปลว่ามีบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นค่อนข้างน้อย

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 0.50 แปลว่ามีบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นน้อย

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อที่มีค่าเท่ากับ 0 แปลว่าไม่มีบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยขออนุญาตหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของนักเรียน ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่ในการตอบแบบสอบถาม โดยทำการตอบแบบสอบถาม ระหว่างเดือนกันยายน – ตุลาคม 2544
2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนนักเรียนที่ต้องการทดสอบในแต่ละครั้ง
3. วางแผนดำเนินการสอบโดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบด้วยตัวเอง
4. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้จากการตอบแบบสอบถาม
5. นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้ทำการกำหนดไว้
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น
3. หาค่าสหสัมพันธ์ก่อนที่จะทำการหมุนแกน
4. ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น โดยใช้โปรแกรม SPSS for windows โดยวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก PC (Principal Component Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_1^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_2^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_1 แทน จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_2 แทน จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 171)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อความ

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

s^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน Pearson Product Moment

Correlation Coefficient (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 265)

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ บุคลิกภาพการคล้อยตาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรม SPSS for window โดยวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก PC (Principal Component Analysis) และหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal) โดยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- $\bar{X}_i$ แทน ช่วงของคะแนนเฉลี่ยรายข้อ
- S_i แทน ช่วงของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ
- $\bar{X}_t$ แทน ช่วงของคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ
- S_t แทน ช่วงของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งฉบับ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. วิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. วิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. วิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งหมด
5. เปรียบเทียบความสอดคล้องขององค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่วิเคราะห์ได้จากนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 110 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนของโรงเรียนมัธยมที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดชลบุรี 21 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 594 คนและนักเรียนหญิงจำนวน 598 คน รวมทั้งหมด 1,192 คน โดยการหาค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือดังปรากฏในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนักเรียนชาย นักเรียนหญิงและนักเรียนทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_i$	S_i	$\bar{X}_t$	S_t
นักเรียนชาย	0.24-2.51	0.17-0.47	1.37	0.21
นักเรียนหญิง	0.21-2.34	0.21-0.42	1.43	0.23
นักเรียนทั้งหมด	0.23-2.45	0.19-0.54	1.41	0.29

จากตาราง 3 พบว่าแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 110 ข้อนี้ นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24 – 2.51 ส่วนนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ย

รายช้อยู่ระหว่าง 0.21-2.34 และนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยรายช้อยู่ระหว่าง 0.23-2.45 จะเห็นได้ว่าทั้งนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมดมีช่วงของคะแนนเฉลี่ยรายช้อยของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นใกล้เคียงกัน และมีระดับของพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นอยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าทั้งสามกลุ่มมีลักษณะของพฤติกรรมการคล้อยตามผู้อื่นใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาทั้งฉบับพบว่า นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 1.37 ส่วนนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 1.43 และนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 1.41 จะเห็นได้ว่าทั้งนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับอยู่ในมาตรฐานปฏิบัติเป็นบางครั้งเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาการกระจายของคะแนนพบว่า นักเรียนชายมีคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายช้อยู่ระหว่าง 0.17 – 0.47 ส่วนนักเรียนหญิงมีคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานเมื่อวิเคราะห์เป็นรายช้อยู่ระหว่าง 0.21 – 0.42 และนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายช้อยู่ระหว่าง 0.19 – 0.54 จะเห็นได้ว่าทั้งนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมดมีช่วงของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายช้อยของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาทั้งฉบับพบว่า นักเรียนชายมีคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.21 ส่วนนักเรียนหญิงมีคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.23 และนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.29 แสดงให้เห็นว่าทั้งนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมดมีบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นในลักษณะที่ใกล้เคียงกันและมีการกระจายของคะแนนต่ำ เพราะมีการกระจายไม่เกิน 1 ช่วงมาตรา แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในมาตราที่วัดอยู่ในช่วงใกล้เคียงกัน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principle Component Analysis) ทำการหมุนแกนแบบออร์ทogonal (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ ได้ค่าร่วมกัน (Communalilty) จำนวนองค์ประกอบ (Factor) ค่าไอเกน (Eigen Values) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Commulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ดังแสดงในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม ในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปร	ค่าร่วมกัน	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	1.00000	1	9.76215	17.3	17.3
2	1.00000	2	3.97502	9.5	26.8
3	1.00000	3	3.38257	5.6	32.4
4	1.00000	4	3.10547	4.4	36.8
5	1.00000	5	2.97649	4.1	40.9
6	1.00000	6	2.71432	3.9	44.8
7	1.00000	7	2.41989	3.7	48.5
8	1.00000	8	1.92368	3.5	52.0
9	1.00000	9	1.71712	3.1	55.1

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าร่วมกัน	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
10	1.0000	10	1.52532	2.8	57.9
11	1.0000	11	1.33412	2.5	60.4
12	1.0000	12	1.19843	2.3	62.7
13	1.0000	13	1.00472	2.1	64.8
.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.
110	1.00000		0.05847	0.1	100.0

จากตาราง 4 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Values) ตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไปจะต้องประกอบทั้งหมด 13 องค์ประกอบ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หมุนแกนแบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ ตั้งแต่ค่าไอเกนเท่ากับ 1.92368 ปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่สามารถแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้อยู่ทั้งหมดเพียง 8 องค์ประกอบและมีค่าความแปรปรวนสะสมของทั้ง 8 องค์ประกอบเท่ากับ 52.0 % ของความแปรปรวนทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรที่หมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวนริแมกซ์ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	.09621	-.03909	.12541	.06212	.28351	-.00494	.12368	.64987*
2	-.20617	.10844	.07011	.59625*	.28607	.08598	.07524	.12583
6	.68804*	.04834	.18426	.10396	.02925	.09163	.12564	-.03134
14	.09618	-.12382	-.05129	.09984	.74274*	-.03251	.13846	.21523
17	.52398*	-.10533	.02055	-.27200	.03294	-.00079	-.13846	.05248
18	-.09336	.64992*	.09812	.02653	-.21336	.02261	.13720	.02532
20	.11370	.10754	.07227	.06610	.68432*	.12354	-.21035	.02458
21	.03254	.23564	.39845*	-.12547	.02153	-.02158	.20156	.04236
23	.52361*	-.21547	-.22658	.15877	-.03605	-.20254	.11258	.12531
29	-.23514	.03568	-.20245	.23548	.53954*	.23671	.23649	-.21743
30	.72546*	.15975	-.21862	-.26547	.03645	-.21582	.03546	.27584
31	.05324	-.26452	.02387	.03584	.21578	.67581*	.21573	.03547
34	-.22105	-.02358	.21805	.62354*	-.22891	-.21658	.29304	-.03218

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
39	.05274	.62154*	-.03254	.03645	.03672	-.25478	-.12035	.25143
40	-.25481	.52341*	.24581	.20365	.21573	.24153	.03649	.12054
45	.01583	-.15936	.55236*	-.21258	-.23157	.03587	.21576	.29547
53	.15687	.05723	-.03648	.23471	.15873	.12583	51782*	-.25472
54	-.20254	.12578	-.15736	.60215*	-.21028	.23481	-.21036	.02342
57	-.20214	.20145	.57825*	.02358	.03646	-.13574	.03257	-.03254
58	-.15742	.06547	-.22184	.21031	.21573	.67542*	.21873	.21473
59	.03254	-.21573	.03845	-.03125	-.03647	.27158	.13504	67131*
60	.21953	.25481	-.03645	-.21354	.03542	.56325*	0.2649	-.20354
62	.13654	.65708*	-.31864	-.21257	.21836	-.15736	.21759	.29548
72	.03215	-.21574	.59634*	.20472	-.21581	.05214	.19657	-.22108
77	-.21547	-.03254	.23157	.25743	.47896*	.21518	.05472	-.20157
80	.21874	.21753	.23104	.03217	.03214	-.22147	.50214*	.19547
82	.62137*	.12547	-.03254	-.22165	.21871	.03257	-.21035	.06523
83	-.21571	.03275	.12307	-.03217	.46852*	-.15734	.05472	-.18723
85	.16325	-.23171	-.21754	.21087	.06527	.12751	.27451	.57231*
87	.03217	.03284	.02475	.42357*	.21574	.03274	.17542	.18457
92	.23845	.56235*	-.03252	-.21025	-.21743	-.02579	.05471	.21534
95	.53182*	.21754	.21754	.03275	.03745	.21745	.25492	.09547
97	-.02374	.12547	.62413*	.21876	.17854	.19547	.09781	-.09547
106	.03256	-.21573	-.02175	.40235*	.21751	-.06547	-.25147	.17524

หมายเหตุ * น้ำหนักของตัวแปรที่มากกว่า 0.3 ที่นำมาจัดองค์ประกอบ

จากตาราง 5 พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละตัวแปรภายหลังการหมุนแกนแบบอโรคอนอล โดยวิธีแวนริแมกซ์ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้เลือกน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 (ไม่ว่าจะเครื่องหมาย + หรือ - ก็ตาม) และถ้าตัวแปรใดที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ในองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบก็ถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดทิ้งไป ถ้าตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง 0.3 ในองค์ประกอบใดเลยก็ตัดทิ้งเช่นเดียวกัน และองค์ประกอบที่ถือว่าชัดเจนตามเกณฑ์นั้นต้องมีข้อมูลอยู่ในองค์ประกอบนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 3 ข้อ จึงจะจัดว่าเป็น 1 องค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนแบบอโรทอนอลโดยวิธีแวนิแมกซ์ ของนักเรียนชาย

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	9.76215	6	0.59489
		17	0.50982
		23	0.62603
		30	0.64025
		37	0.44112
		82	0.47289
		95	0.46150
2	3.97502	18	0.30156
		39	0.57276
		40	0.60880
		62	0.54514
		92	0.44707
3	3.38257	21	0.42204
		45	0.57963
		57	0.66421
		72	0.44269
		97	0.55336
4	3.10547	2	0.36859
		34	0.43829
		54	0.38151
		87	0.53767
		106	0.64040
5	2.97649	14	0.51578
		20	0.52629
		29	0.59299
		77	0.61136
		83	0.53971
6	2.71432	31	0.51382
		58	0.49463
		60	.058520
7	2.41989	53	0.39813
		80	0.38287
8	1.92368	1	0.61454
		59	0.50916
		85	0.39886

จากตาราง 6 พบว่ามีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 7 ข้อ คือ ข้อที่ 6,17,23,30,37,82,95 มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.76215 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.44112 ถึง 0.64025

องค์ประกอบที่ 2 มี 5 ข้อ คือ ข้อที่ 18,39,40,62,92 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.97502 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35821 ถึง 0.60880

องค์ประกอบที่ 3 มี 5 ข้อ คือ ข้อที่ 21,45,57,72,97 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.38257 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.42204 ถึง 0.57963

องค์ประกอบที่ 4 มี 5 ข้อ คือ ข้อที่ 2,34,54,87,106 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.10547 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.36859 ถึง 0.64040

องค์ประกอบที่ 5 มี 5 ข้อ คือ ข้อที่ 14,20,29,77,83 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.97649 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.51578 ถึง 0.61136

องค์ประกอบที่ 6 มี 3 ข้อ คือ ข้อที่ 31,58,60 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.71432 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.36463 ถึง 0.58520

องค์ประกอบที่ 7 มี 2 ข้อ คือ ข้อที่ 53,80 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.41989 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.38287 ถึง 0.39813

องค์ประกอบที่ 8 มี 3 ข้อ คือ ข้อที่ 1,59,85 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.92368 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.39886 ถึง 0.61454

จากองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ 8 องค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบที่ 7 มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ขึ้นไป เพียง 2 ข้อเท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือต้องมีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ขึ้นไป จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ข้อจึงจะจัดว่าเป็น 1 องค์ประกอบ ดังนั้นบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1,2,3,4,5,6 และ 8 ซึ่งได้ตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบดังแสดงตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 การตั้งชื่อองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
1	6. ข้าพเจ้าจะอายุมากเมื่อแต่งตัวไม่เหมือนเพื่อน 17. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีความสามารถดีเยี่ยมกว่าผู้อื่น 23. ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองในที่สาธารณะ 30. ข้าพเจ้าจะต้องปรึกษาเพื่อนทุกครั้งก่อนตัดสินใจทำอะไร 37. ข้าพเจ้าทำสิ่งใดก็มักประสบความสำเร็จ 82. ข้าพเจ้าจะตอบคำถามของอาจารย์ตามที่เข้าใจมากกว่าตอบตามเพื่อนบอก 95. ข้าพเจ้าจะรีบแก้ไขงานทันทีที่เพื่อนบอกว่าทำผิด	ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
2	18. ข้าพเจ้าจะตั้งในเรียนให้ถึงระดับปริญญาสังคมจะไต่ยอมรับ 39. ข้าพเจ้าต้องการให้ทุกคนยอมรับความสามารถของข้าพเจ้า 40. ข้าพเจ้าอยากเป็นประธานนักเรียน 62. ข้าพเจ้ากลัวเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าทำตัวไม่เหมือนเพื่อน 92. ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นพรรคพวกด้วย	ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ
3	21. ข้าพเจ้าจะทำงานสิ่งใดก็ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ 45. ข้าพเจ้ามีปัญหาอะไรจะขอให้เพื่อนช่วยแก้ไขให้ 57. ข้าพเจ้าจะเป็นคนตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง 72. ข้าพเจ้าพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองไม่ไปขอความช่วยเหลือจากใคร 97. ข้าพเจ้าชอบทำอะไรด้วยตนเอง	การพึ่งพาผู้อื่น
4	2. ข้าพเจ้าไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ 34. ข้าพเจ้าจะเดินออกจากกลุ่มทันทีถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกัน 54. ข้าพเจ้าจะให้โอกาสกับผู้ที่ทำผิดแล้วยอมรับผิด 87. ข้าพเจ้าจะไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 106. ข้าพเจ้าฟังความคิดเห็นของเพื่อนทุกคนในกลุ่มก่อนที่จะลงมือทำงาน	ใจกว้าง
5	14. ข้าพเจ้าสามารถทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว 20. ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่คอยไกล่เกลี่ยเวลาเพื่อนทะเลาะกัน 29. ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างไม่ลำบากใจ 77. ข้าพเจ้าชอบอยู่กับคนเดียวเงียบๆ 83. ข้าพเจ้าไม่ชอบยั้มและทักทายผู้อื่นก่อน	มนุษยสัมพันธ์
6	31. ข้าพเจ้าไม่เคยแต่งตัวผิดระเบียบของโรงเรียน 58. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎจราจรเสมอ 60. ข้าพเจ้าจะให้ความเคารพกับผู้ที่อายุมากกว่าทุกคน	ทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี
7	1. ข้าพเจ้าจะไม่พูดในสิ่งที่ไปทำร้ายจิตใจของผู้อื่น 59. ข้าพเจ้านัดกับใครไม่เคยไปสาย 85. ข้าพเจ้าไม่เคยปฏิเสธเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ	เกรงใจ

จากตาราง 7 แสดงข้อความและชื่อองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับความไม่กล้าแสดงออกทั้งในด้านความคิด การพูดและการกระทำ ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ไม่สามารถตัดสินใจหรือทำสิ่งใดด้วยตนเองได้ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความต้องการที่จะให้เพื่อน คนในกลุ่มและคนในสังคมยอมรับในความสามารถของตนรวมทั้งการยอมรับเข้าเป็นพวกเดียวกัน จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ

องค์ประกอบที่ 3 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ไม่สามารถทำสิ่งใดด้วยตนเองได้ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการพึ่งพาผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 4 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยไม่ถือความคิดของตนเป็นใหญ่และให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่นได้ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความใจกว้าง

องค์ประกอบที่ 5 เป็นข้อความเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์

องค์ประกอบที่ 6 เป็นข้อความเกี่ยวกับการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณีของสังคมทำในสิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้อง จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี

องค์ประกอบที่ 7 เป็นข้อความเกี่ยวกับการไม่กล้าทำให้ผู้อื่นเสียใจหรือรู้สึกไม่ดี จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความเกรงใจ

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principle Component Analysis) ทำการหมุนแกนแบบออร์ทogonal (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ ได้ค่าร่วมกัน (Communality) จำนวนองค์ประกอบ (Factor) ค่าไอเกน (Eigen Values) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Commulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ดังแสดงในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม ในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปร	ค่าร่วมกัน	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	1.00000	1	9.52861	17.7	17.7
2	1.00000	2	3.39287	9.5	27.1
3	1.00000	3	2.85644	5.8	32.9
4	1.00000	4	2.79268	5.2	38.1
5	1.00000	5	2.52130	4.5	42.7
6	1.00000	6	2.12543	4.1	46.8
7	1.00000	7	1.97265	4.1	50.9
8	1.00000	8	1.83261	3.8	54.7
9	1.00000	9	1.62156	3.5	58.2
10	1.00000	10	.1.41431	3.1	62.3

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่ารวมกัน	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
11	1.00000	11	1.2043	2.8	65.3
12	1.00000	12	1.0021	2.7	67.8
.	.			.	.
.	.			.	.
.	.			.	.
110	1.00000			.1	100

จากตาราง 8 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Values) ตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไปจะได้องค์ประกอบ 12 องค์ประกอบ นำมาหมุนแกนแบบอโรคอนอล โดยวิธีแวนิแมกซ์ ที่ค่า ไอเกนเท่ากับ 1.83261 ปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่สามารถแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ 8 องค์ประกอบและมีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 54.7 % ของความแปรปรวนทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรที่หมุนแกนแบบอโรคอนอล โดยวิธีแวนิแมกซ์ของนักเรียนหญิง

ข้อที่	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	.21087	-.24521	.21035	.05236	.53205*	-.21547	.21547	.09568
6	.62847*	.06523	-.12058	.12457	.03625	-.09654	-.21205	.21587
13	.27542	.21752	.06321	-.21578	-.24521	.15326	-.26598	.66847*
14	-.03547	-.21574	.21476	.67123*	.12054	-.15721	.23025	-.25487
17	.57241*	-.14289	-.21547	.29546	-.25421	.15423	.12548	.28456
18	.05237	.09514	.21471	.21425	-.03956	.59354*	-.19562	-.22154
20	.27412	.53214*	-.21573	.15474	.21025	-.08456	.21368	.07548
21	-.12308	-.12473	.60247*	-.19326	.09546	.15423	-.22156	-.20364
23	.57213*	-.20145	.21254	.21025	.17549	-.21452	.21289	.08547
26	.12879	.05421	.09564	.57321*	-.21547	.16547	-.09547	.21032
28	-.21256	-.21025	.12784	.065234	.03512	.62173*	.12054	-.28457
29	-.06945	.20147	-.03258	.49725*	.21548	.07546	-.20264	-.08462
30	-.12405	-.25421	.56241*	-.21352	.12542	.21775	-.19548	.21054
43	.24851	.03954	-.24215	.21457	-.21578	.04578	.62140*	.29547
44	.06324	.64132*	.21574	.06542	-.19568	.21305	.09654	-.05623
45	.23157	-.02354	.54217*	-.21254	.21542	-.21579	.28596	-.02541
49	.60973*	.23157	-.21547	-.03254	.09654	-.06954	.15632	.21044

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
53	-.21254	.15324	-.21035	-.12785	.18745	.12543	-.19873	.53175*
54	.21453	.19325	.21541	.21576	-.15423	.25432	.47531*	-.29351
59	-.03258	.24123	-.21257	.29584	.56327*	-.01275	.21541	.05124
66	.21365	-.22104	-.08546	.19365	.08546	.63271*	-.21531	.21596
70	-.21257	-.02147	.18234	.13627	-.09546	.21385	.59327*	.27548
71	.29354	.51852*	.27451	.06321	-.12054	-.31206	.29653	-.21205
72	-.03274	.21024	.63105*	-.35621	-.05421	1.2358	.17325	.05683
80	-.21530	.09542	.19542	.21035	.25429	.02147	.08652	.54721*
82	.60325*	.14258	.15423	-.12024	.21035	-.21305	-.20356	.19568
85	.21530	-.21476	.24589	-.23142	.19564	.16532	.58457*	.18562
88	.57214*	-.21589	.21025	.18542	-.12054	.23697	-.20215	-.21563
92	.21352	.21547	-.02358	.25472	.21540	.60382*	-.21473	.15326
95	.53421*	-.21582	.18562	-.15420	.28751	-.25741	.18475	.28545
96	-.02541	.61273*	.17451	.06745	.09457	-.21254	.28457	-.12545
103	.18563	-.21547	.08659	-.21471	-.27842	.06234	.04758	.53423*
108	-.09658	.09568	-.02154	.50824*	.21365	.23658	-.21579	-.21205

หมายเหตุ * น้ำหนักของตัวแปรที่มากกว่า 0.3 ที่นำมาจัดองค์ประกอบ

จากตาราง 9 พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละตัวแปรภายหลังการหมุนแกนแบบอโรคอนอลโดยวิธีแวนิแมกซ์ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้เลือกน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 (ไม่ว่าจะมีเครื่องหมาย + หรือ - ก็ตาม) และถ้าตัวแปรใดที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ในองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบก็ถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดทิ้งไป ถ้าตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง 0.3 ในองค์ประกอบใดเลยก็ตัดทิ้งเช่นเดียวกัน และองค์ประกอบที่ถือว่าชัดเจนตามเกณฑ์นั้นต้องมีข้อมูลอยู่ในองค์ประกอบนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 3 ข้อจึงจะจัดว่าเป็น 1 องค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนแบบอโรคอนอลโดยวิธีแวนิแมกซ์ของนักเรียนหญิง

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	9.52861	6	0.32660
		17	0.35653
		23	0.50800
		49	0.34188

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกิน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
		82	0.50128
		88	0.48866
		95	0.41091
2	3.39287	20	0.42961
		44	0.64516
		71	0.47729
		96	0.35929
3	2.85644	21	0.51338
		30	0.60125
		45	0.50235
		72	0.43894
4	2.79268	14	0.58954
		26	0.36466
		29	0.36405
		108	0.56753
5	2.52130	1	0.33470
		59	0.34257
6	2.12543	18	0.43191
		28	0.47756
		66	0.56701
		92	0.49365
7	1.97265	43	0.35119
		54	0.47750
		70	0.58753
		85	0.54381
8	1.83261	13	0.40443
		53	0.42150
		80	0.62703
		103	0.40982

จากตาราง 10 พบว่ามีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 7 ข้อ คือ ข้อที่ 6,17,23,49,82,88,95 มีค่าไอเกินเท่ากับ 9.52861 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.32660 ถึง 0.50800

องค์ประกอบที่ 2 มี 4 ข้อ คือ ข้อที่ 20,44,71,96 มีค่าไอเกินเท่ากับ 3.39287 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35929 ถึง 0.64516

องค์ประกอบที่ 3 มี 4 ข้อ คือ ข้อที่ 21,30,45,72 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.85644 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.43894 ถึง 0.60125

องค์ประกอบที่ 4 มี 4 ข้อ คือ ข้อที่ 14,26,29,108 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.79268 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.36405 ถึง 0.58954

องค์ประกอบที่ 5 มี 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1,59 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.52130 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.33470 ถึง 0.34257

องค์ประกอบที่ 6 มี 4 ข้อ คือ ข้อที่ 18,28,66,92 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.12543 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.43191 ถึง 0.56701

องค์ประกอบที่ 7 มี 4 ข้อ คือ ข้อที่ 43,54,70,85 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.97265 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35119 ถึง 0.58753

องค์ประกอบที่ 8 มี 4 ข้อ คือ ข้อที่ 13,53,80,103 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.8326 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.40443 ถึง 0.62703

จากองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ 8 องค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบที่ 5 มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ขึ้นไป เพียง 2 ข้อเท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือต้องมีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ขึ้นไป จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ข้อจึงจะจัดว่าเป็น 1 องค์ประกอบ ดังนั้นบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1,2,3,4,6,7 และ 8 ซึ่งได้ตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบดังแสดงตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
1	6. ข้าพเจ้าจะอายุมากเมื่อแต่งตัวไม่เหมือนเพื่อน 17. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีความสามารถดีเยี่ยมกว่าผู้อื่น 23. ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองในที่สาธารณะ 49. ข้าพเจ้าไม่กล้าทำงานใดๆถ้าขาดการสนับสนุนจากผู้อื่น 62. ข้าพเจ้ากลัวเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าทำตัวไม่เหมือนกัน 88. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเมื่อใดที่ทำตัวแตกต่างจากผู้อื่นจะถูกมองเป็นตัวประหลาด 95. ข้าพเจ้าจะรีบแก้ไขงานทันทีที่เพื่อนบอกว่าทำผิด	ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
2	20. ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่คอยไกล่เกลี่ยเวลาเพื่อนทะเลาะกัน 44. ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น 71. ข้าพเจ้าชอบใช้กำลังในการแก้ปัญหา 96. ข้าพเจ้ามีเรื่องกับใครจะไม่ยอมง่าย ๆ	ประนีประนอม
3	21. ข้าพเจ้าทำงานสิ่งใดก็ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ 30. ข้าพเจ้าต้องปรึกษาเพื่อนทุกครั้งก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไร 45. ข้าพเจ้ามีปัญหาอะไรจะขอให้เพื่อนช่วยแก้ไขให้ 72. ข้าพเจ้าพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองไม่ไปขอความช่วยเหลือจากใคร	พึ่งพาผู้อื่น

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
4	14. ข้าพเจ้าสามารถทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว 26. ข้าพเจ้านิยมไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม 29. ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างไม่ลำบากใจ 108. ข้าพเจ้าชอบออกงานสังคมจะได้พบปะกับผู้คนมากมาย	มนุษยสัมพันธ์
5	18. ข้าพเจ้าจะตั้งใจเรียนให้ถึงระดับปริญญาสังคมจะได้ออมรับ 28. ข้าพเจ้าชอบแต่งตัวตามแฟชั่น 66. ข้าพเจ้าอยากเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน ๆ 92. ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นพรรคพวกด้วย	ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ
6	43. ข้าพเจ้าจะร้องไห้ทุกครั้งที่ได้ดูภาพยนตร์เรื่องเศร้า 54. ข้าพเจ้าจะให้โอกาสกับผู้ที่ทำผิดแล้วยอมรับผิด 70. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่โกรธใครได้ไม่นานเพียงคำขอโทษก็หายโกรธแล้ว 85. ข้าพเจ้าไม่เคยปฏิเสธเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ	ใจอ่อน
7	13. ข้าพเจ้าไวใจเพื่อนของข้าพเจ้าทุกคน 53. ข้าพเจ้าจะหวาดระแวงเมื่อฝากของมีค่าไว้กับผู้อื่น 80. ข้าพเจ้าไม่เคยเล่าความลับให้ใครฟังเพราะไม่มีใครที่ไวใจได้เลย 103. ข้าพเจ้าไม่ไวใจให้ใครมาทำงานแทนตนเอง	ไวใจคน

จากตาราง 11 แสดงข้อความและชื่อองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับความไม่กล้าแสดงออกทั้งในด้านความคิด การพูดและการกระทำ ไม่เชื่อในความสามารถของตนเอง ไม่กล้าทำในสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ชอบการทะเลาะวิวาท จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการประนีประนอม

องค์ประกอบที่ 3 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ไม่สามารถทำสิ่งใดด้วยตนเองได้ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการพึ่งพาผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 4 เป็นข้อความเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์

องค์ประกอบที่ 5 เป็นข้อความเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความต้องการที่จะให้เพื่อน คนในกลุ่มและคนในสังคมยอมรับในความสามารถของตนรวมทั้งการยอมรับเข้าเป็นพวกเดียวกัน จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ

องค์ประกอบที่ 6 เป็นข้อความเกี่ยวกับอารมณ์ที่อ่อนไหวง่าย ใจดี ชอบช่วยเหลือและให้อภัยผู้อื่นได้เสมอ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความใจอ่อน

องค์ประกอบที่ 7 เป็นข้อความเกี่ยวกับการไวใจเชื่อใจผู้ที่อยู่รอบข้าง จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความไวใจคน

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนทั้งหมดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนทั้งหมดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principle Component Analysis) ทำการหมุนแกนแบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนิแมกซ์ ได้ค่าร่วมกัน (Communality) จำนวนองค์ประกอบ (Factor) ค่าไอเกน (Eigen Values) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Commulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ดังแสดงในตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม ในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนทั้งหมดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปร	ค่าร่วมกัน	องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	1.00000	1	9.57324	18.0	18.0
2	1.00000	2	3.97216	9.2	27.2
3	1.00000	3	3.35281	6.3	33.5
4	1.00000	4	2.92876	5.3	38.8
5	1.00000	5	2.12543	4.9	43.7
6	1.00000	6	1.98214	4.6	48.3
7	1.00000	7	1.70231	4.2	52.5
8	1.00000	8	1.51298	3.9	56.4
9	1.00000	9	1.31209	3.5	59.9
10	1.00000	10	1.13280	2.9	62.8
.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.
110	1.00000	.	.041352	.1	100

จากตาราง 12 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Values) ตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไปจะได้องค์ประกอบทั้งหมด 10 องค์ประกอบ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หมุนแกนแบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนิแมกซ์ ตั้งแต่ค่าไอเกนเท่ากับ 1.98214 ปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่สามารถแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้อยู่ทั้งหมดเพียง 6 องค์ประกอบและมีค่าความแปรปรวนสะสมของทั้ง 6 องค์ประกอบเท่ากับ 48.3 % ของความแปรปรวนทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรที่หมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวกซ์ของนักเรียน
ทั้งหมดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อที่	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
2	.11625	.59632*	.07584	.24513	.24517	-.21894
6	.23157	-.18523	.62347*	.12054	.18564	.07879
14	.09542	.24152	.21543	.26323	.54231*	.27458
17	.25429	.10357	.61238*	.17458	-.24519	.16954
18	.18542	.05422	-.18453	.57234*	.06324	.05234
20	-.26541	.17458	.26547	-.21583	.12054	.61587*
21	.59632*	.05624	.16521	.07842	.23562	-.15429
23	.17542	-.09645	.49652*	.12547	.08543	.24562
29	.09657	.08951	.22128	.14258	.51963*	-.10895
30	.57814*	.18546	.04523	.09687	.19723	.05236
34	-.28475	.65284*	.27581	-.09325	.08564	.17523
39	.15426	-.18547	.20662	.56132*	.26352	.23089
44	.09587	.29563	-.23887	.15234	.29874	.48216*
45	.52343*	.18543	-.05893	.28561	.14573	.09476
54	.09587	.56539*	-.15445	.19786	.09567	-.07584
56	.13652	.09653	.04339	.08929	.61287*	-.18452
57	.25841	.14257	-.08942	-.17524	-.21028	.26321
62	0.5687	.20456	.06972	.58792*	.21254	.17495
66	-.02965	-.07452	.10879	.52187*	.17453	.06325
72	.62483*	.17541	.20070	.24153	.20149	-.04521
82	.14573	.23652	.67548*	.09574	-.17453	.07584
83	.07452	.28586	.05624	.07542	.52841*	.18562
87	.20364	.53183*	-.19641	-.17543	.18521	.23849
92	.14562	.19587	.085521	.64238*	.18989	.01247
95	.22485	-.06352	.59631*	.18753	.09473	-.24513
96	-.06511	-.17458	.19958	.27451	-.07458	.53217*
97	.64251*	.08563	.18723	.17892	-.15232	.17548
104	.12542	.53628*	.09068	.07459	.17459	.09657
106	.22512	.63284*	.02643	.14562	.20856	.27806

หมายเหตุ * น้ำหนักของตัวแปรที่มากกว่า 0.3 ที่นำมาจัดองค์ประกอบ

จากตาราง 13 พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละตัวแปรภายหลังการหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวกซ์ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้เลือกน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 (ไม่

ว่าจะมีเครื่องหมาย + หรือ - ก็ตาม) และถ้าตัวแปรใดที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ในองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบก็ถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดทิ้งไป ถ้าตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง 0.3 ในองค์ประกอบใดเลยก็ตัดทิ้งเช่นเดียวกัน และองค์ประกอบที่ถือว่าชัดเจนตามเกณฑ์นั้นต้องมีข้อมูลอยู่ในองค์ประกอบนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 3 ข้อ จึงจะจัดว่าเป็น 1 องค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ข้อที่วิเคราะห์ได้ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการหมุนแกนแบบอโรทอนอลโดยวิธีแวนิแมกซ์ ของนักเรียนทั้งหมด

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน	ข้อที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	9.57324	21	0.58721
		30	0.49215
		45	0.51209
		57	0.43587
		72	0.49286
		97	0.42329
2	3.97216	2	0.45721
		34	0.60902
		54	0.54214
		87	0.46928
		104	0.53452
		106	0.57324
3	3.35281	6	0.42879
		17	0.53467
		23	0.49875
		82	0.39261
		95	0.60284
4	2.92876	18	0.41928
		39	0.53425
		62	0.43521
		66	0.50519
		92	0.39728
5	2.12543	14	0.39282
		26	0.57280
		29	0.49987
		56	0.43215
		83	0.39216
6	1.98214	20	0.42154
		44	0.50214
		96	0.48219

จากตาราง 14 พบว่ามีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 6 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 21,30,45,57,72,97 มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.57324 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.42329 ถึง 0.58721

องค์ประกอบที่ 2 มี 6 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 2,34,54,87,104,106 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.97216 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.45721 ถึง 0.60902

องค์ประกอบที่ 3 มี 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 6,17,23,82,95 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.35281 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.39261 ถึง 0.60284

องค์ประกอบที่ 4 มี 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 18,39,62,66,92 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.92876 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.39728 ถึง 0.53425

องค์ประกอบที่ 5 มี 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 14,26,29,56,83 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.12543 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.39216 ถึง 0.57280

องค์ประกอบที่ 6 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 20,44,96 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.98214 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.42154 ถึง 0.50214

จากองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ทั้ง 6 องค์ประกอบพบว่าทุกองค์ประกอบนั้นชัดเจนโดยแสดงข้อความที่อยู่ในองค์ประกอบในตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 15 การตั้งชื่อองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนทั้งหมดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
1	21. ข้าพเจ้าจะทำงานสิ่งใดก็ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ 30. ข้าพเจ้าจะต้องปรึกษาเพื่อนทุกครั้งก่อนตัดสินใจทำอะไร 45. ข้าพเจ้ามีปัญหอะไรจะขอให้เพื่อนช่วยแก้ไขให้ 57. ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง 72. ข้าพเจ้าพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองไม่ไปขอความช่วยเหลือจากใคร 97. ข้าพเจ้าชอบทำอะไรด้วยตนเอง	พึ่งพาผู้อื่น
2	2. ข้าพเจ้าไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ 34. ข้าพเจ้าจะเดินออกจากกลุ่มทันทีถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกัน 54. ข้าพเจ้าจะให้โอกาสกับผู้ที่ทำผิดแล้วยอมรับผิด 87. ข้าพเจ้าจะไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 104. ข้าพเจ้าจะไม่ให้เพื่อนที่ทำให้กลุ่มได้คะแนนน้อยมาเข้ากลุ่มอีก 106. ข้าพเจ้าฟังความคิดเห็นของเพื่อนทุกคนในกลุ่มก่อนที่จะลงมือทำงาน	ใจกว้าง
3	6. ข้าพเจ้าจะอายมากเมื่อแต่งตัวไม่เหมือนเพื่อน 17. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีความสามารถดีกว่าผู้อื่น 23. ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองในที่สาธารณะ 82. ข้าพเจ้าจะตอบคำถามของอาจารย์ตามที่เข้าใจมากกว่าตอบตามที่เพื่อนบอก	ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

ตาราง 15 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ
4	95. ข้าพเจ้าจะรีบแก้ไขงานทันทีที่เพื่อนบอกว่าทำผิด 18. ข้าพเจ้าจะตั้งในเรียนให้ถึงระดับปริญญาสังคมจะได้ออมรับ 39. ข้าพเจ้าต้องการให้ทุกคนยอมรับความสามารถของข้าพเจ้า 62. ข้าพเจ้ากลัวเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าทำตัวไม่เหมือนเพื่อน 66. ข้าพเจ้าอยากเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนๆ 92. ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นพรรคพวกด้วย	ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ
5	14. ข้าพเจ้าสามารถทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว 26. ข้าพเจ้านิยมไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม 29. ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างไม่ลำบากใจ 56. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยกับคนแปลกหน้า 83. ข้าพเจ้าไม่ชอบยืมและทักทายผู้อื่นก่อน	มนุษยสัมพันธ์
6	20. ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่คอยไกลเกลี่ยเวลาเพื่อนทะเลาะกัน 44. ข้าพเจ้าจะทำทุกอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น 96. ข้าพเจ้ามีเรื่องกับใครจะไม่ยอมใครง่ายๆ	ประนีประนอม

จากตาราง 15 แสดงข้อความและชื่อองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจำนวน 6 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ไม่สามารถทำสิ่งใดด้วยตนเองได้ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการพึ่งพาผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 2 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นโดยไม่ถือความคิดของตนเป็นใหญ่และให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่นได้ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความใจกว้าง

องค์ประกอบที่ 3 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับความไม่กล้าแสดงออกทั้งในด้านความคิด การพูดและการกระทำ ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ไม่กล้าทำในสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 เป็นข้อความเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความต้องการที่จะให้เพื่อน คนในกลุ่มและคนในสังคมยอมรับในความสามารถของตนรวมทั้งการยอมรับเข้าเป็นพวกเดียวกัน จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ

องค์ประกอบที่ 5 เป็นข้อความเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์

องค์ประกอบที่ 6 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ชอบการทะเลาะวิวาท จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการประนีประนอม

5. เปรียบเทียบความสอดคล้ององค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่วิเคราะห์ได้จากนักเรียนชาย นักเรียนหญิงและนักเรียนทั้งหมดผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของแบบสอบถามบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนักเรียนชาย นักเรียนหญิงและนักเรียนทั้งหมดมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นในตาราง 16

ตาราง 16 ตารางเปรียบเทียบองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ระหว่างนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมด

องค์ประกอบ ที่	ชื่อองค์ประกอบ	ชาย	หญิง	รวม
		ข้อที่วิเคราะห์ได้	ข้อที่วิเคราะห์ได้	ข้อที่วิเคราะห์ได้
1	ขาดความเชื่อมั่นใน ตนเอง	6	6	6
		17	17	17
		23	23	23
		30	49	82
		37	62	95
		82	88	
		95	95	
2	ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ	18	18	18
		39	28	39
		40	66	62
		62	92	66
		92		92
3	พึ่งพาผู้อื่น	21	21	21
		45	30	30
		57	45	45
		72	72	57
		97		72
4	มนุษยสัมพันธ์	14	14	14
		20	26	26
		29	29	29
		77	108	56
		83		83
5	ใจกว้าง	2		2
		34	-	34
		54		54
		87		87
		106		104
6	เกรงใจ	1		
		59	-	-
		85		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

องค์ประกอบ ที่	ชื่อองค์ประกอบ	ชาย	หญิง	รวม
		ข้อที่วิเคราะห์ได้	ข้อที่วิเคราะห์ได้	ข้อที่วิเคราะห์ได้
7	ทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี	31		
		58	-	-
		60		
8	ประนีประนอม		20	20
		-	44	44
			71	96
			96	
9	ใจอ่อน		43	
		-	54	-
			70	
			85	
10	ไวใจผู้อื่น		13	
		-	53	-
			80	
			103	

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าบุคลิกภาพการคล้ายตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งสามกลุ่มมีองค์ประกอบที่เหมือนกันอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบที่แตกต่างกันในบุคลิกภาพการคล้ายตามผู้อื่นของนักเรียนชายมีอยู่ 2 องค์ประกอบ คือ ด้านความเกรงใจ และด้านการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี และในบุคลิกภาพการคล้ายตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงที่แตกต่างกันมีอยู่ 2 องค์ประกอบ เช่นเดียวกัน คือ ด้านความใจอ่อน ด้านความไวใจคน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น จำแนกตามนักเรียนชายนักเรียนหญิงและรวมทั้งหมด
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายนักเรียนหญิงและรวมทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 1,192 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นที่สร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 110 ข้อ

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขออนุญาตหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของนักเรียน โดยนัดวัน เวลา และสถานที่ทำการทดสอบ
2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนนักเรียนที่ต้องการทดสอบในแต่ละครั้ง
3. วางแผนดำเนินการทดสอบ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบด้วยตนเอง
4. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจจุดประสงค์ และประโยชน์ที่ได้จากการทำแบบสอบถาม
5. แจกแบบสอบถามให้นักเรียนลงมือทำในห้องเรียนแล้วรอเก็บคืนเมื่อนักเรียนตอบเสร็จ
6. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย นักเรียนหญิงและนักเรียนทั้งหมดของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เปรียบเทียบองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ โดยตั้งชื่อองค์ประกอบดังนี้ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านใจกว้าง ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี และด้านความเกรงใจ และองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิง ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ โดยตั้งชื่อองค์ประกอบดังนี้ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการประนีประนอม ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านความใจอ่อน และด้านความไว้วางใจผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนทั้งหมด ได้จำนวน 6 องค์ประกอบ โดยตั้งชื่อองค์ประกอบดังนี้ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านความใจกว้าง ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการประนีประนอม

2. องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันอยู่ 4 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้สังคมยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น และด้านมนุษยสัมพันธ์ องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายกับนักเรียนทั้งหมดมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันอยู่ 4 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้สังคมยอมรับ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความใจกว้าง และองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงกับนักเรียนทั้งหมดมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันอยู่ 4 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้สังคมยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น และด้านการประนีประนอม

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านความใจกว้าง ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี และด้านความเกรงใจ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในข้อ 1 ที่ว่าองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายมีมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ และผลการวิเคราะห์ที่ได้นี้ก็สอดคล้องกับการศึกษาของ สรวงสุทธิเลิศ (2525 : 87) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น พบว่าผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นนั้นจะไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง จะยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ มีความเกรงใจสูง และต้องการที่จะรักษาความสัมพันธ์ที่ดีของกลุ่มเอาไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ราชแมน (Riesman, 1969 : 103 – 104) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นแล้วพบว่า ผู้ที่คล้อยตามผู้อื่นจะมีลักษณะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี มีความเกรงใจผู้อื่น ขาดความมั่นใจในตนเอง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่วนผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงได้จำนวน 7 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการประนีประนอม ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความใจอ่อนและความไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในข้อ 1 ที่ว่าองค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนหญิงมีมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ และผลการวิเคราะห์ที่ได้นี้ก็สอดคล้อง

กับการศึกษาของ สติต นิยมญาติ (2524 : 23 – 24) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของผู้ที่ชอบคล้อยตามผู้อื่น พบว่าเป็นผู้ที่มีความไว้เนื้อเชื่อใจผู้อื่น มีความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในตนเอง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ แอปเพลกับโมลเลอร์ (Appley and Moeller. 1963 : 284 – 290) ที่ได้ทำการศึกษามุคลิกภาพของผู้ที่ชอบคล้อยตามผู้อื่น พบว่ามีลักษณะนิสัยประณีประนอม ไว้ใจคน และไม่ยอมทำอะไรด้วยตนเองชอบขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น จากการเปรียบเทียบการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่วิเคราะห์ได้ในครั้งนี้จะเห็นว่าในองค์ประกอบของทั้งสองกลุ่มนั้นมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันและแตกต่างกัน ในองค์ประกอบที่สอดคล้องกันนั้นมี 4 องค์ประกอบ คือด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น และด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนองค์ประกอบที่แตกต่างกันนั้น นักเรียนชายจะมี องค์ประกอบด้านความใจกว้าง ด้านการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี และด้านความเกรงใจแต่นักเรียนหญิงไม่มี และนักเรียนหญิงจะมีองค์ประกอบด้านการประณีประนอม ด้านความใจอ่อน และด้านการไว้วางใจผู้อื่นแต่นักเรียนชายไม่มี ส่วนนักเรียนทั้งหมดจะมีด้านความใจกว้าง และด้านการประณีประนอม ซึ่งความแตกต่างนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของเพศชายและเพศหญิง ซึ่งเป็นไปตามสภาพแวดล้อมและสภาพของสังคมที่ไม่เหมือนกันจึงทำให้บุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าลักษณะของบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และนักเรียนทั้งหมดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบทั้งที่สอดคล้องกันและแตกต่างกันดังนั้นในการนำผลการวิจัยไปใช้ในสร้างแบบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้นจึงควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศของนักเรียนด้วย ถ้าต้องการจะสร้างแบบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามไปทดสอบกับเพศชายก็ควรจะมีองค์ประกอบครบทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านใจกว้าง ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการทำตามกฎ ระเบียบ ประเพณี และด้านความเกรงใจ ถ้าต้องการจะสร้างแบบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามไปทดสอบกับเพศหญิงก็ควรจะมีองค์ประกอบครบทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการประณีประนอม ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านความใจอ่อน และด้านความไว้วางใจผู้อื่น และถ้าต้องการจะสร้างแบบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามไปทดสอบกับนักเรียนที่รวมทั้งเพศชายและเพศหญิงก็ควรจะมีองค์ประกอบครบทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการพึ่งพาผู้อื่น ด้านความใจกว้าง ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการประณีประนอม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรจะทำการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆด้วยว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร หรือในช่วงอายุต่างกันนั้นจะมีบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นแตกต่างกันหรือไม่ และอาจนำไปทำการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของบุคคลในแต่ละสาขาอาชีพด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรองเงิน วีระวงศ์สุวรรณ.(2540). *การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา สุวรรณรอด. (2537). *การวิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กนลา สุขพานิช เอกแสงศรี. (2521 , กันยายน-ธันวาคม) “ การเมืองกับผู้หญิง, *จุลสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 2 : 67-87.
- กมลรัตน์ หล้าสูงค์. (2537). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2514). *รายงานการวิจัยบุคลิกภาพแบบไทยกับการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ก้อนเพชร.(2523). *การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคล้อยตามของเด็กภายใต้เงื่อนไขการได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จันทนา เลือดศรีกรุง. (2534). *การวิเคราะห์องค์ประกอบความทันสมัยด้านจิตใจของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จूरรัตน์ นันทย์ทวีกุล. (2537). *การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค.(2523). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆราสินธุ์.(2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์.(2517). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐาน คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เดโช สวานานนท์.(2508). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดุษ ชุมสาย.(2508). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นงนิต ธรรมสารสมบัติ.(2518). *ลักษณะความเป็นผู้นำและขนาดของกลุ่มที่มีผลต่อการคล้อยตาม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บั้งอร ภูวภิรมณ์ขวัญ.(2526). *การวัดบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปริศนา ศรีพลประพันธ์.(2527). *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- พัฒนา ภูมิอมร.(2538). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.(2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- (2542). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนา ศรีสัตย์วาจา.(2536). *จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีระยุทธ วิเชียรโชติ.(2513, มีนาคม). " สังคมมิติสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ," *วารสารจิตวิทยาสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย*.
- วรชัย เยาวปราณี.(2542). *โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS / PC⁺*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ✕ สงวน สุทธิเลิศอรุณ.(2532). *ชุดการสอนจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ✕ สงวน วิรัชชัย.(2527). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- สวนา พรพัฒน์กุล.(2525). *ความสำคัญในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย*. รายงานวิจัย ฉบับที่ 22. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ส. วาสนา ประवालพฤษ์.(2535) *เอกสารประกอบการเรียนวิชาวัดผล 522 การวิเคราะห์องค์ประกอบ*. กรุงเทพฯ : มหาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สุชา จันทร์เอม.(2517). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : อักษรบริการ.
- สุภาวดี ศรพรหม.(2541). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นนักบริการที่ดีของพนักงานธนาคาร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาณี อินทรอักษร.(2542). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทัศนะของอาจารย์และทัศนะของนักเรียน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร ทองอุไทย.(2524). *วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร แท้เกษม.(2539). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✕ อัจฉรา กัลยาณชาติ.(2532). *พฤติกรรมการคล้อยตามของเด็กไทย ตามระดับอายุและเพศ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Allen, V.L. & Levine, J. (1968, December). "Social Support and conformity : The Role of Independence Assessment of Reality, " *Journal of Experimental Social Psychology* : P. 421-513.
- V. L. Allen. (1965). " Situational Factor in Conformity," *in advances in Experimental Social Psychology* , Vol. 2. P. 213-246. New York : Academic Press.
- Allport Gordon & W. Personality. (1967). *A personality Interpretation*. New York : Prentice Hall.
- Anastasi. & Anne. (1968). *Personality development*. New York : McGraw-Hill.
- S.E. Asch, (1957). *Social Psychology*. New Jersey : Prentice Hall.

- Baron. R. A. & Byrne, D. (1987). *Social Psychology*. : Understanding Human Interaction. 5th ed.
Boston : Allyn and Bacon, Inc.
- Bass. (1961). " Conformity, Deviation, and a General Theory of Interpersonal Behavior," in
Conformity and Deviation, Vol. 1. P. 231-238. New York : Academic Press.
- B. M. Bass. (1961). " Conformity , deviation and a General Theory of Interpersonal Behavior," in
Conformity and deviation, Vol. 2. p. 38. New York : Marshal Cavendish.
- Bernard, Haroll W.(1970). *Mental Health in the Claeroom*. New York : McGraw-Hill Inc.
- Campbell, (1961). " conformity in Psychology's Theories of Acquired Behavioral Dispositions," in
Conformity and Deviation, Vol. 1 New York : McGraw-Hill Inc.
- Cattell.(1970). " A Trait Factor-Analytic Approach to Personality," *Personality : Theory. Assessment.
And Research*. New York : Academic Press.
- Cattell.(1977). *Handbook of Modern Personality Theory*. New York : Crutchfield.
- Deutsch, M. & Gerard, H. B. (1955 , May). " A Study of Normative and Information Social
Influence upon Individual Judhment,." *Journal of Abnormal and Social Psychology*. P.59-72.
- Dinkmeyer. Don C. (1967). " Child Development : The Emerging Self," in *India Private Limited*.
New Delhi : Prentice Hall.
- Divesta Cited. by McDavid & Harare.(1959, December). " Effects of Conformity and motivation on
susceptability toInformation Social Influence," *Journal of Abnormal and Social Psychology*. P. 138.
- Endler. (1965, January). "The Effects of Verbal Reinforcement on Conformity and Deviant
Behavior," *The Journal of Social Psychology*. P. 241-246.
- Endler. (1966, September). " Conformity as a Function of Different Reinforcement Schedules,"
Journal of Personality and Social Psychology. P.215-219.
- E. D. Evans & B. R. McCandless, (1978). *Children and Youth Psychosocial Development*.
New York : Holt Rinehart & Winston.
- Ferguson & ceorge A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. Tokyo : Kosaido
Printing.
- Gerard & others. (1968, May). " Conformity and Group Size." *Journal of personality and social
psychology*. P. 58.
- Hillgard. Ernest R.. (1962). *Intorduction to Psychology*. New York : Harcourts.
- N. K. Holland.(1974). *An Introduction to Human Behavior*. New York : Health and Company.
- E. B. Hurlock.. (1978). *Child Development*. New York : Mc Graw-Hill.
- Jackson. J. M. & Saltzstein, H. D. (1958, August). "The Effect of persongroup Relationships on
Conformity Processes." *Journal of Abnormal and social Psychology* . P. 235-264.
- Kiesler.C. A, & and kiesler, S. B. (1969). *Conformity. Massachusetts : Addison-Wesley Publishing
Company, Inc.*
- Maslow, A. H. (1958, November). " Emotional Blocks to Creativity," *Journal of Individual
Psychology*. P. 132.
- McKittrick, R. *Creativity and Conformity*. (1967). New York : D. Von nostrand Company, Inc.
- Morgan, C. G. (1979). *Introduction to Psychology*. 6th ed. Tokyo : McGraw-Hill, Kogakusha.

- Morris, C. G. (1979). *Psychology. 3rd ed. Englewood Cliffs.* New Jersey : Prentice-Hall, Inc.,
- Mouton , J. S. , Blake , R . R. , & Olmstead, J. A. (1956 , April). " The Relationship between Frequency of Yielding and the Disclosure of Personal Identity. " *Journal of Personality.* P. 115-164.
- Munsinger, Harry. (1975). *Fundamentals of Child Development.* New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Penner, L. A. , & Davis, J. S. (1969). " Conformity and The Retention Use of Unanimous Majorities," *Journal of Social Psychology.* P.85-92.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร. สุพพร เข้มเฮง ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประवालพฤษ์ ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงศ์อินทร์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ตาราง ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แยกตามลักษณะพฤติกรรมย่อย

ลักษณะพฤติกรรม	ข้อความ	ค่า IOC
1. ชอบเลียนแบบผู้อื่น	1. ข้าพเจ้าชอบแต่งตัวตามแฟชั่น	1.00*
	2. ข้าพเจ้าจะตัดผมทรงเดียวกับดาราที่ชอบ	1.00*
	3. ข้าพเจ้ามักทำอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง	1.00*
	4. ข้าพเจ้าตอบคำถามอาจารย์ตามที่เข้าใจมากกว่าตอบตามเพื่อนบอก	1.00*
	5. ข้าพเจ้าชอบหนีบกระเป๋าหนังสือให้แบนๆ เหมือนรุ่นพี่	0.60*
2. เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	1. ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างไม่ลำบากใจ	0.80*
	2. ข้าพเจ้าสามารถทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว	1.00*
	3. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยกับคนแปลกหน้า	0.80*
	4. ข้าพเจ้าไม่ชอบยิ้มและทักทายผู้อื่น	0.80*
	5. ข้าพเจ้าเป็นคนที่เข้าสังคมได้ง่าย	0.80*
3. ตัดสินใจด้วยตนเอง	1. ข้าพเจ้าให้ผู้ปกครองตัดสินใจในการศึกษาต่อ	1.00*
	2. ข้าพเจ้าจะต้องปรึกษาเพื่อนก่อนตัดสินใจซื้อของ	1.00*
	3. ข้าพเจ้าเรียนไม่เก่งจึงตัดสินใจไปสมัครเรียนพิเศษ	0.60*
	4. ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาคำถามต่างๆ ด้วยตนเอง	1.00*
	5. ข้าพเจ้าตัดสินใจเลือกของสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยตนเองไม่ได้	0.40
4. ทำตามกฎระเบียบประเพณี	1. ข้าพเจ้าจะทำบุญตักบาตรทุกวันพระและวันสำคัญทางศาสนา	0.60*
	2. ข้าพเจ้าไม่เคยแต่งตัวผิดระเบียบของโรงเรียน	1.00*
	3. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎจราจรเสมอ	1.00*
	4. ข้าพเจ้าไม่ชอบไปรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์	0.80*
	5. ข้าพเจ้าจะไม่ซิงสุกก่อนห้ามเป็นอันขาด	1.00*
5. เกรงใจผู้อื่น	1. ข้าพเจ้าจะไม่พูดสิ่งที่ทำร้ายจิตใจผู้อื่น	1.00*
	2. ข้าพเจ้าจะตำหนิเพื่อนตรงๆ ถ้าทำผิด	1.00*
	3. ข้าพเจ้านัดกับใครไม่เคยไปสาย	0.80*
	4. ข้าพเจ้าไม่เคยปฏิเสธเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ	0.60*
	5. ข้าพเจ้าจะท้วงติงทันทีที่อาจารย์พูดผิด	0.80*

ลักษณะพฤติกรรม	ข้อความ	ค่า IOC
6. เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส	1. ข้าพเจ้าเป็นคนที่อ่อนน้อมง่าย	0.40
	2. ข้าพเจ้าจะคิดเองทำเองไม่ทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่	0.80*
	3. ข้าพเจ้าจะให้ความเคารพกับคนที่อายุมากกว่าทุกคน	0.80*
	4. ข้าพเจ้าไม่เคยทำในสิ่งที่ขัดต่อคำสั่งสอนของผู้ใหญ่	1.00*
	5. ข้าพเจ้าไม่เชื่อคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เพราะใช้ไม่ได้แล้วกับสมัยนี้	0.80*
7. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1. ข้าพเจ้าจะเดินออกจากกลุ่มทันที เมื่อมีความคิดไม่ตรงกัน	1.00*
	2. ข้าพเจ้าชอบฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น	1.00*
	3. ข้าพเจ้าไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่	1.00*
	4. ข้าพเจ้าจะไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1.00*
	5. ข้าพเจ้าฟังความคิดเห็นของเพื่อนทุกคนในกลุ่มก่อนที่จะลงมือทำงาน	1.00*
8. กลัวและกังวลในการทำสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น	1. ข้าพเจ้าจะอายมาก เมื่อแต่งตัวไม่เหมือนเพื่อน	1.00*
	2. ข้าพเจ้ามักทำตัวต่างจากผู้อื่นโดยไม่สนใจใคร	0.80*
	3. ข้าพเจ้ากลัวเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่ม ถ้าทำตัวไม่เหมือนกัน	0.80*
	4. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีอะไรที่ต่างจากผู้อื่นจะถูกมองเป็นตัวประหลาด	0.80*
	5. ข้าพเจ้าชอบทำตัวไม่เหมือนใคร	0.80*
9. ไม่คุยโม้โอ้อวดและยกตนข่มผู้อื่น	1. ข้าพเจ้าชอบนำของที่ซื้อใหม่ไปอวดเพื่อน	1.00*
	2. ข้าพเจ้าไม่เคยยกตนเองให้เหนือผู้อื่น	0.40
	3. ข้าพเจ้าชอบพูดถึงความสามารถของตนเองเกินความจริง	1.00*
	4. ข้าพเจ้ามักบอกกับเพื่อนๆ ว่าตนเองเป็นคนมีพรสวรรค์	0.80*
	5. ข้าพเจ้าไม่เคยคุยว่าตนเองเก่งเกินใคร	1.00*
10. รู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถประเมินตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง	1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีความสามารถด้อยกว่าผู้อื่น	1.00*
	2. ข้าพเจ้าทำอะไรก็มักประสบความล้มเหลว	1.00*
	3. ข้าพเจ้ามองตนเองเป็นคนที่ไร้ค่าไม่มีประโยชน์	1.00*
	4. ข้าพเจ้าทำอะไรก็มักจะผิดพลาดเสมอ	1.00*
	5. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเป็นคนสติปัญญาต่ำ	1.00*
11. รักพวกพ้อง	1. ข้าพเจ้าจะให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนสนิทก่อนผู้อื่น	1.00*
	2. ข้าพเจ้าเลือกผู้นำที่ความสามารถไม่เลือกตามความสนิท	0.80*
	3. ข้าพเจ้าเข้าข้างเพื่อนตนเองเสมอเมื่อเพื่อนทะเลาะกับผู้อื่น	0.80*
	4. ข้าพเจ้าเลือกแต่เพื่อนสนิทเข้ามาทำงานในกลุ่มเดียวกันเท่านั้น	1.00*
	5. ข้าพเจ้าตำหนิเพื่อนทุกคนที่ทำผิดถึงแม้จะเป็นเพื่อนสนิทก็ตาม	0.60*

ลักษณะพฤติกรรม	ข้อความ	ค่า IOC
12. ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ	1. ข้าพเจ้าต้องการให้ทุกคนยอมรับความสามารถของข้าพเจ้า	1.00*
	2. ข้าพเจ้าอยากเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนๆ	0.80*
	3. ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นพรรคพวกด้วย	0.80*
	4. ข้าพเจ้าทำในสิ่งที่ตนต้องการถึงแม้ผู้อื่นจะไม่ยอมรับก็ตาม	0.40
	5. ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนจนถึงระดับปริญญาสังคมจะได้ออมรับ	0.60*
13. ไม่อยากเด่นและไม่ต้องการเป็นผู้นำ	1. ข้าพเจ้าเลือกที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำ	1.00*
	2. ข้าพเจ้าอยากเป็นประธานนักเรียน	1.00*
	3. ข้าพเจ้าชอบทำตัวเด่นกว่าผู้อื่น	1.00*
	4. ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นตัวแทนถือพานในวันไหว้ครู	1.00*
	5. ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะเป็นผู้นำ	0.40
14. ไม่ก้าวร้าว	1. ข้าพเจ้าชอบตะคอกใส่ผู้อื่น	0.60*
	2. ข้าพเจ้าจะเถียงทันทีถ้ารู้สึกว่าคุณเองไม่ผิด	0.80*
	3. ข้าพเจ้าพูดจาไม่หยาบคายกับผู้อื่นเสมอ	0.60*
	4. ข้าพเจ้าโกรธใครก็มักจะขว้างปาสิ่งของ	0.80*
	5. ข้าพเจ้าไม่เคยโมโหจนเผลอต่อหน้าผู้อื่น	0.40
15. เชื่อคนง่าย	1. ข้าพเจ้าจะรีบไปทำบุญสะเดาะเคราะห์ทันทีที่หมอดูทักว่าดวงไม่ดี	1.00*
	2. ข้าพเจ้าไม่เคยดัดผมวันพุธเพราะมีคนบอกว่าจะโชคร้าย	1.00*
	3. ข้าพเจ้ามักคิดไตร่ตรองให้เสียก่อนที่จะเชื่อผู้อื่น	1.00*
	4. ข้าพเจ้าจะรีบแก้ไขงานทันทีที่เพื่อนบอกว่าทำผิด	1.00*
	5. ข้าพเจ้าไม่เชื่อใครทั้งนั้นถ้าไม่เห็นกับตาตัวเอง	0.80*
16. ใจอ่อน	1. ข้าพเจ้าไม่เคยใจอ่อนกับเรื่องใดทั้งสิ้น	1.00*
	2. ข้าพเจ้าจะร้องไห้ทุกครั้งที่ได้ดูภาพยนตร์เรื่องเศร้า	0.60*
	3. ข้าพเจ้าเป็นคนที่โกรธใครได้ไม่นานเพียงคำขอโทษก็หายโกรธแล้ว	0.80*
	4. ข้าพเจ้าให้เงินกับขอทานทุกครั้งที่พบเห็น	0.60*
	5. ข้าพเจ้าเห็นใครได้รับความลำบากก็จะสงสาร	0.80*
17. มีนิสัยประนีประนอม	1. ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่คอยไกลเกลี่ยเวลาที่เพื่อนทะเลาะกัน	1.00*
	2. ข้าพเจ้าจะทำทุกอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท	0.60*
	3. ข้าพเจ้าชอบใช้กำลังในการแก้ปัญหา	0.60*
	4. ข้าพเจ้าจะประนีประนอมเพื่อยุติความขัดแย้ง	0.40
	5. ข้าพเจ้ามีเรื่องกับใครก็ไม่เคยยอมใครง่ายๆ	0.60*

ลักษณะพฤติกรรม	ข้อความ	ค่า IOC
18. ขอขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น	1.ข้าพเจ้ามีปัญหาอะไรก็จะขอให้เพื่อนช่วยแก้ไขให้ 2.ข้าพเจ้าพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองไม่ไปขอความช่วยเหลือจากใคร 3.ข้าพเจ้ายอมถูกทำโทษดีกว่าที่จะไปขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น 4.ข้าพเจ้าชอบทำอะไรด้วยตนเอง 5.ข้าพเจ้าจะทำสิ่งใดก็ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ	1.00* 0.80* 0.60* 1.00* 0.80*
19. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	1.ข้าพเจ้าจะไม่แสดงความคิดเห็นใดๆเมื่อมีการถกเถียงกัน 2.ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นของตนให้คนอื่นทราบ 3.ข้าพเจ้ามักนั่งเฉยๆมากกว่าจะแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม 4.ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนในที่สาธารณะ 5.ข้าพเจ้าจะเสนอความคิดเห็นของตนทุกครั้งที่มีโอกาส	1.00* 1.00* 1.00* 1.00* 0.40
20. ยึดติดกับสิ่งเดิมๆ ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่	1.ข้าพเจ้าชอบคิดเรื่องแปลกๆใหม่ๆ 2.ข้าพเจ้ามักทำในสิ่งที่คนอื่นทำอยู่แล้วมากกว่าที่จะคิดขึ้นเอง 3.ข้าพเจ้าชอบออกแบบและประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆอยู่เสมอ 4.ข้าพเจ้าไม่ชอบให้มีเทคโนโลยีเพราะทำให้คนสบายจนเป็นขี้เกียจ 5.ข้าพเจ้าไม่ชอบคอมพิวเตอร์เพราะทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไป	1.00* 1.00* 1.00* 0.60* 0.80*
21. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง	1.ข้าพเจ้าจะไม่เปลี่ยนตัวเองตามสิ่งแวดล้อม 2.ข้าพเจ้าอยากเห็นโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น 3.ข้าพเจ้าไม่ชอบการย้ายโรงเรียน 4.ข้าพเจ้าไม่ชอบให้ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เปลี่ยนแปลงไปเลย 5.ข้าพเจ้าอยากเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของตัวเอง	0.40 0.80* 1.00* 0.80* 0.60*
22. ต้องการการสนับสนุนจากผู้อื่น	1.ข้าพเจ้าไม่กล้าทำงานใดๆถ้าขาดการสนับสนุนจากผู้อื่น 2.ข้าพเจ้าคิดว่าการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด 3.ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆกับการได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น 4.ข้าพเจ้าต้องการให้เพื่อนๆสนับสนุนความคิดของข้าพเจ้า 5.ข้าพเจ้าจะไม่มั่นใจถ้าไม่มีใครสนับสนุนงานที่ตนเองทำ	0.80* 0.40 0.60* 1.00* 0.60*
23. ชอบอยู่และทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม	1. ข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำคนเดียว 2.ข้าพเจ้านิยมไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม 3.ข้าพเจ้าชอบอยู่คนเดียวเงียบๆ 4.ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องทำงานร่วมกับคนอื่น 5.ข้าพเจ้าชอบออกงานสังคมจะได้คบปะกับผู้คน	1.00* 1.00* 1.00* 1.00* 1.00*

ลักษณะพฤติกรรม	ข้อความ	ค่า IOC
24. ว้าวุ่นและท้อแท้เมื่อเผชิญกับปัญหา	1.ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้เมื่องานที่เรามีปัญหา	1.00*
	2.ข้าพเจ้าจะให้กำลังใจตัวเองเสมอเมื่อเกิดปัญหา	1.00*
	3.ข้าพเจ้าไม่เคยย่อท้อต่อปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ	1.00*
	4.ข้าพเจ้าจะขอเปลี่ยนงานทันทีถ้างานที่ทำให้เกิดปัญหา	1.00*
	5.ข้าพเจ้าจะพยายามทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จโดยไม่ท้อแท้	0.80*
25. ไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	1.ข้าพเจ้าไม่เคยพูดถึงผู้อื่นในแง่ร้าย	0.60*
	2.ข้าพเจ้าจะห้ามเพื่อนไม่ให้วิจารณ์ผู้อื่น	0.80*
	3.ข้าพเจ้าสนุกกับการได้วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	1.00*
	4.ข้าพเจ้าจะลุกหนีทันทีถ้าเพื่อนในกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	0.80*
	5.ข้าพเจ้าชอบใช้เวลาว่างในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	0.60*
26. ไร้วางใจผู้อื่น	1.ข้าพเจ้าจะหวาดระแวงเมื่อฝากของไว้กับผู้อื่น	0.60*
	2.ข้าพเจ้าไม่เคยเล่าความลับให้ใครฟังเพราะไม่มีใครที่ไว้ใจได้เลย	0.80*
	3.ข้าพเจ้าไว้ใจเพื่อนของข้าพเจ้าทุกคน	1.00*
	4.ข้าพเจ้าไม่ไร้วางใจให้ใครมาทำงานแทนตัวเอง	0.80*
	5.ข้าพเจ้าจะไม่ไปไหนกับคนแปลกหน้า	0.60*
27. เห็นอกเห็นใจและให้โอกาสผู้อื่น	1.ข้าพเจ้าจะให้โอกาสกับผู้ที่ทำผิดแล้วยอมรับผิด	0.80*
	2.ข้าพเจ้าเห็นใจนักโทษที่ทำผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ	0.40
	3.ข้าพเจ้าจะไม่ให้โอกาสผู้ที่เคยทำผิดแก้ตัว	0.80*
	4.ข้าพเจ้าจะไม่ให้เพื่อนที่ทำให้กลุ่มได้คะแนนน้อยมาเข้ากลุ่มอีก	0.80*
	5.ข้าพเจ้าไม่ให้อภัยทุกคนที่ทำผิด	0.80*

หมายเหตุ ข้อที่มีเครื่องหมาย * ที่ค่าความสอดคล้อง เป็นข้อที่ได้ทำการคัดเลือกไว้ทำการวิจัยต่อไป

เค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัย นางสาวสุภาภรณ์ เส็งขำ
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม)
สาขา การวัดผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2543

คณะกรรมการควบคุม
รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพการคล้อยตามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดชลบุรี

FACTOR ANALYSIS OF CONFORMITY PERSONALITY OF MATHAYOM SUKSA 1
STUDENTS, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN CHONBURI

ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนก

ตาราง ค่าอำนาจจำแนก (t- Value) ของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อความ	t- Value	
1. ข้าพเจ้าจะไม่พูดในสิ่งที่ไปทำร้ายจิตใจของผู้อื่น	2.14	คัดเลือกไว้
2. ข้าพเจ้าไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่	5.23	คัดเลือกไว้
3. ข้าพเจ้ามักทำอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง	4.16	คัดเลือกไว้
4. ข้าพเจ้าให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการศึกษาต่อ	3.47	คัดเลือกไว้
5. ข้าพเจ้าชอบพูดถึงความสามารถของตนเองเกินความจริง	2.85	คัดเลือกไว้
6. ข้าพเจ้าชอบหนีบทระเป่าหนังสือให้เบน ๆ เหมือนรุ่นพี่	1.65	-
7. ข้าพเจ้าจะอายมากหากแต่งตัวไม่เหมือนเพื่อน	3.75	คัดเลือกไว้
8. ข้าพเจ้าไม่เคยใจอ่อนกับเรื่องใด ๆ ทั้งนั้น	2.14	คัดเลือกไว้
9. ข้าพเจ้าชอบพูดตะคอกใส่ผู้อื่น	2.93	คัดเลือกไว้
10. ข้าพเจ้าเลือกที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ	2.82	คัดเลือกไว้
11. ข้าพเจ้าไม่เคยตัดผมในวันพุธเพราะมีคนบอกว่าจะโชคร้าย	3.71	คัดเลือกไว้
12. ข้าพเจ้าจะไม่ให้อภัยทุกคนที่ทำผิด	2.08	คัดเลือกไว้
13. ข้าพเจ้าไม่เคยพูดถึงผู้อื่นในแง่ร้าย	3.29	คัดเลือกไว้
14. ข้าพเจ้าไวใจเพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าทุกคน	2.46	คัดเลือกไว้
15. ข้าพเจ้าสามารถทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว	5.42	คัดเลือกไว้
16. ข้าพเจ้าไม่เคยทำในสิ่งที่ขัดต่อคำสั่งสอนของผู้ใหญ่	3.17	คัดเลือกไว้
17. ข้าพเจ้าจะไม่ชิงสุกก่อนห่ามเป็นอันขาด	2.14	คัดเลือกไว้
18. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีความสามารถด้อยกว่าผู้อื่น	3.16	คัดเลือกไว้
19. ข้าพเจ้าเป็นคนที่เข้าสังคมได้ง่าย	1.53	-
20. ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนจนถึงระดับปริญญาสังคมจะได้ยอมรับ	2.67	คัดเลือกไว้
21. ข้าพเจ้าจะให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนสนิทก่อนผู้อื่น	3.09	คัดเลือกไว้
22. ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่คอยไกล่เกลี่ยเวลาเพื่อนทะเลาะกัน	4.13	คัดเลือกไว้
23. ข้าพเจ้าจะทำงานสิ่งใดก็ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ	5.11	คัดเลือกไว้
24. ข้าพเจ้าชอบออกแบบและประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ	4.27	คัดเลือกไว้
25. ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองในที่สาธารณะ	6.98	คัดเลือกไว้
26. ข้าพเจ้าไม่ชอบการย้ายโรงเรียน	4.23	คัดเลือกไว้
27. ข้าพเจ้าจะไม่มั่นใจถ้าไม่มีใครสนับสนุนงานที่ตนเองทำ	2.59	คัดเลือกไว้
28. ข้าพเจ้านิยมไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม	7.73	คัดเลือกไว้
29. ข้าพเจ้าจะให้กำลังใจตนเองเสมอเมื่อเกิดปัญหา	2.58	คัดเลือกไว้
30. ข้าพเจ้าชอบแต่งตัวตามแฟชั่น	10.43	คัดเลือกไว้
31. ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างไม่ลำบากใจ	5.16	คัดเลือกไว้

ข้อความ	t- Value	
32. ข้าพเจ้าจะต้องปรึกษาเพื่อนทุกครั้งก่อนตัดสินใจทำอะไร	2.79	คัดเลือกไว้
33. ข้าพเจ้าไม่เคยแต่งตัวผิดระเบียบของโรงเรียน	3.15	คัดเลือกไว้
34. ข้าพเจ้าจะตำหนิเพื่อนตรง ๆ ถ้าทำผิด	2.78	คัดเลือกไว้
35. ข้าพเจ้าจะคิดเองทำเองไม่ทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่	3.06	คัดเลือกไว้
36. ข้าพเจ้าจะเดินออกจากกลุ่มทันทีถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกัน	5.71	คัดเลือกไว้
37. ข้าพเจ้ามักทำตัวต่างจากผู้อื่นโดยไม่สนใจใคร	2.51	คัดเลือกไว้
38. ข้าพเจ้าชอบนำของที่ซื้อใหม่ไปอวดเพื่อน	4.32	คัดเลือกไว้
39. ข้าพเจ้าทำสิ่งใดก็มักประสบความสำเร็จ	3.14	คัดเลือกไว้
40. ข้าพเจ้าเลือกผู้นำที่ความสามารถไม่เลือกตามความสนิทสนม	2.56	คัดเลือกไว้
41. ข้าพเจ้าเรียนไม่เก่งจึงตัดสินใจไปสมัครเรียนพิเศษ	0.98	-
42. ข้าพเจ้าต้องการให้ทุกคนยอมรับความสามารถของข้าพเจ้า	4.12	คัดเลือกไว้
43. ข้าพเจ้าอยากเป็นประธานนักเรียน	2.16	คัดเลือกไว้
44. ข้าพเจ้าจะเถียงทันทีถ้ารู้สึกว่าตนเองไม่ผิด	4.59	คัดเลือกไว้
45. ข้าพเจ้าจะรีบไปทำบุญสะเดาะเคราะห์ทันทีที่หมอดูทักว่าดวงไม่ดี	2.37	คัดเลือกไว้
46. ข้าพเจ้าจะร้องไห้ทุกครั้งที่ได้ดูภาพยนตร์เศร้า	2.14	คัดเลือกไว้
47. ข้าพเจ้าจะทำทุกอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น	3.62	คัดเลือกไว้
48. ข้าพเจ้ามีปัญหอะไรก็จะขอให้เพื่อนช่วยแก้ไขให้	2.78	คัดเลือกไว้
49. ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นของตนให้คนอื่นทราบ	3.06	คัดเลือกไว้
50. ข้าพเจ้าชอบทำตัวไม่เหมือนใคร	1.23	-
51. ข้าพเจ้าชอบคิดเรื่องแปลก ๆ ใหม่ ๆ	2.74	คัดเลือกไว้
52. ข้าพเจ้าอยากเห็นโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	2.05	คัดเลือกไว้
53. ข้าพเจ้าไม่กล้าทำงานใด ๆ ถ้าขาดการสนับสนุนจากผู้อื่น	2.58	คัดเลือกไว้
54. ข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำคนเดียว	3.07	คัดเลือกไว้
55. ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้เมื่องานที่ทำมีปัญหา	2.75	คัดเลือกไว้
56. ข้าพเจ้ามักห้ามเพื่อนไม่ให้วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	3.14	คัดเลือกไว้
57. ข้าพเจ้าจะหวาดระแวงเมื่อฝากของไว้กับผู้อื่น	5.11	คัดเลือกไว้
58. ข้าพเจ้าจะให้โอกาสกับผู้ที่ทำผิดแล้วยอมรับผิด	2.36	คัดเลือกไว้
59. ข้าพเจ้าจะตัดผมทรงเดียวกับดาราทันตชอบ	5.42	คัดเลือกไว้
60. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยกับคนแปลกหน้า	2.57	คัดเลือกไว้
61. ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง	2.68	คัดเลือกไว้
62. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีสติปัญญาต่ำ	0.79	คัดเลือกไว้
63. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฏจรรยาบรรณ	2.86	คัดเลือกไว้
64. ข้าพเจ้าตำหนิเพื่อนทุกคนที่ทำผิด ถึงแม้จะเป็นเพื่อนสนิทก็ตาม	1.34	-

ข้อความ	t- Value	
65. ข้าพเจ้านัดกับใครไม่เคยไปสาย	3.66	คัดเลือกไว้
66. ข้าพเจ้าจะให้ความเคารพกับผู้ที่อายุมากกว่าทุกคน	2.97	คัดเลือกไว้
67. ข้าพเจ้าชอบฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น	4.21	คัดเลือกไว้
68. ข้าพเจ้ากลัวเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าทำตัวไม่เหมือนกัน	7.86	คัดเลือกไว้
69. ข้าพเจ้ามักบอกกับเพื่อนๆว่าตนเองเป็นคนมีพรสวรรค์	2.59	คัดเลือกไว้
70. ข้าพเจ้ามักมองว่าตนเองเป็นคนไร้ค่าไม่มีประโยชน์	4.18	คัดเลือกไว้
71. ข้าพเจ้าเข้าข้างเพื่อนตนเองเสมอเมื่อเพื่อนทะเลาะกับผู้อื่น	6.53	คัดเลือกไว้
72. ข้าพเจ้าอยากเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนๆ	2.48	คัดเลือกไว้
73. ข้าพเจ้าชอบทำตัวเด่นกว่าผู้อื่น	2.08	คัดเลือกไว้
74. ข้าพเจ้าพูดจามีหางเสียงกับผู้ใหญ่เสมอ	2.47	คัดเลือกไว้
75. ข้าพเจ้าจะไม่เชื่อใครทั้งนั้นถ้าไม่ได้เห็นกับตาของตัวเอง	1.26	-
76. ข้าพเจ้ามักคิดไตร่ตรองให้ดีเสียก่อนที่จะเชื่อผู้อื่น	2.79	คัดเลือกไว้
77. ข้าพเจ้าเป็นคนที่โกรธใครไม่นานนึ่งเพียงคำขอโทษก็หายโกรธแล้ว	3.15	คัดเลือกไว้
78. ข้าพเจ้าชอบใช้กำลังในการแก้ปัญหา	2.57	คัดเลือกไว้
79. ข้าพเจ้าพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองไม่ไปขอความช่วยเหลือจากใคร	3.08	คัดเลือกไว้
80. ข้าพเจ้ามักนั่งเฉยๆมากกว่าที่จะแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม	2.45	คัดเลือกไว้
81. ข้าพเจ้ามักทำในสิ่งที่มีคนทำอยู่แล้วมากกว่าที่จะคิดขึ้นเอง	3.16	คัดเลือกไว้
82. ข้าพเจ้าไม่ยอมให้ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เปลี่ยนแปลงไปเลย	2.19	คัดเลือกไว้
83. ข้าพเจ้าสามารถทำงานจนสำเร็จได้ถึงแม้จะไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น	2.25	คัดเลือกไว้
84. ข้าพเจ้าชอบอยู่คนเดียวเงียบๆ	3.12	คัดเลือกไว้
85. ข้าพเจ้าไม่เคยย่อท้อต่อปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ	2.28	คัดเลือกไว้
86. ข้าพเจ้าสนุกกับการได้วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	3.51	คัดเลือกไว้
87. ข้าพเจ้าให้เงินกับขอทานทุกครั้งที่พบเห็น	1.54	-
88. ข้าพเจ้าไม่เคยเล่าความลับให้ใครฟังเพราะไม่มีใครที่ไว้ใจได้เลย	3.62	คัดเลือกไว้
89. ข้าพเจ้าจะไม่ให้ออกาสผู้ที่เคยทำผิดแก้ตัว	2.15	คัดเลือกไว้
90. ข้าพเจ้าจะตอบคำถามของอาจารย์ตามที่เข้าใจมากกว่าตอบตามเพื่อนบอก	4.16	คัดเลือกไว้
91. ข้าพเจ้าไม่ชอบยิ้มและทักทายผู้อื่นก่อน	2.37	คัดเลือกไว้
92. ข้าพเจ้าไม่โปรดนำคำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์เพราะเห็นเป็นเรื่องเสียเวลา	3.04	คัดเลือกไว้
93. ข้าพเจ้าไม่เคยปฏิเสธเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ	2.61	คัดเลือกไว้
94. ข้าพเจ้าไม่เชื่อคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เพราะว่าใช้ไม่ได้แล้วกับสมัยนี้	5.22	คัดเลือกไว้
95. ข้าพเจ้าจะไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.26	คัดเลือกไว้
96. ข้าพเจ้ารู้สึกว้าวเมื่อใดที่ทำตัวแตกต่างจากผู้อื่นจะถูกมองเป็นตัวประหลาด	7.45	คัดเลือกไว้
97. ข้าพเจ้าไม่เคยคุยว่าตนเองเก่งเกินใคร	2.34	คัดเลือกไว้
98. ข้าพเจ้าเห็นใครได้รับความลำบากก็มักจะสงสาร	0.78	-
99. ข้าพเจ้าไม่ชอบเทคโนโลยีเพราะทำให้คนสบายจนกลายเป็นคนขี้เกียจ	1.72	-
100. ข้าพเจ้าทำสิ่งใดก็มักจะผิดพลาดเสมอ	2.43	คัดเลือกไว้
101. ข้าพเจ้าเลือกแต่เพื่อนสนิทเข้ามาทำงานในกลุ่มเดียวกันเท่านั้น	3.05	คัดเลือกไว้

ข้อความ	t- Value	
102. ข้าพเจ้ายอมถูกทำโทษดีกว่าไปขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น	1.26	คัดเลือกไว้
103. ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นพรรคพวกด้วย	4.23	คัดเลือกไว้
104. ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นตัวแทนถือพานในวันไหว้ครู	2.16	คัดเลือกไว้
105. ข้าพเจ้าโกรธใครก็มักจะขว้างปาสิ่งของ	3.07	คัดเลือกไว้
106. ข้าพเจ้าจะไม่แสดงความคิดเห็นใดๆเมื่อมีการถกเถียงกัน	1.69	-
107. ข้าพเจ้าจะรีบแก้ไขงานทันทีที่เพื่อนบอกว่าทำผิด	2.34	คัดเลือกไว้
108. ข้าพเจ้ามีเรื่องกับใครจะไม่ยอมงายๆ	2.47	คัดเลือกไว้
109. ข้าพเจ้าชอบทำอะไรด้วยตนเอง	3.15	คัดเลือกไว้
110. ข้าพเจ้าจะเสนอความคิดของตนเองถ้ามีโอกาส	4.12	คัดเลือกไว้
111. ข้าพเจ้าต้องการให้เพื่อน ๆ สนับสนุนความคิดของข้าพเจ้า	3.21	คัดเลือกไว้
112. ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.39	คัดเลือกไว้
113. ข้าพเจ้าจะขอเปลี่ยนงานทันทีถ้างานที่ทำให้เกิดปัญหา	4.16	คัดเลือกไว้
114. ข้าพเจ้าอยากเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของตัวเอง	1.04	-
115. ข้าพเจ้าจะลุกหนีออกจากกลุ่มทันทีถ้าเพื่อนพูดวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	2.27	คัดเลือกไว้
116. ข้าพเจ้าไม่ไว้ใจให้ใครมาทำงานแทนตนเอง	2.19	คัดเลือกไว้
117. ข้าพเจ้าจะไม่ไปไหนกับคนแปลกหน้า	0.56	-
118. ข้าพเจ้าจะไม่ให้เพื่อนที่ทำได้กลุ่มได้คะแนนน้อยมาเข้ากลุ่มอีก	2.37	คัดเลือกไว้
119. ข้าพเจ้าจะหวังดีกับคนที่อาจารย์พูดผิด	2.65	คัดเลือกไว้
120. ข้าพเจ้าฟังความคิดเห็นของเพื่อนทุกคนในกลุ่มก่อนที่จะลงมือทำงาน	4.12	คัดเลือกไว้
121. ข้าพเจ้ามองว่าตนเองเป็นคนที่มีความดีมีปัญญาค่า	3.57	คัดเลือกไว้
122. ข้าพเจ้าชอบออกงานสังคมจะได้พบปะกับผู้คนมากมาย	5.31	คัดเลือกไว้
123. ข้าพเจ้าจะพยายามทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จโดยไม่ท้อแท้	2.97	คัดเลือกไว้
124. ข้าพเจ้าชอบใช้เวลาว่างในการนั่งวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	2.11	คัดเลือกไว้

หมายเหตุ คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมีข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 14 ข้อ
คือ ข้อ 6,19,41,50,64,75,87,98,99,106,114,117

ภาคผนวก ง ค่าสถิติพื้นฐาน

ตาราง ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งชายและหญิงเป็นรายตัวแปร

ตัวแปร	ชาย		หญิง		ตัวแปร	ชาย		หญิง	
	x	s	x	s		x	s	x	s
1.	1.75	.28	1.84	.26	35.	1.09	.27	0.85	.26
2.	0.95	.32	0.86	.31	36.	2.48	.35	2.54	.33
3.	0.73	.17	0.65	.16	37.	1.28	.25	1.17	.24
4.	0.84	.21	0.74	.23	38.	1.91	.34	1.84	.35
5.	0.21	.19	0.19	.18	39.	2.28	.27	2.16	.26
6.	1.74	.25	1.95	.26	40.	1.23	.34	1.11	.32
7.	1.31	.37	1.21	.34	41.	1.78	.26	1.84	.24
8.	0.58	.22	0.46	.23	42.	1.49	.28	1.59	.27
9.	1.45	.31	1.65	.29	43.	1.15	.32	1.27	.33
10.	0.42	.47	0.43	.43	44.	1.11	.29	1.13	.31
11.	0.38	.28	0.27	.29	45.	1.05	.32	1.35	.27
12.	1.59	.32	1.98	.34	46.	0.98	.41	1.07	.39
13.	2.21	.26	2.05	.23	47.	1.53	.27	1.48	.25
14.	1.47	.34	1.54	.31	48.	1.78	.39	1.98	.37
15.	1.12	.23	1.24	.26	49.	1.26	.26	1.34	.24
16.	1.85	.31	1.91	.29	50.	1.14	.21	1.26	.23
17.	0.52	.27	0.44	.24	51.	1.42	.33	1.52	.34
18.	1.75	.24	1.86	.23	52.	0.96	.26	1.14	.28
19.	1.21	.26	1.31	.27	53.	0.85	.35	0.98	.32
20.	2.01	.37	2.12	.35	54.	1.93	.27	1.87	.25
21.	0.98	.32	0.85	.32	55.	1.76	.21	1.86	.23
22.	2.23	.29	2.14	.31	56.	1.13	.34	1.09	.31
23.	1.87	.33	1.91	.27	57.	1.24	.29	1.16	.27
24.	2.26	.28	1.54	.25	58.	1.87	.23	1.96	.29
25.	1.14	.35	1.23	.31	59.	1.21	.27	1.31	.28
26.	2.11	.26	2.29	.24	60.	1.68	.31	1.95	.29
27.	1.21	.34	1.16	.32	61.	1.09	.25	0.96	.27
28.	2.16	.29	2.27	.26	62.	1.84	.34	1.98	.32
29.	1.46	.37	1.53	.34	63.	0.95	.26	0.84	.24
30.	2.23	.21	2.36	.25	64.	0.76	.31	0.82	.28
31.	1.28	.32	1.14	.34	65.	1.13	.26	1.29	.27
32.	1.19	.35	0.98	.29	66.	1.64	.34	1.87	.31
33.	1.56	.23	1.43	.21	67.	1.09	.41	1.20	.38
34.	1.11	.32	1.06	.29	68.	1.83	.32	1.91	.29

ตัวแปร	ชาย		หญิง		ตัวแปร	ชาย		หญิง	
	x	s	x	s		x	s	x	s
69.	1.08	.43	0.96	.39	90.	1.19	.26	1.23	.25
70.	1.47	.32	1.56	.31	91.	1.76	.32	1.85	.31
71.	0.84	.19	0.78	.17	92.	1.65	.23	1.74	.25
72.	1.25	.34	1.16	.32	93.	1.16	.25	1.09	.23
73.	1.87	.26	1.73	.25	94.	0.93	.21	0.97	.21
74.	1.23	.29	1.31	.27	95.	1.57	.26	1.61	.25
75.	0.86	.31	0.97	.32	96.	1.73	.34	1.68	.32
76.	1.28	.35	1.13	.34	97.	1.26	.27	1.13	.28
77.	0.89	.32	0.76	.31	98.	0.98	.24	1.03	.23
78.	1.04	.27	0.96	.29	99.	1.75	.21	1.84	.22
79.	1.38	.32	1.47	.29	100.	1.09	.25	0.96	.24
80.	1.31	.27	1.23	.28	101.	1.66	.24	1.76	.23
81.	1.56	.24	2.75	.25	102.	1.11	.28	1.08	.27
82.	0.84	.21	0.98	.22	103.	1.24	.26	1.38	.24
83.	1.24	.25	1.13	.26	104.	1.14	.21	1.11	.28
84.	1.93	.37	1.87	.34	105.	1.04	.22	0.98	.23
85.	1.57	.26	1.65	.25	106.	1.89	.31	1.76	.32
86.	1.19	.31	1.08	.30	107.	1.08	.27	1.15	.26
87.	1.14	.27	1.21	.25	108.	1.54	.26	1.64	.25
88.	1.76	.22	1.86	.23	109.	1.06	.23	0.98	.24
89.	1.84	.23	1.97	.21	110.	0.87	.21	0.92	.23

ภาคผนวก จ แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพการคล้อยตามผู้อื่น

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวนข้อความทั้งหมด 110 ข้อความ ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงว่านักเรียนปฏิบัติตามข้อความแต่ละข้อความมากน้อยเพียงใด แต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือ คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงที่นักเรียนได้ปฏิบัติ

วิธีการตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบของแบบทดสอบที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริงเพียงคำตอบเดียว

ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ส่วนใหญ่ปฏิบัติ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่ปฏิบัติเลย
1. ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างสนุกสนาน		✓		
2. ข้าพเจ้าชอบยิ้มและทักทายผู้อื่น	✓			
3. ข้าพเจ้าไม่ชอบการพบปะกับผู้อื่น			✓	

ข้อความ	ปฏิบัติ เป็น ประจำ	ส่วนใหญ่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ เลย
<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้าพเจ้าจะไม่พูดในสิ่งที่ไปทำร้ายจิตใจของผู้อื่น 2. ข้าพเจ้าไม่ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ 3. ข้าพเจ้ามักทำอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง 4. ข้าพเจ้าให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการศึกษาต่อ 5. ข้าพเจ้าชอบพูดถึงความสามารถของตนเองเกินความจริง 6. ข้าพเจ้าจะอายุมากหากแต่งตัวไม่เหมือนเพื่อน 7. ข้าพเจ้าไม่เคยใจอ่อนกับเรื่องใดๆทั้งนั้น 8. ข้าพเจ้าชอบพูดตะคอกใส่ผู้อื่น 9. ข้าพเจ้าเลือกที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ 10. ข้าพเจ้าไม่เคยตัดผมในวันพุธเพราะมีคนบอกว่าจะโชคร้าย 11. ข้าพเจ้าจะไม่ให้อภัยทุกคนที่ทำผิด 12. ข้าพเจ้าไม่เคยพูดถึงผู้อื่นในแง่ร้าย 13. ข้าพเจ้าไว้ใจเพื่อนๆของข้าพเจ้าทุกคน 14. ข้าพเจ้าสามารถทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว 15. ข้าพเจ้าไม่เคยทำในสิ่งที่ขัดต่อคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ 16. ข้าพเจ้าจะไม่ซิงสุกก่อนห้ามเป็นอันขาด 17. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีความสามารถน้อยกว่าผู้อื่น 18. ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนจนถึงระดับปริญญาสังคมจะได้ยอมรับ 19. ข้าพเจ้าจะให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนสนิทก่อนผู้อื่น 20. ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่คอยไกลเกลี่ยเวลาเพื่อนทะเลาะกัน 21. ข้าพเจ้าจะทำงานสิ่งใดก็ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเสมอ 22. ข้าพเจ้าชอบออกแบบและประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ 23. ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองในที่สาธารณะ 24. ข้าพเจ้าไม่ชอบการย้ายโรงเรียน 25. ข้าพเจ้าจะไม่มั่นใจถ้าไม่มีใครสนับสนุนงานที่ตนเองทำ 26. ข้าพเจ้านิยมไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม 27. ข้าพเจ้าจะให้กำลังใจตนเองเสมอเมื่อเกิดปัญหา 28. ข้าพเจ้าชอบแต่งตัวตามแฟชั่น 29. ข้าพเจ้าพูดคุยกับทุกคนได้อย่างไม่ลำบากใจ 				

ข้อความ	ปฏิบัติ เป็น ประจำ	ส่วนใหญ่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ เลย
30. ข้าพเจ้าจะต้องปรึกษาเพื่อนทุกครั้งก่อนตัดสินใจทำอะไร				
31. ข้าพเจ้าไม่เคยแต่งตัวผิดระเบียบของโรงเรียน				
32. ข้าพเจ้าจะตำหนิเพื่อนตรงๆถ้าทำผิด				
33. ข้าพเจ้าจะคิดเองทำเองไม่ทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่				
34. ข้าพเจ้าจะเดินออกจากกลุ่มทันทีถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกัน				
35. ข้าพเจ้ามักทำตัวต่างจากผู้อื่นโดยไม่สนใจใคร				
36. ข้าพเจ้าชอบนำของที่ซื้อใหม่ไปอวดเพื่อน				
37. ข้าพเจ้าทำอะไรก็มักประสบความสำเร็จ				
38. ข้าพเจ้าเลือกผู้นำที่ความสามารถไม่เลือกตามความสนิทสนม				
39. ข้าพเจ้าต้องการให้ทุกคนยอมรับความสามารถของข้าพเจ้า				
40. ข้าพเจ้าอยากเป็นประธานนักเรียน				
41. ข้าพเจ้าจะเถียงทันทีถ้ารู้สึกว่าคุณไม่ผิด				
42. ข้าพเจ้าจะรีบไปทำบุญสะเดาะเคราะห์ทันทีที่หมอดูทักว่าดวงไม่ดี				
43. ข้าพเจ้าจะร้องไห้ทุกครั้งที่ได้ดูภาพยนตร์ต้องเศร้า				
44. ข้าพเจ้าจะทำทุกอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น				
45. ข้าพเจ้ามีปัญหาอะไรก็จะขอให้เพื่อนช่วยแก้ไขให้				
46. ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นของตนให้คนอื่นทราบ				
47. ข้าพเจ้าชอบคิดเรื่องแปลกๆใหม่ๆ				
48. ข้าพเจ้าอยากเห็นโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น				
49. ข้าพเจ้าไม่กล้าทำงานใดๆถ้าขาดการสนับสนุนจากผู้อื่น				
50. ข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำคนเดียว				
51. ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้เมื่องานที่เรามีปัญหา				
52. ข้าพเจ้ามักห้ามเพื่อนไม่ให้วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น				
53. ข้าพเจ้าจะหวาดระแวงเมื่อฝากของไว้กับผู้อื่น				
54. ข้าพเจ้าจะให้โอกาสกับผู้ที่ทำผิดแล้วยอมรับผิด				
55. ข้าพเจ้าจะตัดผมทรงเดียวกับดารานักแสดงที่ชอบ				
56. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยกับคนแปลกหน้า				
57. ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง				
58. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎจราจรเสมอ				

ข้อความ	ปฏิบัติ เป็น ประจำ	ส่วนใหญ่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ เลย
59. ข้าพเจ้านัดกับใครไม่เคยไปสาย				
60. ข้าพเจ้าจะให้ความเคารพกับผู้ที่อายุมากกว่าทุกคน				
61. ข้าพเจ้าชอบฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น				
62. ข้าพเจ้ากลัวเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าทำตัวไม่เหมือนกัน				
63. ข้าพเจ้ามักบอกกับเพื่อนๆว่าตนเองเป็นคนมีพรสวรรค์				
64. ข้าพเจ้ามักมองว่าตนเองเป็นคนไร้ค่าไม่มีประโยชน์				
65. ข้าพเจ้าเข้าข้างเพื่อนตนเองเสมอเมื่อเพื่อนทะเลาะกับผู้อื่น				
66. ข้าพเจ้าอยากเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนๆ				
67. ข้าพเจ้าชอบทำตัวเด่นกว่าผู้อื่น				
68. ข้าพเจ้าพูดจา มีหางเสียงกับผู้ใหญ่เสมอ				
69. ข้าพเจ้ามักคิดไตร่ตรองให้ดีเสียก่อนที่จะเชื่อผู้อื่น				
70. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่โกรธใครไม่นานเพียงคำขอโทษก็หายโกรธแล้ว				
71. ข้าพเจ้าชอบใช้กำลังในการแก้ปัญหา				
72. ข้าพเจ้าพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเองไม่ไปขอความช่วยเหลือจากใคร				
73. ข้าพเจ้ามักนั่งเฉยๆมากกว่าที่จะแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม				
74. ข้าพเจ้ามักทำในสิ่งที่มีคนทำอยู่แล้วมากกว่าที่จะคิดขึ้นเอง				
75. ข้าพเจ้าไม่อยากให้ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เปลี่ยนแปลงไปเลย				
76. ข้าพเจ้าสามารถทำงานจนสำเร็จได้ถึงแม้จะไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น				
77. ข้าพเจ้าชอบอยู่คนเดียวเงียบๆ				
78. ข้าพเจ้าไม่เคยย่อท้อต่อปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ				
79. ข้าพเจ้าสนุกกับการได้วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น				
80. ข้าพเจ้าไม่เคยเล่าความลับให้ใครฟังเพราะไม่มีใครที่ไว้ใจได้เลย				
81. ข้าพเจ้าจะไม่ให้ออกาสผู้ที่เคยทำผิดแก้ตัว				
82. ข้าพเจ้าจะตอบคำถามของอาจารย์ตามที่เข้าใจมากกว่าตอบตามเพื่อนบอก				
83. ข้าพเจ้าไม่ชอบยิ้มและทักทายผู้อื่นก่อน				
84. ข้าพเจ้าไม่โปรดนำคำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์เพราะเห็นเป็นเรื่องเสียเวลา				
85. ข้าพเจ้าไม่เคยปฏิเสธเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ				
86. ข้าพเจ้าไม่เชื่อคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เพราะว่าใช้ไม่ได้แล้วกับสมัยนี้				
87. ข้าพเจ้าจะไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
88. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีใจที่ต่างจากผู้อื่นจะถูกมองเป็นตัวประหลาด				
89. ข้าพเจ้าไม่เคยคุยว่าตนเองเก่งเกินใคร				
90. ข้าพเจ้าทำสิ่งใดก็มักจะมีผิดพลาดเสมอ				
91. ข้าพเจ้าเลือกแต่เพื่อนสนิทเข้ามาทำงานในกลุ่มเดียวกันเท่านั้น				

ข้อความ	ปฏิบัติ เป็น ประจำ	ส่วนใหญ่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ เลย
92. ข้าพเจ้าทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นพรรคพวกด้วย 93. ข้าพเจ้าไม่ยอมเป็นตัวแทนถือพานในวันไหว้ครู 94. ข้าพเจ้าโกรธใครก็มักจะขว้างปาสิ่งของ 95. ข้าพเจ้าจะรีบแก้ไขงานทันทีที่เพื่อนบอกว่าทำผิด 96. ข้าพเจ้ามีเรื่องกับใครจะไม่ยอมง่าย ๆ 97. ข้าพเจ้าชอบทำอะไรด้วยตนเอง 98. ข้าพเจ้าจะเสนอความคิดของตนเองถ้ามีโอกาส 99. ข้าพเจ้าต้องการให้เพื่อน ๆ สนับสนุนความคิดของข้าพเจ้า 100. ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น 101. ข้าพเจ้าจะขอเปลี่ยนงานทันทีถ้างานที่ทำให้เกิดปัญหา 102. ข้าพเจ้าจะลุกหนีออกจากกลุ่มทันทีถ้าเพื่อนพูดวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น 103. ข้าพเจ้าไม่ไว้ใจให้ใครมาทำงานแทนตนเอง 104. ข้าพเจ้าจะไม่ให้เพื่อนที่ทำให้กลุ่มได้คะแนนน้อยมาเข้ากลุ่มอีก 105. ข้าพเจ้าจะหวังดีทันทีที่อาจารย์พูดผิด 106. ข้าพเจ้าฟังความคิดเห็นของเพื่อนทุกคนในกลุ่มก่อนที่จะลงมือทำงาน 107. ข้าพเจ้ามองว่าตนเองเป็นคนที่มีสติปัญญาต่ำ 108. ข้าพเจ้าชอบออกงานสังคมจะได้พบปะกับผู้คนมากมาย 109. ข้าพเจ้าจะพยายามทำงานที่ยากลำบากให้สำเร็จโดยไม่ท้อแท้ 110. ข้าพเจ้าชอบใช้เวลาว่างในการนั่งวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวสุภาภรณ์ เส็งขำ	01-9305364 ^{มือถือ}
วันเดือนปีเกิด	23 กันยายน 2517	01-8456503
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	พ.ศ. 10603
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	306/14 ม.9 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000	038-781267
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 4	09-1091299
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลหนองใหญ่ อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี	038-219196
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2529	จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนเพชรพิทยาคมจังหวัดชลบุรี	
พ.ศ. 2535	จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" จังหวัดชลบุรี	
พ.ศ. 2539	จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์จังหวัด ฉะเชิงเทรา	
พ.ศ. 2545	จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	

อ. สุภาภรณ์ เส็งขำ

306/14 ม.9

อ. สุภาภรณ์ เส็งขำ